

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 3 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fill., vasúti állomásokon 12 fill.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 789. Kiadóhivatal 706.

Egy beszéd és folytatása.

Budapest, július 13.

Gróf Tisza István mai beszédében nem a beszéd a fontos, hanem az a részleteiben egyelőre még ismeretlen akció, melyet ez a beszéd bevezetett. Valami titokzatos, meg nem fogható, céljai szerint is felismerhetetlen akció dübörgése hallszik s ebben a pillanatban még legalább is helyén való, hogy némi gyanakodással nézzünk közeledése felé.

Nem akadunk meg azon, hogy gróf Tisza István, noha a felirati vitában szólalt fel, egyetlen szóval sem tért ki a feliratokra. Hogy az egész nagy politikai változás fölött is szó nélkül siklott el, ne mondjuk azt se primadonna-fogásnak. Igaz ugyan, hogy a nemzetiségi kérdésről, mai beszédének kizárólagos témájáról, akkor is elmondhatta volna mindazt, amivel ma a többség tapsaira pályázott, ha nem szigeteli el a kérdést s kitér a magyar politika minden más égető kérdésére is: de talán kényes lett volna neki a választói reformot feszegetni, talán kerülni akarta első alkalommal a kedélyek felizgatásának lehetőségét is. Engedjük meg tehát, hogy gróf Tisza István minden különösebb taktikára való gondolás és minden primadonna-tempó nélkül is megtehette, hogy a felirati vita ötletéből egyesgyedül a nemzetiségi kérdésről beszéljen. Elvégre a nemze-

tiségi kérdés kétségtelenül elsőrangú fontossága s aki ezen a téren a magyar nemzeti állam gondolatát okos tanácsokkal tudja szolgálni, az sohasem siethet eléggé.

De mi az, amivel gróf Tisza István a magyar nemzeti állam gondolatának segítségére siet? Mi az, aminek elmondásával nem várhatott s ami a maga fontosságával külön beszédet, minden más kérdéstől való ünnepélyes elszigetelést követelt? Gróf Tisza István magas politikai iskolát lovagolt. A nemzetiségi kérdést a maga nemzetközi vonatkozásaiban állította be. Ugy rajzolta meg Magyarország történelmi szerepét s egész jövődőt tisztét Európában, mint ha ez a mi kis hazánk volna a Balkán-államok független fejlődésének öre. Annak a közvonzólónak, aki azt mondta, hogy ilyen körülmények között jobb volna Magyarországnak, ha inkább Balkán-állam volna, mert akkor az ő függetlenségét őriznék s nem ő őrizné másokét: igaza volt. De hagyjuk rá, hogy gróf Tisza Istvánnak véges-végig igaza volt s csakugyan megvan minden tárgyi és minden nemzetközi előfeltétele, hogy az állami keretünkben élő nemzetiségek egész erejökkel a magyar állameszme erősödését szolgálják. Hagyjuk rá azt is, hogy amikor a tárgyi és nemzetközi előfeltételek a nem magyar ajku állampolgárokat egyenesen az egységes magyar állam meggyőződéses munkásaivá tehetnék, kellene vala-

mit tenni az alanyi oknak, a szívek mélyén mégis ott rejtőző ellenséges érzületnek megváltoztatására. De mi az, amit ebben az irányban gróf Tisza István ajánl? Mi az, ami annyira ismeretlen volt idáig a magyar politika intézői előtt, hogy gróf Tisza Kolumbusznak kellett eljőnie, aki fölfedezi?

Gróf Tisza István egyetlen tanácsa, egész fölfedezése az, hogy adjunk meg a nemzetiségeknek egyetmást abból, amire annyira éhesek. Megszépíti ezt a tanácsát azzal, hogy most a választásokban letépertük a nemzetiségi agitátorokat s ilyenformán az, amit most a magyar nemzet a legyőzött nemzetiségeknek megad, nagyobb erkölcsi értékű, mert a győző spontán ajándéka. Hiszen ez elég tetszetősen hangzik. De érdemben mégis csak azt jelenti: adni. A nemzetiségek éhesek: lakassuk jól. Akkor majd befogják a szájukat. Hogy ehhez a nemzetiségi politikához miért kellett olyan nagy feneket keríteni, nem értjük. Khuen-Héderváry az első pillanatban ugyanezt tette meg a horvátokkal szemben s a horvátok, miután áldozatul dobták nekik az államvasutak egységes magyarságát, a horvátországi magyar iskolákat és sok egyebet: csakugyan befogták a szájukat. De gróf Tisza István, mikor lényegében a gróf Khuen-Héderváry kipróbált módszeréhez nyul, ezt körül akarja garnírozni nagypolitikai főzelékkel, a lélektani pillanat emlegetésének salátájával s az

A Boldogasszony temploma.

Irta: Váradi Antal.

(Utánnovomás tílos.)

Nemcsak Párisnak van Notre Dame-ja. Volt és van nekünk is. Nagyboldogasszony templomának hívták hajdan, Mátyás-templom a népszerű neve mai nap.

Mikor a Budapesti Közlöny 1873-iki, december hatodikán megjelent 281-ik számában ezt olvashattuk: „Uralkodásom megkezdésének negyedszázados évfordulója emlékeül vallás- és közoktatási magyar miniszterem előterjesztésére megengedem, hogy Isten és Magyarország Védasszonyának tiszteletére emelt budavári plébániatemplom stilszerű restaurációja a Mátyás-torony helyreállításával megkezdődjék s e célra a legközelebbi három év alatt lehetőleg egyenlő részletekben, a megürült vagy megürülendő főpapi javadalmak időközi jövedelmeiből egyszáz-ezer forint kirendeltessék. — Jelen elhatározásom foganatosításával előterjesztő miniszteremet bízom meg. Kelt, Gödöllőn, 1873. november hó 25-ikén, Ferencz József s. k. Trefort Agoston s. k.” akkor reméltük, hogy meglátjuk a nagyboldogasszony templomát régi ragyogásában, régi impozáns formáiban.

Gyanítjuk, hogy szent István alapította. István megparancsolta, hogy templomokat építsenek. „Decem villae Ecclesiam aedificent!” hangzik a Decr. L. 2. C. 34. (tíz vá-

ros építsen templomokat.) Így építettett Buda a már meglévő — de ma nyomtalanul eltűnt — óbudai Péter-Pál hajdani prépostság templomán kívül egy Mária-templomot, amelyben szent Gellért püspököt, Imre herceg nevelőjét, a velencei származásu magyar vértanút temették el.

A szent földre indult Gellért, hogy szülei fogadalmának eleget tegyen, s hogy szent Chrysostomos írásait tanulmányozhassa. A vihar a dalmát partokra vetette s megszáditói azt ajánlották neki, hogy ne menjen messze földre, maradjon itt, s vándoroljon fel, északnak, ott van a magyarok büszke nemzete, amelyre ráfér egy kis katechizáció s predikáljon azoknak.

Ugyis eszelekedett és lőn szent Istvánnak kedves embere, gonoszok réme, a királyfi nevelője, csanádi püspök, sok érdekes adat följegyzője s végül martir. Rettenhetetlen, bátor, szókimondó, aki szemébe mondta Aba Sámuelnek a maga gonoszságait, s mikor a tolmács, — mert a nép tolmács által értette meg a prédikációit — nem merte lefordítani a rettentő dorgatóriumot, rárivallt, hogy csak rajta! Ő nem fél!...

Gellért eltemetéséről a legrégebbi Gellért-legenda, a lunaclacensi kézirat azt mondja, hogy „a vértanúságot követő napon eltemették Pesten a Boldogasszony templomában, a legnagyobb pompával...”

Megjegyzem, hogy itt Pest alatt Budát kell érteni. Pest annyit tesz szlávul, mint

„kemence.” Németül: Ofen. Innét Budát, szláv megjelöléssel, szintén kemencének, németül Ofennek, szlávul tehát Pestnek nevezték és ez hosszú ideig és számtalan régi dokumentumban előfordul. (Lásd: Rupp Jakab: Buda-Pest helyrajzi története.) De abból is világos, hogy Pest alatt Budát kell érteni, mert a legenda-írók, akik a legpontosabb műrúzióitással írják le a Gellért püspök temetését, egy szóval sem emlékeznek a holttestnek a Dunán való átszállítására, holott azt, már tekintettel az akkori nehez hajózási viszonyokra, bizonyára a legrészletesebben leírták volna.

A Boldogasszony templomának tehát, amelybe Gellért püspököt temették, Budán kellett állania. A Gellért püspök temetése Temesvári Pelbárt szerint is úgy ment végbe, hogy: „sequenti die Catholici tenentes sepelierunt in Pestini Ecclesiam B. Mariae.” Ez pedig 1046-ban vagy 1047-ben történt.

Vagy hét esztendeig nyugodott a szent teste a Boldogasszony templomában, mikor Mór pécsi püspök, — ugyancsak vértanu — elvitette Csanádra. Csanádról aztán évek múlva Velenczébe került.

Hogy nem pesti templom volt a szóban levő, onnan is kitétszik, hogy a pestiek — a mai értelemben pestiek — csak szent László királyunk alatt a XI-ik század végével vették föl a kereszténységet, tehát a Gellért püspök halálakor keresztény templomuk még nem lehetett.

egész akciót úgy állítja be, mintha nem a magyar állam adna meg mindent a nemzetiségeknek, hanem a nemzetiségek hoznák tálcán elibénk a szívüket és hűségüket.

S van ennek az adományozó nemzetiségi politikának még egy félelmes hibája. Részletei egészen hiányoznak. Tisza beszéde után is titok, hogy mit és mennyit adna a magyar állam a nemzetiségeknek az ugynevezett béke kedvéért. Tisza csak felhívta a kormányt s bizonyára nem előzetes megbeszélés nélkül, hogy engedményekkel engesztelje ki a nemzetiségeket. De ami a beszéd után fog következni: az engedmények mértéke egészen ismeretlen. S ha meggondoljuk, hogy gróf Tisza István szerint helyes lehet az eltiprás és helyes lehet az engesztelés politikája is s ha meggondoljuk, hogy gróf Tisza István szerint a koalíció eltiprási politikája csak tyukszemtiprás volt, akkor attól kell tartanunk, hogy ez a kormány nemesak a tyukszemtipró iskolai törvény megváltoztatására, hanem sokkal messzebbmenő engedményekre is gondol. S akkor megnyerhetjük talán, mint a horvátokat, a románokat, szerbeket, tótokat és szászokat is, de elveszítjük magunkat. A magyar nemzetnek nagy oka lesz ráfigyelni, hogy gróf Tisza István mai beszédének mi lesz a — folytatása.

Budapest, július 12.

A fölrirati vita. A képviselőház holnap délelőtt tíz órákor ülést tart, amelyen folytatják a fölrirati vitát. Szólásra fölriratkozott: Polónyi Dezső, Tüdös János, Kelemen Samu, báró Bánffy Dezső, Lovász Márton, Mezőssy Béla, Szemere György és Pop Cs. István. Holnap terjeszti elő Zsilinszky Mihály a Borromeus-encziklika ügyében bejegyzett interpellációját a kulturminiszterhez.

A hat új egyetem. Félhivatalosan jelentik: A létesítendő új egyetemekre vonatkozóan megjelent közleményekre nézve a legilletékesebb helyen azt közlik, hogy a közleményekben foglaltak csupán elő-

Az a templom, amelyben Gellért püspök teste pihent, Rómer Flóris szerint csak a mai Nagyboldogasszony templomát megelőző egyházban keresendő.

A mostani budai várhegy lába törökül „tab-aan — azaz: hegy talpa — már régebben lakott vidék volt. Délre nyúló részét Kreenfeldnek, — Kelenföldnek nevezték. Itt volt a híres dunai rév, az átjáró, amelyen már a hunnok is átkeltek 377-ben, az Árpádok közül Taksony fejedelem telepített a révbe bolgárokat vagyis izmaelitákat, a révészek aztán később letelepült németek voltak. A révet „pesti révnék“ nevezték.

Valószínű, ugymond a kutforrás, hogy Vatha vezér is itt kelt át pogány katonáival a nagy öldöklésre. Mert akkor nemesak Gellért püspököt ölték meg, hanem Gellért életirója szerint „azon a napon annyi keresztény gyilkoltatott le, hogy azoknak neveit csak az őrjalmos isteni Gondviselés tudhatná...“

A várhegyről aztán mindenfelé terjedt a város. „Buda észak felől — ugymond Palagyi krónikája — Pest felé terjedésében mindinkább közeledett s azalatt a város déli része is, mely mint Pest városhoz tartozott gyarmat „Uj-pest“ neve alatt támadt, a mostani Ráczvárostól s a várhegyen lévő résztől kiindulva, mindinkább észak felé épült.“

A rómaiak idejében a mai várhegy oldalában kőbánya volt. Annak az oldalából törték azokat a köveket, melyekből a talált emlékkövek nagy része készült. Schams, Buda történetirója, azt mondja, hogy „a ró-

adói jelentésnek tekintendők, amely jelentés azonban a minisztériumban még érdemleges tárgyalásra sem került.

Félmilliárd új adósság.

Budapest, július 12.

A Khuen-kormány már gondoskodott arról, hogy az eljövendő nemzedékek is megemlegessék, a nevét el ne felejtsek. A pénzügyminiszter egy ma benyújtott törvényjavaslatában ötszázhatvan millió új államkölesön fölvételére kér fölhatalmazást. A Khuen-kormány és ez a parlament már régen a múlté lesz, ma született csecsemők fölnövekednek, adót fizetnek, finánczezal veszekednek, türik, hogy végrehajtsák őket, azután meghalnak, amikor az ország teherlapján még mindig tétel lesz ez az ötszázhatvan millió korona és sok elfelejtett, jelentéktelen kormány között emlékezetes marad a Khuen-Héderváry-kormány neve.

A magyar államháztartást nem érthette volna egyhamar súlyosabb csapás ennél a félmilliárdos kölesönnél. Akkor, amikor az ország költségvetésének mérlege már deficitbe hajlik, csak a legnagyobb könnyelműség vagy a legsürgetőbb szükség vihette bele a kormányt ilyen kölesön-manőverbe. A legsürgetőbb szükségét sehol sem látjuk: nem fenyeget bennünket háború, nem érte az országot olyan elemi csapás, mely a kormány ilyen mértékű beavatkozását provokálná. Hasznos beruházások szüksége sem indokolja a kölesön fölvételt, mert hasznos beruházásokra akkor szokás fölvenni kölesönt, amikor a világpiac konjunkturái olesó és előnyös hitelműveletek lebonyolítását teszik lehetővé. Most ellenben a világpiac konjunkturái nem ilyenek, különösen Magyarország számára nem. Önálló bank, vagy legalább a készfizetések fölvétele nélkül Magyarország csak megalázó föltételekkel s uzsoraáron kaphat kölesönt, az ilyen kölesönt messze el kell kerülni, futva szaladni előle, hogyha csak az ember nyakán nincsen a kés.

mai régiségek nagy tömege, melyeket O-Buda földén találtak, mind a mai várhegy kövéből van dolgozva.“

Már negyedik Béla királyunk szól a várhegynek várrá való átalakításáról, jele annak, hogy lakott volt. Ugyancsak IV. Béla egy okmányából tetszik ki, hogy a vár lakóinak már Béla előtt volt plébánia-templomuk, mert egy 1244-iki okmányban azt mondja, hogy „legyen nek... szabad választásuk plébánus dolgában“, s ezt a szabadalmat a budaiak 1527-ben első Ferdinand által is megerősítették.

A legrégebbi plébánia-templom pedig a Nagyboldogasszony temploma. Ez kitűnik egy régi per irataiból, amelyet két templom visel egymás ellen, a Szent Magdolnáról elnevezett magyarok plébániája és a Nagyboldogasszony plébánia. Ebben a perben egyezkedésre került a dolog s az egyezésben a Magdolna-plébánia elismeri a másiknak ősiességét. „Ecclesit S. Mariae Magdalenaequae, cum postea jura sua constantissime tueretur, aetatum majorem Mariano huic templo non negavit — azaz: a Nagyboldogasszony templomának nagyobb korát nem tagadta.

A templom valószínűleg szent István korában épült. Akkor ugyanis Budán németek laktak s ezek építették a templomot. Ez világos a következőkből: „Kitetszik, hogy Budán szent István korában németek laktak, a Péter király elleni lázadás történetéből, midőn a magyarok a keresztény vallást és azzal a bevándorolt idegeneket is ki akarták irtani,

Miután kés nincsen a nyakunkon, marad a vád, hogy a kormány ezt a kölesönt a legvétkesebb könnyelműséggel akarja fölvenni. S a törvényjavaslat indokolása, amikor fölsorolja azokat a czélokat, amik a kormány véleménye szerint az ország ilyen örökös időre terjedő súlyos megterhelését is indokoltá teszik, — csak megerősíti a vádat. Az indokolás hosszadalmasan terjeszti elő azokat a hasznos és szükséges beruházásokat, amelyek ebből a kölesönből fedezendők, szerepel itt több már megszavazott vasuti építkezés finanszírozása, az állami munkástelep költsége, több ármentesítő és csatornázó munkálat, kórházépítés, stb. Mindez azonban együtt és összesen alig teszi ki az ötszázhatvan milliós kölesön egy ötöd részét. A többi pénzt mind a katonai kincstár viszi el új ágyukra és Dreadnoughtokra.

S a magyar kormánynak az a vétkes könnyelműsége, hogy ezeket a horribilis összegeket ellenkezés nélkül a hadügyi kormányzat rendelkezésére bocsátja. Ugyanezeket a beruházásokat a koalíciós kormánytól is követelték. A koalíciós kormány azonban nem vállalta a felelősséget érte. A Khuen-kormány úgy látszik azzal akarja jelét adni annak, hogy az új renddel csak a régi rendszer tért vissza megint, hogy ellenkezés nélkül liferál mindent, amit Bécsből kívánnak. Bécsből pedig sokat kívánnak. Sokkal többet, mint amennyi az ország természetes védelme miatt szükséges volna. Bécsben nagyhatalmi politikát csinálnak, dinasztikus imperializmust s a hadi technika minden újabb haladására idegesen kapkodva ültetik át a drága vivmányt a közös hadseregbe is. Hatalmas, nagy, külföldi országok is roskadoznak már ebben az esztelen versenyben, mi pedig, akik szegény ország, elmaradt ország vagyunk, egyszerűen tönkre megyünk abban, hogy ha készségesen kielégítjük Bécsnek minden igényét.

Vétkes könnyelműség volt hát, hogy a kormány ilyen könnyen és sietve engedett a bécsi nyomásnak. Pillanatnyilag megerő-

— az elégedetlenek szenvedélye akkor hágott tetőpontra, midőn Endre, kit a trónra óhajtottak emelni, Levente herceggel „Pest“ tájára értek, az eléjük özönlő magyarok Vatha vezérlete alatt nyilván követelték, engedné lerombolni a templomokat és a monastorokat — elűzni az idegeneket és a papokat. Csakis ezen föltétel alatt ajánlják föl segedelmüket az Árpád-hercegnek Péter ellen, akit idegen királynak s a német vazallusának tartottak. Ezután nekidühödvé rohantak a papokra, a németekre s a tized-szedőkre.“

Ez mind Pesten, vagyis a mostani Budán történt.

A Nagyboldogasszony temploma építésében nagyban segítettek az óbudai németek is, akik, miután Gizella királyné, a szent István hitvese, O-Budán szeretett tartózkodni s ott elengedett le német kísérelével és hűvel együtt, részt vettek minden kegyelotes munkában, melyet István keresztény lelke tervezett.

A néhány évtized alatt roskadozásnak indult templomot aztán IV. Béla építette újra, bizonyosan a lakosság kérésére. Schulek professzor kutatásainak folyamán Béla király templomának alakja tisztán kivehető lett.

Ez a templom tíz oszloppal, hosszú főhajóval bírt, amely a mellékhajókat tulhaldva, terjedelmes papi kórust képezett s lehet, hogy alacsonyabb mellékhajóval bírt. Valószínű, hogy két tornya volt. (Rómer: „A régi Pest.“)

Mikor III. Endre, az utolsó Árpádkirály

síthette vele a maga pozícióját, jelét adhatta annak, hogy készségesebb, engedelmesebb eszköze nem is akadhat a bécsi akaratnak, mint ő, a nemzet azonban borzasztó drágáig fogja megfizetni a kormánynak ezt a sikerét. És azért, hogy Khuen-Héderváry legyen Magyarországon a miniszterelnök, nagyon drága ár lesz az az uzorakamat, amit unokáink még akkor is fizetni fognak, amikor az új ágyuk és Dreadnoughtok régén az ócskavaskereskedőkhöz kerültek, a Khuen-kormány nevét pedig történelmi könyvekből kell kibetűzni.

Készülődés öszre.

— A kormány munkaprogramja. —

Mit kíván a közös bank?

Budapest, július 12.

A kormány úgy reméli, hogy a jövő héten sor kerülhet már az indemnitásra, jól lehet, még sokan vannak fölíratkozva a lassan haladó fölírat vita szónokainak jegyzékébe, sőt újabb — gróf Tisza István mai nyilatkozata kapcsán — Kossuth Ferenc, Mezőssy Béla és Justh Gyula is nagyobb beszédre készül, de valószínűleg gróf Apponyi Albert is reflektálni fog Tisza fejtegetéseire zárszavában. A miniszterelnök azt hiszi, hogy az indemnitást, az újonczjavaslatokat, a román szerződést s a népszámlálást hamarosan fogja elintézni a parlament, ez lehetséges is, de kétségtelen, hogy az új nagy beruházási kölcsön körül, amelynek tárgyalását közbe akarják ékelni, ismét élénk szócsata fog támadni. Gróf Héderváry legfőbb hat heti szünetet akar az országgyűlésnek engedélyezni, mert ősszel igen sok munka fog összehalmozódni.

A Ház körülbelül szeptember közepén ülne újra össze s akkor a pénzügyi bizottság nyomában megkezdendő az 1911-es költségvetés megvitatást, közben pedig a delegációk elvégezhetnék penzumukat. Az őszi szesszióra maradnak a bankszabdalom meghosszabbítására s a készfizetések fölvételére vonatkozó javasla-

meghalt, innét temették el s az ország rendei a Mária templomban jöttek össze, hová VIII. Bonifác pápa követe, ostiai Miklós bíboros hívta őket, hogy ajánlja nekik Robert Károlyt. Hiába. A magyarok nem akartak ráhallgatni s a bíboros 1302-ben Buda minden templomára kimondotta az egyházi tilalmat. De a budai papok egy része visszavágta az átkot s a pápai követ, akinek élete sem volt biztonságban, futott Budáról, amint csak tudott.

Ugyancsak a Nagyboldogasszony templomában választották meg — a pápa minden ellenzése dacára — Wenezelt. Erről a választásról maradt fenn egy régi német poéma. — Hornek Ottokár német dalostól, aki azt mondja, hogy Wenezelt Budára vitték (da sy ja hincz Ofen prachten), a Nagyboldogasszony templomában megválasztották (In ain schön Munster weit, daz ist geweit und erpawt Zu Ern Vnser Fraw...) s azt is megírja, hogy Wenezel kíséretével együtt Budán telepedett le („In derselben Klaw Wont de Chunig mit Haws...“)

1309-ben június 15-ikén aztán mégis megtörtént a Nagyboldogasszony templomban a Robert Károly koronázása. Tamás esztergomi érsek koronázta meg. Nem volt azonban meg a szent korona, mert azt a jeles Apur László vajda tartotta magánál (szegény gyámoltalan Ottótól vette el annak idején) s így egy Gentilis bíboros által az alabonra megáldott koronával történt a megkoronázás. Különös, hogy az ekkor letett

tok, a Balkán-éreződések, a létszámemeléssel járó véderőtörvény s az egyes reszortok most készülő reform-tervezetei. Anyag lesz tehát elég csak az ország birja el a reája szakadó újabb t-rheket is, amelyek tetemes részét természetesen a hadsereg nyeli el. Hogy ezzel szemben milyen vívmányokat kapunk, arról hallgat a krónika. A miniszterelnök röviden azt mondja: ott a trónészed, ami abban van, az megvan, több nincs, de még — lehet.

Ma délután harmadfél óráig tartó minisztertanács volt, amelyen a folyó ügyeken kívül a Borromeus-encziklika botránya is szóba került, annak a kapcsán, hogy Zsilinszky Mihály és Abrahám Dezső holnap interpellálni készülnek a Kalocsán történt kihirdetés miatt. Lukács László beszámolt az osztrák pénzügyminiszterrel folytatott tárgyalásairól s ma döntöttek a többes mandátumok sorsáról is, amelyre vonatkozó elhatározását a kormány a munkapárt végrehajtó-bizottságával egyetértően még a héten közölni fogja tenni.

Minisztertanács.

Ma délután öt órakor gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök elnöklésével a miniszterelnöki palotában minisztertanács volt, amelyen a kabinet valamennyi tagja részt vett. A minisztertanács valamivel nyolc óra előtt ért véget s kizárólag folyóügyekkel foglalkozott.

A kormány elhatározta, hogy a ma benyújtott ötszázhatvan milliós kölcsönjavaslatot az indemnitás után és még az újonczjavaslatok előtt kívánja a képviselőházban tárgyalatni. A pénzügyi bizottság már a legközelebbi napokban egybeül s ez ülésén a kölcsönjavaslatot vitatja meg.

A minisztertanács után a kabinet tagjai a Lloyd-klubba mentek, ahol a munkapárt lelkesen ünnepelte gróf Tisza Istvánt képviselőházi beszéde alkalmából.

Héderváry és a tisztviselők.

Az állami tisztviselők soraiban javadalmasuk várható rendezése tekintetében nagy a nyugtalanság. Ma a képviselőházban kérdést intéztek ez ügyben gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnökhöz, hogy az egyes tisztviselői szakok, leveletesen a posta- és távirtdai tisztviselők, tanárok stb. javadalomrendezése a fenforgó helyzetben tulajdonképpen

királyi eskü nemesak azt igéri, hogy az egyházat védi, a nemesség jogait esoribatlanul megőrzi, s igazságot szolgáltat — hanem azt is, hogy törvényes házasságra lép, társat választ és meg fog elégedni a nejevel.

A nórimerbergi krónikában látható egy rajz, mely a Nagyboldogasszony templomát ábrázolja, 1493-ból, tehát Mátyás halálát követő években. Mátyás király fejezte be az építést, a torony hozzáépítésével. Az építkezésben Lajos és Zsigmond vettek a maguk korában legtevékenyebb részt.

A templom déli hossz-falához volt kapcsolva a szent László király kápolnája. Ebből ma csak egy eszékely falazat maradt meg. Erre a falmaradéokra tétetett annak idején a Magyar Tudományos Akadémia egy emléktáblát, amelyen föl volt jegyezve, hogy ezen épületke a török-kor előtt sz. László kápolnája volt, melyet Ulving gróf I. Lajos király alatt (1342—1382.) építtetett. Szemben vele (az akkori felső német temetőben) állott a szintén Ulving gróf által még I. Károly király alatt emeltetett három szent király temploma, úgy mint szent László, szent István és Imre oltalmazó. A mai plébánia-templom északi oldalán állott a mindenszentek kápolnája.

És amikor estenden a Nagyboldogasszony temploma harangozója megkondítja a esodálatos zongorá harangot: az est sziurke homályában fölkelnek a múltak vasváltás és taláros árnyai és mesélnek az új időknek régi, régi dicsőségéről...

mikorra várható. A miniszterelnök a következőket válaszolta:

— A mutatkozó nyugtalanságokat a magam részéről indokolatlannak tartom. A nyugtalankodó körök tulajdonképpen nyílt ajtót ostromolnak. Ha a kormánynak módjában volna az 1910. évi budgetet formaszorúleg letárgyalatni, akkor is csak december derekán volnánk abban a helyzetben, hogy azt életbeléptethessük s így az általam is méltányolt kívánságok is csak akkor volnának a lehetőleg határai közt kielégíthetők. Hogy ez visszahatólag 1910. január 1-ére történjék, azt, úgy hiszem, az ország mostani nehéz pénzügyi helyzetében senki helyesen nem kívánhatja. Végre is a pénzügyi nehézségekkel, melyeket nem mi okoztunk, nekünk is, az országnak is ezámolnia kell. Részemről, valamint a kormány és a többség részéről semmi akadálya nincs annak, hogy az 1911. évi költségvetési törvény már 1911. január 1-én, vagyis végrehaláhára a rendes időben életbelépjjen. Mi az 1911. évi budgetet már az ősszel le szeretnénk tárgyalatni s így január elsejével a most indokolatlanul nyugtalankodó tisztviselők is hozzájuthatnak, természetesen a pénzügyi lehetőségek határai közt, jogszerű igényeikhez. Részemről mélyen sajnálnám s azt hiszem velem együtt az illető tisztviselők is, ha az ellenzéki pártok szertelen ellenállása miatt nem volnánk képesek ezt a kívánságunkat elérni.

A közös bank követelése.

Teleszky János magyar pénzügyi államtitkár ma este Bécsbe érkezett, hogy érintkezésbe lépjen az osztrák pénzügyminisztérium szakelődőival. A tanácskozások, amelyek a legközelebbi napokban fognak lefolyni, a bankkérdés, a készfizetések fölvétele, valamint a gyufa- és petroleum-monopólium körül fognak forogni. Miniszteri konferenciát a legközelebbi időre nem terveznek. Bilinski lovag osztrák pénzügyminiszter, aki tegnap járt Budapesten, szombaton meg akarja kezdeni szünetidejét, melyet mint minden évben, Ischlben szándékozik eltölteni. Nincs kizárva, hogy Lukács László, a magyar pénzügyminiszter a nyár folyamán Ischlben a király előtt meg fog jelenni s hogy ekkor a két miniszter találkozni fog. A tárgyalások befejezése azonban csak szeptemberre várható.

A szakelődők megbeszélései alkalmával ismét elő fog kerülni az Osztrák-Magyar-Bank régebbi három követelése, a hét évre szánt privilegium-meghosszabbítás mellett. A bank a 400 milliós adómentes jegy-kontingens hatáskör kibővítését, valamint a érczalapba beszámítható deviza-állománynak 60 millióról 100 millióra való fölemelését óhajtáná, s kívánja a záloglevelek kibocsátási engedélyének megnagyobbítását a mostani 300 milliós összeg felül. Az első két követelés szorosán összefügg a készfizetések fölvételével, szükséges tehát, hogy mindenekelőtt ezt a kérdést tisztázzák. Valószínű, hogy a két kormány kongruens két törvényjavaslatban fog megegyezni, amelyek terminus nélkül a készfizetések fölvételének előfeltételeit állapítanak meg, de akként, hogy e föltételek bekövetkeztekor a készfizetések fölvételét tovább ki ne tolhassák. Ha e tekintetben az elvi megegyezés létrejön, akkor kerül a sor a bankkal való tárgyalásra s mindkét javaslatot ősszel terjesztenék a két parlament elé. A most bevezetett tárgyalások a jelzett keretekben fognak mozogni, megegyezés még nincs és egynemely nehézséget majd le kell még küzdeni.

A horvát bán tárgyal.

Dr. Tomasics Miklós horvát bán tegnap este Chavrak Levin osztályfőnökkel Karlebadból Budapestre érkezett. Mint illetékes helyen közlik, a bán ezuttal hosszabb ideig, valószínűleg egész hatvan át fog itt tartózkodni, hogy a függő horvát kérdésekben egy a kormányval mint az országgyűlés horvát tagjaival tanácskozásokat folytasson. A horvát bán még ma este me látogatja gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnököt és valószínűleg hosszasan értekezett. Holnap a horvát képviselőkkel lép érintkezésbe a bán.

Ellentéték a véderőtörvény körül?

Félhivatalosan jelentik, hogy a közös hadügyminisztérium, a honvédelmi minisztérium és az osztrák landwehr-minisztérium szakelőadónak a legutóbbi napokban Bécsben a *véderőtörvény revíziója* tárgyában folytatott tanácskozásai *befejezetteknek tekinthetők*; minden más értelmű elentés tehát alaptalan. Az eddigi tanácskozások során *bizonyos ellentétek merültek föl*, amelyeket magyar részről valószínűleg minisztertanács elé terjesztenek.

Vajjon mik ezek a gondosan eltitkolt „ellentétek“?

A Kossuth-párt értekezlete.

A 48-as függetlenségi Kossuth-párt folyó hó 15-én, pénteken délután 6 órakor pártértekezletet tart a párt Andrassy-uti helyiségében, melynek tárgya a Romániával kötendő *kereskedelmi szerződésről, az indemnitásról és az unjoncjavaslatról* szóló törvényjavaslatok.

A pártönkivüliek és a munkapárt.

A volt alkotmánypárti képviselők közül azok, akiket most is megválasztottak, eddig nem csatlakoztak egy párthoz sem, de szó van arról, hogy belépnek a munkapártba. *Széll* Kálmánnak hír szerint az a véleménye és ehhez a véleményhez csatlakozik a volt alkotmánypárti képviselők többsége, tekintettel arra, hogy semmi értelme sincs annak, hogy a pártönkivüli hatvanhétések ellenzékiek legyenek. *Andrassy* Gyula azonban nem akar a munkapártba belépni és ezt azzal indokolja, hogy *Khuen-Héderváry* az ő katonai követeléseire rá sem hederít. Az *Andrassy*akon kívül még *gróf Batthyány* Lajos is ellenzi a belépést. Egy előkelő 67-es pártönkivüli képviselő arra a kérdésre, hogy mi igaz abból a hírből, amely szerint belépnek a munkapártba, a következő választ adta:

— A kérdés ma még nem aktuális, tárgyalások nem folynak, de azt hiszem, hogy a pártönkivüli 67-esek előbb-utóbb belépnek a munkapártba. *Szerényi* József volt államtitkár és *gróf Esterházy* Mórinc szintén azt felelték, hogy a belépésről szóló hír az ő tudomásuk szerint még ma nem aktuális.

Wekerle jelöltsége.

Egy bécsi értesülés szerint *Wekerle* Sándor volt miniszterelnököt rá akarják arra bírni, hogy Besztercebányán, amelynek meadatumáról a Miskolcra is megválasztott *gróf Serényi* Béla miniszter lemond, jelöltséget vállaljon. *Gróf Apponyi* Albert felkereste tegnap *gróf Khuen-Héderváry* Károly miniszterelnököt s azt javasolta, hogy egyezzen bele *Wekerle* Besztercebányai jelöltségébe, a munkapárt ne állítson ott jelöltet s ebben az esetben a függetlenségi párt se léptet fel senkit. A miniszterelnök ezt tudomásul vette. *Wekerle* még nem határozott fellépéséről.

A románok Tisza beszédéről.

Gróf Tisza István beszéde igen nagy mozgalmat keltett a nemzetiségiek soraiban. *Mihályi* Tivadár, a nemzetiségiek elnöke, román nemzetiségi képviselő a többi között így nyilatkozott róla:

— *Gróf Tisza* István beszéde meglepett. Meglepett pedig agresszivitásával, amely éppen most, amikor a kedélyek amugy is felette izgatottak, nem helyén való. Az ilyen kirohanások arra való, hogy izgassanak, nem pedig, hogy megnyugtassanak. Az nem fűdi a valóságot, amit *Tisza* István *gróf* mond, hogy mi gyűlölettel volnánk elteleve a magyar faj iránt. Ez nem áll és csúfolata ennek az élet. Mi testvériesen szeretjük a magyar fajú embert és meg is főrnék szeretettel mellette. Mi nem bánjuk, ha a magyar a vezető szerepét akarja. Ám vezessenek, de ne uralkodjanak felettünk. Ott, ahol az ur és a szolga viszonya áll fenn, ott állandó barátság nem fejlődhetik ki. *Tisza* egész beszéde arra vall, hogy a kérdést közvetlen tapasztalásból nem ismeri. A kastély ura nem ismeri a kunyhó nyomorát.

— *Tisza* beszéde ahelyett, hogy javított volna a helyzetet, még inkább olajat öntött a tüzre. A nemzetiségi párti képviselők készen találták a mai

helyzetet, amely meg fog maradni azután is, mert amíg nemzetiség lesz, addig lesz nemzetiségi párt is. Ha elismerik a nemzetiség jogát nyelvnek és kulturájának fejlesztésére, akkor meg kell adni ennek a módját is, a szervezkedést nemzeti alapon. Mert a mai modern felfogás szerint, szervezkedés nélkül sem nemzetiségek, sem osztályok nem ápolhatják érdekeiket. *Tisza* pedig ennek lehetőségét egyenesen megtagadja. Történetek már kísérletek *Lónyai* gróf, *Tisza* Kálmán és *Szilágyi* Dezső idejében a román egyházak főpapjaival a *Tisza* által jelzett irányban, azonban ezek színtén kijelentették, hogy a kívánt szerepre nem vállalkozhatnak, mert elvesztették a nép feletti befolyásukat éppen ama intézkedések miatt, melyeket a magyar kormányok az egyházak és a nemzetiségek ellen rendeleti uton tettek. Mi nemzetiségi párti képviselők, — végezte *Mihályi* a beszélgetést — alaposan akarjuk rendezni a kérdéseket és igazán békés viszonyt óhajtunk, ennek megvalósulása azonban a kormánytól függ. *Tisza* lehet nagy államférfi, a gyakorlati életet azonban ma sem ismeri. Máskülönbem nem állíthatná, hogy a románok gyűlölik a magyart. Ha elkecsereződés van és panaszok merülnek fel, az nem a magyarság ellen irányul, hanem a kormány és közegeinek igazságtalan ténykedései ellen.

Kész a szerb kereskedelmi szerződés.

Belgrádból jelentik, az osztrák-magyar és a szerb delegátusok tegnap este tartott ülésén *Pacsu* között a monarchia küldötteivel, hogy a szerb kormány elfogadta a monarchia részéről a kereskedelmi szerződésre ajánlott bázist s ezzel elhárult minden akadály, amely eddig hátráltatta a szerződés megkötését. Pénteken érkeznek ide az osztrák és a magyar földmivelési és kereskedelmi miniszteriumok megbízottai, hogy a tarifaszervezésről tárgyaljanak.

Tisza István beszél.

— Csalogatja a nemzetiségieket. —

A képviselőház ülése.

Budapest, július 12.

A föllirati vitának ma volt egyik legérdekesebb napja: *Tisza* István beszélt. Az a *Tisza* István, aki öt évvel ezelőtt egy lerongyolt, vert sereg élén ugy vonult vissza, mint *Napoleon* Oroszországból a híres téli hadjárat után. És ki hitte volna, hogy ez a megtiport *Tisza*-*Napoleon* önkéntes száműzetéséből ismét diadalmasan, új többség élén fog visszatérni a parlamentbe, rövid öt esztendő elteltével. De hát a szerencse forgandó s a magyar nép állhatatlansága ezt lehetővé tette. *Tisza* tehát ismét odakerült a jobboldal első sorába — ha ezuttal még nem is a báronyszékre — s szemben áll ismét azokkal, akik a függetlenségi elveket hirdetik. Nem egy répriz, hanem egy premier ingerével hatott ez a mai fellépése s közönsége akként is viselkedett. A zsufolt padok nagy figyelemmel hallgatták *Tisza* fejtegetéseit s ő büszke elégtételt érezhetett ezen a fogadtatáson, ha visszagondolt az öt év előtti gyászos bucsujára.

Tisza egyébként óvatosan vigyázott is arra, hogy olyan témát ne keverjen a beszédébe, amely vihart provokálhatna s tisztára nemzetiségi kérdésnek szentelte főszóalálját. Ezt a mindig hálás tárgyat a régi szabadelvű párt inventáriumból mindig kiszedik a Lloyd-klub korifeusai, ha egy kis hazafias babérra áhítoznak, s mikor más irányban igen engedékenyek, de ezt palástolni szeretnék. Ez az egyik ok, a másik pedig az, hogy *Tisza* a vita anyagának nyújtására nem akart tüpöt adni, azért nem tért ki más aktuális kérdésre is. Es az a legérdekesebb, ennek a *Tisza*-féle csalogatásnak bizonyára a hátterében van a legnevezetesebb momentum, amelyről csak ezután fog lehullani a lepel. Majd ki fog derülni, mily engedményeket dobnak konzul oda *Mangrák*-nak, amiért belépett a *Tisza* pártjába. *Tisza* beszéde, úgy látszik, egy ilyen akció beharangozása.

Az ellenzék részéről ma két okos, szívro-

nalas nyilatkozat hangzott el. *Bakonyi* Samu és *Győrffy* Gyula, a Justh-párt tagjai foglalták le az ülés első és utolsó részét, s a baloldali nékik legalább oly őszintén tapsolt, meg éljenzett, mint a jobboldal *Tiszának*. Az ülés végén *Lukács* László az állami beruházásokról nyújtott be törvényjavaslatot.

Részletes tudósításunk a következő:

A föllirati vita.

Berzeviczy Albert elnök negyedtizenegykor megnyitja az ülést.

A mult ülés jegyzőkönyvét észrevétel nélkül hitelesítik.

Következett a válaszföllirat tárgyalásának folytatása.

Bakonyi Samu szólott elsőnek a kérdéshez. Issekutz Győzővel polemizál. 1906-ban a király és nemzet vezetői meggyeztek abban, hogy a választói jogot radikális irányban reformálni kell. A függetlenségi párt mindig hangoztatta, hogy a mai választási törvény alapján a valódi nemzeti akart meg nem nyilvánulhat. És a király ezt az álláspontot akceptálta. (Élénk helyeslés balfelől.) A többség egysége nagyon furcsának tünik föl, hogy mikor a többség vezetői között és a kormány tagjai között is vannak olyanok, akik a választói jog radikális reformja mellett vannak, Issekutz tegnap úgy nyilatkozott, hogy küzd az ilyen reform ellen. (Igaz! Ugy van! balfelől.) A diadal örömeiben a kormány és többsége elfelejtik közel negyven esztendő uralmuk belső erőtlenségét. (Ugy van! a baloldalon.) Erre az öröme akkor volna igazi etikai ok, ha a maguk erejéről teljes mértékben meg volnának győződve. De ugyan mi-ben volt az erejük? A király hatalmában? — akit négy évtizeden át nem sikerült meggyőzniök arról, hogy a nemzetnek régi, történelmi aspirációi nemesek alvó jogok, de megvalósítandó célok is? (Ugy van! a bal- és szélsőbaloldalon.) Vagy a nemzetben van az erejük, amelyet arra tanítanak, hogyan kell a király vétője előtt feltétlenül meghajolni? (Ugy van! a bal- és szélsőbaloldalon.) Igazi erőt egy többségnek a nemzeti jövőndőrt való felelősség teljes átérzéséből kellene merítenie. De ez az egész alakulás nem a jövőndőnek, hanem a jelennek szól. Vajjon ki hozott a király és nemzet közötti egyetértésnek nagyobb áldozatot, önk-e, vagy a függetlenségi párt, amely népszerűségének ugyszólván egész tőkétjét feláldozta, hogy a béke helyreálljon? (Zajos helyeslés a baloldalon.) A kormány szabadelvűségét bírálja ezután. Azt a programot, amelyből hiányzik a gyülekezési jognak és egyesülési szabadságnak biztosítása, szabadelvűnek el nem ismerheti. (Helyeslés balról.) De nem lehet szabadelvű politika az sem, amely szembe helyezkedik az általános és egyenlő választói joggal. (Igaz! Ugy van! balfelől.) Ma minden nemzet egyetemes fölfogása szerint a liberális politikának legbiztosabb eszköze az általános és egyenlő választói jogot kell tekinteni. Ezt hirdette fennállása óta mindig a függetlenségi és 48-as párt is, ugy 1872-iki, mint a későbbi időkben egyrészt párttározatilag, másrészt felirataiban. (Ugy van! balfelől.) A választói jog ellen felhozhat az is, hogy az veszélyeztetni a magyar nemzet szupremáciáját. Ezt mindenki meg akarja övni. Meg lehet győződve róla mindenki, hogy nincsen a függetlenségi pártban senkise, aki ezt a kérdést a legnagyobb óvatossággal ne kezelné. (Helyeslés balfelől.) A mostani választói jog sokkal inkább aggaszthat minden magyar embert, mert a legutóbbi választás megmutatta, hogy igen könnyen lehozhat a parlamentbe egy nemzetellenes kormány nemzetiségi többséget is. (Ugy van! balfelől.) Azt is mondják, hogy az intelligencia vezetőszerpét veszélyeztetni a radikális választói jog. Azért szükséges, hogy a szavazás titkos legyen és akkor az intelligencia is függetlenítődik a mai külső befolyásoktól. (Ugy van! balfelől.) Csúfolja azután a többi ellenvetéseket, amiket a választói jog ellen felhoznak, majd az előadó bevezető beszédével foglalkozott, meggyőző érvekkel bizonyítja, hogy a feliratban a közgazdasági nagy alkotásokról nincsen szó, csak általános frázisok. Nem fogadja el a többség felirati javaslatát, hanem csatlakozik a *gróf Batthyány* Tivadár által beterjesztett javaslatához. (Zajos helyeslés, éljenzés és taps a baloldalon. Szónokot számosan üdvözlölik.)

Tisza István beszéde.

Gróf Tisza István szólalt fel ezután. Ki akar most zárni — ugymond — minden polemiciát. Tudjuk, hogy a választások a legféltelenebb nemzetiségi izgatás közepette folytak le. Ezek után pártkülönbség nélkül hazafias örömmel konstatálhatjuk, hogy a választások elsőpörtek az agitatórius elemeket. Ehlől le kell vonnunk a konzekvenciákat, hogy jelentős lépést tegyünk előre a nemzetiségi kérdés megoldására. A magyar nemzet kevés fontosabb és nehezebb probléma előtt áll, mint hogy megteremtse azt az értelmi és érzelmi kapcsol-

latot, amely nélkül a nemzetiségi kérdés kielégítő megoldását el se képzelhetjük. (Igaz! Ugy van! jobbról.) A világon nincs állam, amely más ajku polgárainak olyan széleskörű jogokat biztosítana, mint a magyarok. (Igaz! Ugy van! jobbról.) Azok, akik elégedetlenek, nézzék meg a lengyelek sorsát Németországban, a magyarokét Romániában. (Igaz! Ugy van! jobbról.) A magyarság helyesen ismerte föl misszióját akkor, amikor a balkán népek szabadságának biztosítását tűzte ki célul.

Polónyi Géza: Bár a Balkánon volnánk.

Gróf Tisza István: A képviselő urat szívesen átengedem a Balkánra. (Zajos helyeslés és derülttség jobbról.) Annak az iránynak pedig akkor tudunk megfelelni, amikor a nemzet a dinasztia-val egyetértésben dolgozhatott. Az uralkodó ezeket a tisztultabb felfogásokat azután belevitte az európai koncepcióba, belevitte magyar tanácsosok segítségével.

Eitner Zsigmond: A chlopy-i parancsot is magyar tanácsosok ajánlották. (Zaj.)

Gróf Tisza István: Történeti visszapillantást vet s ezt bizonyítja, hogy a magyarok mindig a balkáni népek függetlenségén munkáltak s ezt a gondolatot beleviszik az európai közfelfogásba. Hogy ennek a hivatásunknak megfelelően, szükségünk van a dualizmus föntartására.

Ugron Gábor: Reakciós irányzattal!

Gróf Tisza István: Ha Magyarország ebben a dualizmusban elveszteni vezető szerepét, ez nemcsak a monarchiának, de a dinasztának is megadására a sorsát, mert diadalra jutna az expanzív, bővítő irányzat. A státusquo föntartásának biztosítását a magyar nemzet politikai érvényesülésében látjuk.

Fölkialtások a baloldalon: A függetlenségben!

Gróf Tisza István: Minden tárgyi lehetőség megvan, hogy az ország idegen nemzetiségi fiával megértsük egymást, bár el kell ismerni, hogy az óhajtott célból még messze vagyunk. Sajnos, lépten-nyomon fölülíti a fejét a magyar nemzet igaztalan megrágalmazása. (Igaz! Ugy van!)

Ez azután megtermi gyümölcseit szomszédaiunkal is, ami a féktelen magyargyűlöletben jelentkezik. (Igaz! Ugy van!) Ha ennek az okait keressük, nem zárkozzunk el a nehézségek konstataciójától. Az érdekegység még nem ment át a köztudatba, mert nem magyar ajku polgártársainknál a politikai értelemnek nagy fokára van szükség, hogy ennek tudatára ébredjenek. Bele kell nyugodniok abba, hogy nemzeti állam kötelekében vannak. (Igaz! Ugy van! jobbról.) Olyan állam kötelekében, amelyet a magyar nemzet szerzett meg, a magyar nemzet alapított s ennek egyéni bélyege, jelleme kell, hogy itt teljes mértékben kifejlődjék. (Éljenzés a baloldalon.) De kész örömmel adunk meg nekik mindent, ami a nemzeti egységgel összefér. Ezért azonban egy jöttát se. (Éljenzés jobbról.) Ezért szükséges, hogy az idegen ajku polgártársaink színe-java vegye kezébe a vezetést, vegye magára a felelősséget. A magyar nemzet földadata kettős: szembe kell szállnia az izgatással, másfelől méltánnyal, testvéries érzéssel kell kísérniük minden jogos törekvést. (Igaz! Ugy van!) Meg kell vallani, mi se állottunk eddig egyik tekintetben se földadatunk magaslátán. Tehetelenné tettük magunkat a büntető kodex intézkedéseivel, úgy hogy még a jámbor kezdő izgató is kisiklott a paragrafusok között. (Derülttség.) A mulasztást itt pótolni kell. Tettünk ugyan eddig paprikajanoskodó intézkedéseket, de ez csak arra volt jó, hogy fölkeltettük vele a nemzetiségi érzékenységet. A nemzetiségekkel szemben helyes lehet minden politika, csak egy nem, a tyukszemrehágás politikája. Aggódva látjuk, hogy az agitátorok mint ragadnak magukhoz egyre nagyobb és nagyobb hatalmat, a jobb elemek pedig elkedvetlenedve egyszerűen félrevonulnak. Elkövetkezett a harcz. A nemzetiségi izgatók nem válogattak az eszközökben.

Pop-Cs. István: Önök nagyon válogatóság (Derülttség.)

Gróf Tisza István: Ha mi önkkel szemben válogatóság lettünk volna, akkor balekok lettünk volna, akik hazafias kötelességüket nem teljesítik. (Taps a baloldalon.) És ha mi a fényes győzelem után koncezzsiókat tesszünk most önöknek, senki sem mondhatja, ezt azért adjuk, mert szükségünk van önökre.

Mihályi Tivadar: Negyven év alatt megtehettek volna mindent.

Gróf Tisza István: Ha körülnéznünk Európának keleti részén, látjuk, hogy két nép él itt, a melynek sehol a világon rokona nincs: a magyar és román. Vállvetve kell küzdenünk a közös érdekért.

Mihályi Tivadar: Mi is tudjuk ezt!

Gróf Tisza István: Nincs szöb, mint egy olyan férfi, aki tudását összhangba tudja hozni a cselekedetével. (Viharos taps a baloldalon.) Törekedjenek önök is a léleknek erre a szép harmóniájára. (Tetszés.) Nekünk nem renegátokra van szükségünk. Azt kívánjuk, hogy a magyarországi románok végre felismerjék kötelességüket. De azt

látjuk, hogy a parázs még ott ég a hamu alatt. Most itt az alkalom, hogy a hazafias románság lépjen ki a porondra, vezesse és irányítsa a román népet, de nem egy mérsékelt román párt halva született eszméjével, ami szintén csak nemzetiségi szervezkedés. Jöjjenek nyiltan, hátsó gondolat nélkül.

Fölkialtások a baloldalon: Hanem lépjenek be, ugy-e, a munkapártba! Majd Mangra Vazul odavezeti őket! Hát ez nem pártpolitika?

Gróf Tisza István: Ezt a kérdést a lelkekkel, a szívekkel, a kedélyekkel lehet csak megoldani. Az utakat erre a kormányknak kell megkeresnie s ha a közlekedést csak egy léppéssel viszi előbbre, nagy szolgálatot tesz a nemzetnek. (Élénk helyeslés, éljenzés a baloldalon. Szónokot számosan üdvözlük.)

A harmadik szónok.

Szünet után

Elnök az ülést újból megnyitja.

Györfly Gyula szólalt fel ezután. A nemzetiségi kérdéssel foglalkozik elsöbben. Elismeri, hogy a nemzetiségeket a közigazgatás terén sok sérelem éri, de ez a magyarsággal sincs különben. De az a baj, hogy a nemzetiségeket ezt a nemzet hibájával akarják feltüntetni. (Igaz! Ugy van!) Ami az izgatást illeti, gróf Tisza Istvánnak alkalma lesz mindjárt a választói reformnál javasolni, hogy aki izgat a magyar állam egysége ellen, a kiszabandó büntetésen kívül, politikai jogaitól is megfosztassék. (Igaz! Ugy van!) Ha ez megtörténik, akkor nem kell félni az általános választói jog behozatalától a nemzetiségek miatt. (Igaz! Ugy van! balfelöl.) Nem érti, hogy Tisza István, aki azt hirdeti, hogy a nemzeti állam egysége minden eszközzel biztosítandó, miért foglalkozik tisztán egy nemzetiséggel s az ország színe előtt alkudozási tárgyalásokat folytat. (Zajos helyeslés a baloldalon.) Ha ő azt hangoztatja, hogy ebből a kérdésből ne csináljunk pártpolitikát, viszont mi is elvárhatjuk, hogy ő se csináljon pártpolitikát. (Igaz! Ugy van!) A megoldás legbiztosabb mértéke az, hogy az állam minden polgárát egyenlő jogokban részesítsük s akkor minden polgár egyenlően kötelezhető arra, hogy az állam egysége ellen föl ne léphessen. (Zajos helyeslés a baloldalon.) Gróf Tisza István, a többség vezére, ma kiragadja a nemzetiségi kérdést s azt tárgyalja. Szólónak az a benyomása, hogy gróf Tisza István ezzel a tulajdonképpeni tárgytól akarta a közügyelmet elterelni. (Zajos éljenzés a baloldalon.) Ezt a közkezdveltségű kérdést azért dobta bele a vitába, hogy enyhítse azokat a kifogásokat, amelyek a kormány és a többség megalakulása ellen tehetők. (Igaz! Ugy van!) És nem nevelés-e, hogy egy államférfi arról beszél, hogy nekünk az a hivatásunk, hogy a Balkán-országok függetlenségét biztosítsuk, amikor a saját országunk függetlenségét nem tudjuk kivívni. (Nagy tetszés a baloldalon.) És nem nagyozólás-e ez, amelyet csakis azzal a politikai ügyességgel lehet magyarázni, amelylyel Tisza István a figyelmet a magyar ügyekről el akarta terelni. (Nagy tetszés a baloldalon.) Egyes pártpolitikai tendenzia ez, mert hisz lehetetlen, hogy Tisza István ne tudná, hogy nekünk nincs szavunk a külpolitikában. (Igaz! Ugy van!) A felirati javaslat semmiben sem különbözik egy tartománygyűlés feliratától, mert hiszen benne semmi olyan törekvés, ami a magyar államiság érdekében kívánatos. (Ugy van! balfelöl.) Nem szól a felirati javaslat nyiltan a választói jogról. Szólok híve az általános, tiékos, egyenlő és községenkiúti választói jognak. Nem kell ettől félni az államot, nem kell ettől félni a magyarság szupremáciáját. Méltányosságnak kényszerít arra, hogy ezt a jogot megadjuk azoknak, akik ma vérükkel adoznak, de a jogokból még teljesen ki vannak zárva. Nem kell egyéb garancia arra, hogy az általános választói jog a nemzeti szupremáciát ne veszélyeztesse, csak annyi, hogy a hazaárulókat zárjuk ki a politikai jogok gyakorlásából. (Helyeslés balfelöl.) A felirati javaslat azt mondja, hogy ki kell építeni a magyar nemzeti államot. Hát ez még ezután kell kiépíteni? Ha a többség ilyet mond a felirásban, ne esdálkozzék azon, ha a külföld előtt neveltségessé válik és azon se esdálkozzék, hogyha a nemzetiségek olyan modorban beszélnek velünk, ahogyan azt tesszik. Elfogadják gróf Battlyány Tivadar felirati javaslatát. (Zajos helyeslés balfelöl. Szónokot számosan üdvözlük.)

Lukács László pénzügyminiszter ezután törvényjavaslatot terjesztett be az állami beruházásokról, a pénzkészletek kiegészítéséről és a kamatozó államjegyek beváltásáról.

Elnök a következő ülése idejére és napirendjére tette meg ezután indítványát. Ajánlotta, hogy a Ház holnap délelött tíz órakor tartson ülést, amelyen folytatják a felirati vitát.

A Ház így határozott.

Az ülése vége két órakor.

Félmilliárdos új kölcsön.

— Lukács László törvényjavaslata. —

Budapest, július 12.

Lukács László pénzügyminiszter ma terjesztette a képviselőház elé a nagy állami kölcsön felvételére felhatalmazó, valamint több államasvati beruházást elrendelő törvényjavaslatot. Lapunk más helyén emlékeztünk meg a kormány mai nagy meglepetéséről, itt közöljük a betervezett javaslatot:

Törvényjavaslat

több állami beruházás költségeinek fedezéséről, a kamatozó állami pénztárjegyek beváltásáról és a pénztári készletek kiegészítéséről.

1. §. A kereskedelemügyi miniszternek a m. kir. államvasutak részére 50 darab tehervonatú kalauzkocsi és 1960 darab teherkocsi beszerzésére 9,315.185 korona hitel engedélyeztetik. Ezeknek a vasuti kocsioknak a beszerzésével felmerülő kiadások az állami zárszámadásban a m. kir. államvasutak beruházásai közt számolandók el.

2. §. Felhatalmaztatik a pénzügyminiszter, hogy az 1. §-ban engedélyezett 9,315.185 korona kiadás, továbbá az 1904. évi XIV. az 1908. évi XXIX., az 1908. évi XXXI. és az 1909. évi XV. törvények alapján az 1910. évben végrehajtandó beruházások 71,571.117 korona 37 fillért nevé költségének fedezésére, az 1908. évi L. törvények 7. §-a alapján kibocsájtott 215 millió korona névértékű 4 és fél százalékkal kamatozó állami pénztári jegyek beváltására és a pénztári készletek kiegészítésére összesen szükséges 560 millió korona beszerzése céljából 4 százaléknál nem magasabb kamatra és koronáértékre, vagy akár részben, akár egészben, más külföldi értékekre szóló adómentes járadékkötvényeket bocsásson ki. Felhatalmaztatik egyúttal a pénzügyminiszter, hogy e szükséglet részbeni fedezésére esetleg értékesíthesse azokat a 48 millió arany forint névértékű 4 százalékos aranyjáradék-kötvényeket, amelyek az 1892. évi XXI. törvények alapján valutarendelési célokra lettek volna még kibocsáthatók, tényleg azonban mind eddig nem bocsáttattak ki, hogy a fentiek szerint kibocsátható járadékkötvények értékesítésének lebonyolításáig a felmerülő szükségletet átmeneti hitelművel utján fedezhesse; s végül, hogy e művellet költségeit egyelőre a 4 százalékos magyar koronajáradékkölcsön kamatszükségleténél számolhassa el.

3. §. Felhatalmaztatik a kormány, hogy az 1904. évi XIV. törvények alapján az elmult évekre vonatkozó állami költségvetésekben előirányozva volt hitelösszegek fel nem használt részét az 1910. évben felhasználhassa akkor is, ha az illető számadási évben fel nem használt maradványok az 1897. évi XX. törvények 27. és 28. §-aiban előirt módon le nem költöttek, vagy ha a lekötések elévültek.

4. §. Jelen törvény kihirdetése napján lép életbe, s annak végrehajtásával a kereskedelemügyi és pénzügyi miniszterek biztatnak meg.

Budapest, 1910. évi július hó 12-én.

Lukács László s. k.

m. kir. pénzügyminiszter.

Indokolás.

Az őszi és téli nagy forgalmat az államvasutak nagyobb zavarok nélkül lebonyolítani egyáltalán nem lesznek képesek, a forgalmi zavarokból előálló károsodások megelőzése céljából tehát kötelessége a kormánynak gondoskodni arról, hogy a m. kir. államvasutaknak a teherforgalom lebonyolítására szolgáló kocsijai lehetőleg szaporítottassanak.

A hazai kocsigyárakkal e részben folytatott tárgyalások során megállapított, hogy amennyiben a kocsik azonnal megrendeltek, a gyárak az 1910. év folyamán 2010 darab kocsit szállíthatnak be.

Ennélfogva a kormány felelőssége tudatában ezt a 2010 darab kocsit megrendelte s minthogy a szükséges hitel rendelkezésére nem áll, annak engedélyezését ez alkalommal kéri.

Ugyezenen alkalommal kíván gondoskodni a kormány az 1904. évi XIV., az 1908. évi XXIX., az 1908. évi XXXI. és az 1909. évi XV. törvények alapján az 1910. évben végrehajtandó ama beruházások költségeinek fedezéséről, mely beruházások költségei, ha az 1910. évre nézve külön költségvetés megalkotása nem mellőzött volna, az 1910. évi állami költségvetésbe lettek volna felveendőek.

Az itt szóbanjövő beruházások a következők:

(Vasuti beruházások és építkezések.)

I. A m. kir. államvasutak hálózatának kibővítésére és más vasuti beruházásokra:

a) Az 1904. évi XIV. a.-cz. alapján:
A székelyvasutak szászrúgón—dédai és déda—
mádéfalvai részvonalaiknak kiépítésére és az ezzel
összefüggő munkákra 240.000 K. Az érsekújvár—
komáromi elsőrangú államvasuti fővonal és Dunahíd
építésére VII. részlet 1.600.000 K. A gombos—
erdődi vonal átépítésére Dunahíddal V. részlet
2.000.000 K. A galánta—szolnai államvasuti vonal
nalon fektetendő második vágányra VII. részlet
2.500.000 K. a) összesen 6.340.000 K.

b) Az 1908. évi XXXI. t.-cz. alapján:
Építkezések: Budapest székesfőváros terü-
letén 3.300.000 K. A fiúmei pályaudvarnak és ki-
kötőnek vasuti berendezésekkel való kiegészítése
1.200.000 K. Vonalak teljesítő képességének foko-
zása 1.600.000 K. Másodrangú vonalaknak elsősor-
úgítása 2.800.000 K. Vonalblock berendezések
150.000 K. Állomásokon biztosító berendezések és
előjelzők 1.700.000 K. Távirat-, harangjelző- és
telefonberendezések 120.000 K. A nyílt vonalakon
őrházak, őrházi teldalékok és telefonlódék 250.000
K. Nagyobb vidéki pályaudvarok bővítése 3.000.000
K. Kisebbségi kiegészítő munkák 1.000.000 K. Állom-
ásokon világító berendezések 800.000 K. Vonat-
világítási telepek építése és kiegészítése 300.000
K. Kocsitisztító telepek és mozgó kocsitisztító be-
rendezés 50.000 K. Vonatátviteli építések és ki-
egészítése 1.800.000 K. Lakóházak és fürdőberen-
dezések a mozdony- és vonatkiszérő személyzet és
munkások részére 450.000 K. Műhelyek építése és
kiegészítése 1.000.000 K. Személyzeti és munkás-
lakóházak építése 300.000 K. Egészségügyi beren-
dezések 150.000 K. Nehézsínű felépítmény fektetése
300.000 K. Hidmegerősítések 400.000 K. Faszter-
koceti hidaknak vasszerkezetűvé való átépítése
200.000 K. A m. kir. államvasutak tulajdonát ké-
pező másodrangú vonalak felépítményének megerős-
ítése 120.000 K. Építkezések összesen 23.550.000
korona.

Forgalmi eszközök és felszerelés: Mozdonyok
12.000.000 K. kocsik 15.200.000 K. westinghouse
fékberendezés 250.000 K. fűtés 150.000 K. forgalmi
eszközök összesen 28.200.000 K, b) összesen 51 mil-
ió 750.000 K.

(Más beruházások.)

1. A pénzügyi tárca körében: a) Az 1908. évi
XXIX. törvényzikk 3. szakasza alapján az állami
munkástelep építési költségeire 7.000.000 korona.
b) Az 1909. évi XV. törvényzikk alapján az állami
közszabványozási beruházásokra 9.953.850 korona.

2. A földművelésügyi tárca körében: Az
1904. évi XIV. törvényzikk alapján a Temes-Béga-
völgy ármentesítő munkálataihoz az 1902. évi
XXII. törvényzikk 2. szakasza szerint az állam-
kincstár által fedezendő hozzájárulásra 4.900.000
korona, (1902. évi XXII. törvényzikk 1. szakasza)
és a Béga-csatornának Nagybecskerek-től Temes-
várig hajózhatóvá tételére 3.722.000 koronából
VII. részlet 1.244.400 korona. Erdővásárlási alap
gyarapítására VII. részlet 500.000 korona. A sorok-
sári Dunaág rendezésére tervek kidolgozására és
előmunkálatokra VI. részlet 1.000.000 korona. Téli
kikötők és rakodópartok építésére VI. részlet 200
ezer korona.

3. A vallás- és közoktatásügyi tárca körében:
Az 1904. évi XIV. törvényzikk alapján a budapesti kí-
rályi egyetem orvosi kara mellett létesítendő köz-
kórház építésére VI. részlet 500.000 korona, össze-
sen 78.488.250 korona.

Ebből az összegből azonban az állami mun-
kástelep építési költségeire szóló 7 millió korona,
minthogy ennek kibocsátása az 1908. évi XXIX.
törvényzikk értelmében nem volt az 1910. évi ál-
lami költségvetési törvény hatálybalépésétől függő-
vé téve, a folyó év tavaszi költségvetés kibocsátás
utján már beszerezett, viszont ez alkalommal az
1909. évi XV. törvényzikk alapján az állami köz-
szabványozási felszerelési és beruházási szükségleteire
az 1908. és 1909. években fordított összeg gyanánt
8.167.797 korona 22 fillér szerzetett be költség-
vetés útján, holott e célokra tényleg 8 millió
250.664 korona 59 fillér, azaz a beszerezett összeg-
nél 82.867 korona 37 fillérrel több fordított.

A kérdésben forgó beruházások költségeinek
fedezése céljából tehát a jelen alkalommal a fent
kimentatott 78.488.250 koronával szemben 7 millió
koronával kevesebb és 82.867 korona 67 fillérrel
több, vagyis 71.571.117 korona 37 fillér szerzendő
be hitelművelés útján.

Amennyiben a kormány ennek az összegnek
hitelművelés útján való beszerzésére s így a fent
felsorolt beruházások teljesítésére a törvényhozás
felhatalmazását a jelen törvényjavaslat törvény-
erőre emelkedése által megkapja, a kérdésben for-
gó beruházások költségei s azok fedezete természet-
szerűen nem lesznek a jövőben többé költségveté-
sileg előirányozandók.

(Új pénztárkészletek.)

A fentiek szerint kölcsön útján beszerzendő
9 millió 315.185 korona, 215 millió korona és

71.571.117 korona 37 fillér, összesen 295.886.302
korona 37 fillér beszerzésre által azonban még sem
az államháztartás zavartalan továbbvitele, sem az
elől már említett törvényekkel és ezeken felül az
1907. évi XXIX., 1907. évi XXXV. és 1908. évi
XXX. törvényzikkkel elhatározott beruházások-
nak a megállapított terv szerint végrehajtása bizo-
sítottva nem lenne, mert az állam pénztári készletei,
dacára annak, hogy az idézett törvények által el-
rendelt s az 1909. év végéig előirányzott beruhá-
zások egy része tényleg végrehajtva nem lett, any-
nyira megesappantak, hogy azoknak megfelelő ki-
egészítése nélkül sem az 1909. évig bezárólag elő-
irányzott, de még végre nem hajtott beruházások,
sem az államháztartásnak felelősség melletti terv-
szerű vezetése lehetséges nem lenne.

A központi állampénztár pénzkészletei, a folyó
évi május 1-én az 1903. évi május 1-i állapottal,
— mint az azóta többször bekövetkezett költség-
vetésen kívüli állapotot megelőző utolsó normális-
nak mondható állapottal szemben — 95.259.627
K-val csökkent, habár a kormány, mint tudva van,
az államháztartás szolgálat zavartalan ellátásának
biztosítása érdekében 100 millió korona függő köl-
csönt vett fel.

Emellett az előbb idézett törvények értelmében
1909. év végéig végrehajtandó beruházásoknak
528.666.777 korona 69 fillér összköltségével szem-
ben, az 1909. év végéig tényleg csak 448.794.797
korona 29 fillér vétetett a beruházások céljaira
igénybe, azaz csak ily összeget igénybevevő be-
ruházások hajtottak tényleg végre. Ami azt jelenti,
hogy a már előirányzott s tervbe vett de az 1909.
év végéig tényleg végre nem hajtott beruházások
céljaira 79.871.980 korona 40 fillér veendő még a
pénztári készletekből igénybe, mert ezek a beruhá-
zások vagy tényleg is már a pénztári készletek ter-
hére utaltattak, vagy amennyiben kölcsön ki-
bocsátása útján voltak is fedezendők, a vonatkozó
hitelműveletek már tényleg végrehajtottak.

Ily módon a pénztári készletek gyarapítására
oly célból, hogy az 1903. évi május 1-i állapotot
ismét elérjük, hogy továbbá a 100 millió korona
függő kölcsönt visszafizethessük és az előbb kimu-
tatott 79.871.980 korona 40 fillér költséget igénylő
beruházásokat végrehajthassuk, tulajdonképpen ösz-
szesen 275.131.670 korona 40 fillér volna beszer-
zendő. Vagyis a vasuti kocsik beszerzésére szüksé-
ges 9.315.185 K, a kamatozó állami pénztári jegyek
bevételeit szolgáló 215.000.000 korona és az 1910.
évre tervezett beruházások végrehajtására szüksé-
ges 71.571.117 korona 37 fillér figyelembe vételével
összesen 571.017.909 korona 77 fillér volna kölcsön
útján beszerzendő.

Ha ezzel szemben 560 millió korona beszerz-
sére kérek felhatalmazást, természetesen ezt azért,
mert remélem, hogy a költségvetésen kívüli állapot tar-
tama alatt hátralebékban maradt közadótartozások
nagyobbmérvű befolyása a különbözetet ki fogja
egyenlíteni.

Bár állami háztartásunknak költségvetésileg
előirányzott kiadásai és bevételei az 1909. évtől
fogva a másfél milliárd koronát meghaladják, ez
az 560 millió koronát tevő szükséglet mégis szre-
felett nagy s méltán okozhatná a legnagyobb meg-
döbbenést, ha tekintetbe nem vennők, hogy az
utóbbi években az állam pénztári készletei terhére
igen nagymérvű oly kiadások teljesítettek, melyek
a legrendezettebb állami háztartásokban is hitel-
műveletek útján lettek volna fedezendők.

(A Dreadnoughtok.)

A tüzérségi anyag beszerzésére és a haditenge-
részet rendkívüli szükségleteire az állami költség-
vetések alapján 136 millió 068.864 koronát fordítot-
tunk, az utóbbi években Bosznia és Hercegovina
annexiójával kapcsolatban 85.176.000 korona rend-
kívüli szükséglet merült fel, az 1907. évi XX., 1907.
évi XXIX., 1907. évi XXXV., 1908. évi XXX.,
1908. évi XLII. és 1909. évi I. törvényzikk által
összesen 103.904.855 korona 87 fillér beruházás ter-
mészetű kiadás engedélyeztetett a pénztári készle-
tek terhére s az 1908. év végéig az egyes állami
költségvetésekben engedélyezett tárcakölcsönökből
106.075.081 korona 35 fillér összegű kölcsön tényleg
nem lett felvéve. Összesen tehát 431.224.801
korona 22 fillér tesz az az összeg, amely a pénztári
készletekből olyan kiadásokra fordított, ame-
lyek rendezett háztartással bíró államokban is köl-
csönkibocsátás útján lettek volna fedezhetőek. Ha
e 431.224.801 korona 22 fillérrel szemben ezidősze-
re 264.113.697 korona 63 fillérnek a pénztári kész-
letek részére való visszatérítése mutatkozik szük-
ségesnek, úgy államháztartásunk helyzete, annak
komolysága dacára is, végzetlenül képet mutat any-
nyiban, hogy még mindig 170 millió koronát halad
meg az az összeg, amely a múlt években rendkívüli
kiadásokra a pénztári készletekből vétetett igénybe,
s amelynek refundálására ezidőszerint szükség
nincs.

A szóban forgó nagy összegnek a beszerzésénél
nem számíthatunk kizárólag azokra a piacokra,
amelyeken koronajáradék-kötvényeinket eddig el-

helyeztük s minthogy más piacokon és talán ép-
pen amelyekben a szükségelt összeg beszerezhető
szempontjából első sorban számba jönnék, a kor-
onaértékekre szóló kötvények bevezetése nehézsé-
gekbe ütközhetnék, vagy igen nagy áldozatokkal
lehetne összekötni, felhatalmazást kérek arra is,
hogy más külföldi értékekre szóló adómentes jára-
dék-kötvényeket is kibocsáthassak.

Budapest, 1910. július hó 12-én.

Lukács László s. k.
m. kir. pénzügyminiszter.

Interparlamentáris konferencia.

— A magyar csoport megalakulása. —

Budapest, július 12.

Az Interparlamentáris Unió magyar csoportja
ma délután öt órakor tartotta meg alakuló ülését
a képviselőház I. számú bizottsági termében. Az
ülésen nagy számmal vettek részt a bizottság tag-
jai. Jelen voltak: gróf Apponyi Albert, a magyar
csoport elnöke, Berzeviczy Albert és Miklós Ödön
alelnökök, Kossuth Ferencz, Szerényi József, Bol-
gár Ferencz, Lukács György, Gieszein Sándor,
Okolicsányi László, Meskó László, Bakonyi Samu,
dr. Várady Zsigmond, gróf Benyovszky Sándor,
dr. Gratz Gusztáv, dr. Hantos Elemér, Hamms-
berg László, Lánzy Leó, Angyal József, a képvise-
lőház háznapya, Szentiványi Árpád, Muzsa Gyula,
Förster Aurél, Bottlik István és még mások.

Az ülést gróf Apponyi, a csoport elnöke nyi-
totta meg s bejelentéven lemondását, a tanácskozás
vezetésére a legidősebb tagot, gróf Benyovszky
Sándort kérte fel. Ezután Berzeviczy Albert kért
szót és azt az indítványt tette, hogy a szavazást
mellőzzék.

— Én azt hiszem, — mondotta — hogy a ma-
gyar interparlamentáris csoport Apponyi lemondá-
sára nem felelhet mással, mint egy „sohá“-val, mert
Apponyi annyira megtestesíti a maga személyében
azt, amit Magyarország ezen a téren tesz, amit
Magyarországról ezen a téren a külföld tud, oly
fényesen, tündöklően képviseli Magyarország rész-
vételt, hogy azt hiszem, soha a magyar csoport
nálá méltóbb elnököt nem választhat (Igaz. Ugy-
van! Élénk, lelkes éljenzések.) s azért válasszuk meg
gróf Apponyit egyhangulag közfelkiáltással újból
elnöknek. (Lelekes éljenzések és hosszantartó taps.)

Gróf Apponyi ismét elfogadva az elnöki szó-
köt, megköszönte a bizalmat s kérte, hogy hasonló-
képen közfelkiáltással válasszák meg újra, mert
a művelt világnak több országában a magyar névnek
már eddig is tiszteletet, fényt és dicsőséget hoztak
az ő eddigi elnökségei: Berzeviczy Albertet és
Miklós Ödönt s épp így a nagyérdemű titkárt Des-
seuffy Arisztidet is. (Hosszantartó lelkes
éljenzések.)

Eszeint az elnökség és a titkári hivatal be van
töltve.

Ezután Desseuffy Arisztid felolvasta a mult
ülés jegyzőkönyvét, amelyet — észrevétel nem té-
tetvén — hitelesítettek.

Desseuffy Arisztid titkár előadta, hogy a régi
tagok közül megmaradtak a képviselőház tagjai kö-
zül 84-en, a főrendiház tagjai közül 39-en, összesen
123-an. Ez volt a helyzet tíz nappal eelőtt. A szét-
küldött felhívások következtében eddig belépett
képviselő új tag 81, főrendiházi új tag 7, eennél fogva
az interparlamentáris magyar csoport tagjainak
száma máig 211. A törvényhozói jelleg megszűnésé-
vel megszűnt a tagsága 102 volt interparlamentá-
ris tagnak.

Ezután Apponyi bejelentette, hogy ma reggel
a központból egy cirkulár érkezett hozzá, amely
az alapszabályok módosítására vonatkozik és igen
nagy fontossággal bír. Ismerteti, hogy igen neve-
zetes munka folyik az Interparlamentáris Unió át-
alakítása dolgában. Ennek a munkának első rész-
lete az a határozat volt, amelynek következté-
n most vontuk le s amely Berlinben hozották, hogy
t. i. csak azok lehessenek tagjai az Uniónak, akik-
nek tényleges törvényhozói minőségük van. A má-
sodik igen fontos akció, amely most folyamatban
van, az, hogy keresnek egy kulesot, amely szerint
minden egyes országra nézve az általa gyakorlandó
szavazatok száma megállapítást nyerjen, mert ma
egészen a véletlenről függ, hogy melyik csoport do-
minálja az egész helyzetet, rendszeren annak az or-
szágnak csoportja, amelynek fővárosában az Inter-
parlamentáris Unió ülészik, mert annak rendszeren
több képviselő tagja van jelen, mint a többi orszá-
goknak együttvéve. Az egyik eszme, amely fel-
mért és amelynek kidolgozásával Lafontaine belga
senátor bizott meg, abból indult ki, hogy a szá-
vazatok megállapítására egy kombinált kules szol-
gáljon, amely állna a népesség számának és a
külföldeskedelem számadatainak nagyságából. Ezen
az alapon Lafontaine szenátor igen érdekes mun-

kálát dolgozott ki, amelyet közöltem a statisztikai hivatalunk nagyjedemű igazgatójával is áttekintés végett. Abban a munkában, nagy csodálkozásomra láttam, hogy a szavazatok kulcsának megállapításánál a többi államok mellett Autriche Hongrie is szerepel, ami teljes eltérés lett volna attól a szereptől, melyet Magyarország az Interparlamentáris Unióban mindig elfoglalt, mint önálló szuverén állam. Én Lafontaine barátomnak előre bejelentettem a magyar csoport nevében a tiltakozást az ellen, hogy e szavazati arány megállapítása ilyen kulcs és alap szerint történjék. Autriche-Hongrie együtt uszszók el, hanem követelem, hogy Magyarországra nézve mindig a magyar csoport, mint önálló csoport szerepeljen. Az adatokat megküldöttem Lafontaine-nak és azt a választ kaptam, hogy csupán ezeknek vélt hiánya vezette, midőn Autriche-Hongrie-t együtt mutatta ki, de a most már rendelkezésre álló adatok szerint fogja átdelemezni javaslatát.

Időközben az előkészítő bizottság megtartotta ülését június 29-én. Ennek az ülésnek jegyzőkönyvét ma reggel kaptam. Az eredmény az volt, hogy igen sokan erős kritika tárgyává tették ezt a kulcsot, anélkül azonban, hogy egy más megfelelő kulcsot tudtak volna javasolni. És dacára annak, hogy magyar emberek nem voltak jelen, mégis egészen magyar szellemben azt határozták, hogy máskor fognak határozni és egy újabb bizottság kiküldését kérték, amely a kérdést tovább tanulmányozza és a majd 1911-ben összeülő konferencia elé határozati javaslatot terjeszsen. Most csak a legsürgősebbet akarja a bizottság elintéztetni s azt a javaslatot teszi, hogy a konferencia helyszínének csoportja nem rendelkezhetik több szavazattal, mint a legtöbb szavazattal jelenlevő idegen csoport.

Miklós Ödön felszólalása után kimondta az értekezlet, hogy ezt az ideiglenes expedienst támogatni fogja, és erre a csoport által kiküldendő két tanácsost felhatalmazza.

Apponyi ezután előadta, hogy még egy mozzanat merült fel — Németország révén — amely minket is érdekel. A német csoportban találkoztak olyan tagok is, akik nem voltak a német Reichsrátnak tagjai, hanem csak valamely német állam országgyűlésének tagjai. A németek nagyon erősen inszistáltak azon, hogy a német csoportnak lehessen tagja valaki azon a czímen is, hogy valamely Landtagnak és nem a Reichsrátnak tagja. Ez minket is érinthet további vonatkozásaiban. A horvátok ugyan kísérletet tettek néhány évvel ezelőtt, hogy mint önálló csoport részt vegyennek az interparlamentáris konferencián. Akkor a magyar csoport részéről ez ellen tiltakoztak, miután a horvátok tartománygyűlése nem szuverén országgyűlés és az ott hozott törvények is a magyar minisztertanács elterjesztése alapján terjeszthetnek fel szentesítés végett. Kérdés tárgyát ebből a szempontból tehát ez nem képezheti, mindazonáltal a kérdés rendkívül érdekes, kényes és alapos megfontolást igényel.

Valaki közbevetéleg Apponyi szavaira reflektálva megemlítette Boszniát.

Apponyi épp a felmerült észrevétel kapcsán azt indítványozta, hogy ezen kérdések tanulmányozásával bizassék meg egy albizottság, amelyben Kossuth Ferenc, Cserny Károly és báró Duşa Géza vegyennek részt és tegyennek a csoportnak előterjesztést.

Apponyi előadta, hogy sorra kerül az interparlamentáris tanácsba kiküldendő két tag megválasztása. Előadja, hogy eddig a tanácsot ő és Nagy Emil képviselte.

Az értekezlet Miklós Ödön indítványára egyhangulag hozzájárult ahhoz, hogy továbbra is Apponyi gróf és Nagy Emil küldessenek ki a tanácsba.

Elnök a választást kimondván, megjegyezte, hogy a választás megtörténtéről sürgősen jelentést fog tenni a központnak.

Ezután a titkár több, a csoport anyagi dolgaira vonatkozó felvilágosítást adott a csoport tagjainak, amelyben bentfoglaltatik az is, hogy a tagsági díjakon kívül ezentúl a parlament által megszavazott összegig szerepel, amely ugyanolyan nagysága, mint amilyent az osztrák parlament megállapított.

Végül Apponyi elnök megköszönte az érdeklődést és ezzel az ülést bezárta.

Budapest, július 12.

Az összeférhetlenségi bizottság. A képviselőház összeférhetlenségi bizottsága, amelynek elnökévé a képviselőház gróf Tisza Istvánt választotta, ma gróf Tisza István elnöklésével délután két órakor ülést tartott, amelyen előadóvá egyhangulag Fleinecz Hugót választotta meg.

Két horvát interpelláció. Dr. Lorkovics Iván horvát képviselő a képviselőház holnapi ülésében két interpellációt szándékozik előterjesztetni. Az

egyiket a királynak Bosznia-Hercegovinában tett utazása tárgyában, a másikat a líkai dalmát vasutak kiépítése ügyében.

A szerb kongresszus. Bogdanovics Luczián pátriárka Karlsbadba való utját megszakítva, ahova négyheti kurára utazik, ma megjelent a képviselőház ülésén. A pátriárka úgy nyilatkozott, hogy a szerb kongresszusi választásához, amely a királyi kéziratral elnapolt kongresszust őszszel való újabb ülésében foglalkoztatni fogja. Minthogy ez az anyag igen nagy terjedelmű, a kongresszus valószínűleg csak késő őszszel fogja tanácskozásait újból felvehetni.

A morvavidéki ártéri birtokosok. A morvavidéki ártéri birtokosok harmincztagú küldöttsége tisztelgett ma délben a képviselőházban gróf Serényi Béla földművelésügyi miniszternél és Lukács László pénzügyminiszternél Kostyál Miklós vezetésével. A küldöttség arra kérte a minisztereket, hogy az árvédelmi társulatnak hivatalból való megalakulását s a Morva szabályozási munkáinak haladéktalan megkezdését rendeljék el s amennyiben osztrák részről a belvizesabályozási munkák is megkezdődnek, e munkákat magyar részről is párhuzamosan kezdjék meg. A miniszterek kijelentették, hogy a kérdés részleteit beható figyelemben fogják részesteni s a lehető legkedvezőbbben fogják elintézni.

A Borromeus-encziklika ügye.

— Meghátrált az egyház. —

Budapest, július 12.

A Borromeus-encziklika kihirdetésének ügye, úgy látszik, Magyarországon is éppen olyan kudarcra fog végződni az egyházban, nézve, mint Németországban. Részünkről ugyan az első perctől kezdve nem nagy jelentőséget tulajdonítottunk a dolognak, de magát a tényt, hogy ez a felekezetháborító encziklika Magyarországon egyáltalában kihirdetett, elítéltük és sajnálatraméltónak tartottuk.

Mára ez a felfogásunk teljes beigazolást nyert, mert úgy Várossy érsek környezetéből, mint a katolikus közvéleménynek érdekelt köreiből csak oly nyilatkozatok hangzanak el, amelyek az érsek eljárását legfolyjebb mentik, de nem helyeslik.

Holnap különben képviselőházi interpelláció is lesz ebben az ügyben, amelyre a miniszterelnök azonnal válaszolni fog. És ezzel minden valószínűség szerint vége is lesz a Borromeus-ügy izgalmainak.

Az ügy fejleményeiről alábbi tudósításaink számolnak be:

Várossy védelme.

A Borromeus-encziklika kihirdetését a kalocsai érseki egyházmegye papsága mindenképpen enyhíteni iparkodik. Maga Várossy érsek még nem nyilatkozott a dologban. Az érsek jelenleg Balatonfüreden nyaral, hogy súlyos betegségére enyhülést keressen. Orvosai tanácsára feltétlen nyugalomra van szüksége s így nem valószínű, hogy az encziklika promulgálásának ügyében bármilyen nyilatkozatot tegyen.

Leopold Antal, az érsek magántitkára a promulgálásra nézve a következőket mondja:

— Általán az a szokás, hogy a püspökök körleveleikben közölik a pápai encziklikák rendelkezéseit. Minthogy intézkedés nem történt, hogy ezuttal ez elmaradjon, a kegyelmes ur kiadta az encziklikát. Mikor már nyomda alatt volt a körlevél, hallottuk, milyen zavart támasztott a dolog Németországban, de nem is sejtettük, hogy a magyar protestánsok is sértöt találjanak az encziklikában. Azt határozottan állíthatom, hogy nem igaz, mintha a kormány és a püspök között, — amiat mondják — in camera sinecristatis tárgyalások folytak volna a dologra nézve. Én mindig a kegyelmes ur mellett vagyok és tudom, hogy semmiféle ilyen tárgyalás nem történt.

Ugyancsak ezt a felfogást tolmácsolja dr. Révay Tibornak, a kalocsai érsekség titkári bi-

vatala vezetőjének nyilatkozata, amely ekként szól:

— Várossy Gyula érsek ur az encziklikát június 5-én közölte egyházmegyéje papságával. A közlés tisztán a lelkeskedő papságnak volt szánva, ami abból is kitűnik, hogy a pástorlevél azzal a klasszikus latinsággal volt megszerkesztve, amelyen a pástorlevelek csak abban az esetben készülnek, ha azokat nem a híveknek való kihirdetés céljából küldik szét az egyházmegye lelkészeinek. Az a pástorlevél, amely a Borromeus-encziklikát közölte, több más, az egyházmegyé, s a lelkeskedő papságot érdeklő ügyről is megemlékezett, de latin nyelven, holott ha a pástorlevél a híveknek való kihirdetés céljából közzétett volna az egyházmegye papságával, magyar nyelven is napvilágot látott volna. Azóta, hogy a pástorlevél megjelent, keletkezett a Borromeus-encziklika miatt a Szentszék és Németország között az ismeretes jegyzékváltás, de a kalocsai érsekség semmiféle helyreigazításra utasítást nem kapott sem Rómából, sem a bécsi nunciaturától. A kalocsai érsek pástorlevelében nem volt semmi tendenzia s abban sem, hogy a Borromeus-encziklikát egyházmegyéje papságával közölte.

A kormány álláspontja.

Gróf Zichy János kultuszminister, ki tegnap távol volt a fővárostól, ma reggel érkezett Budapestre és a Házban fölkereste gróf Hédekváry Károly miniszterelnököt, akivel az encziklika dolgában hosszasan tanácskozott. Gróf Zichy János miniszter későbbben több újságíró előtt ekképen nyilatkozott:

— Még nincs hivatalos tudomásom az encziklika kihirdetéséről; de ha valóban megtörtént, mint a felekezeti békének össze téve, igen mélyen sajnálnám az esetet. Mindig gondom volt a felekezeti békére s iparkodni fogok azt minden erőmmel a jövőben is föntartani. Ha igaz az, amit hallottam, hogy a közzététel dátuma a német konfliktust megelőzte, akkor nyilvánvaló, hogy az érseknek semmiféle agresszív szándéka nem volt, de különben is a pápa s szentségének nyilatkozatából, melyet ő a német birodalmi kormánnyal szemben tett, kiviláglik az, hogy ő szentsége is sajnálja azt a hatást, amelyet nem akarva, ez az encziklika a protestánsoknak okozott.

Protestáns felfogás.

A Borromeus-encziklika kihirdetése a protestáns körében kínos feltűnést és élénk izgalmat keltett. Zsilinszky Mihály képviselő, evangélikus egyházkerületi felügyelő már tegnap kijelentette, hogy a protestantizmus nem fogja eltűrni ezt az inzultust és szerdára interpellációt is jelentett be ebben az ügyben a miniszterelnökhöz.

Nyilatkozik ebben az ügyben báró Bánffy Dezső is, a református egyház magyarországi főgondnoka és a konvent elnöke. Bánffy ezeket mondja:

Határozottan sérelmesnek és megengedhetetlennek tartom a Borromeus-encziklikát és annak magyar földön való kihirdetését. Rajta kell lenni, hogy egyszer és mindenkorra véget vessünk az ilyen beavatkozásoknak. Remélem, hogy sikerülni fog kielégítő módon elintézni ezt az ügyet.

Az ellenzéki protestáns képviselők ma már kevesebb jelentőséget tulajdonítanak az encziklika kihirdetésének és ez az oka, hogy Ábrahám Dezső, Justh-párti képviselő, ki tegnap még interpellálni akart ebben az ügyben, ma e szándékától elállott.

Katolikusok az encziklika ellen.

Reichenbergben és más városokban ma nagy tiltakozó gyűlések voltak a Borromeus-encziklika ellen. Negyven katolikus család kilépett a katolikus egyházból és áttért a protestáns hitre.

AZ „EGYETERTES”

szerkesztősége és kiadóhivatala

VI., Eötvös-utczá 32. alatt van.

A szerkesztőség telefonja 788.

A kiadóhivatal telefonja: 706.

Grande y buen amigo.

— A német császár levele. —

Budapest, július 12.

Vilmos német császár, aki szeret mindent maga elvégezni, *Nicaragua* köztársasággal személyesen akart lebonyolítani egy ügyet. Vilmos német császár tehát nyájias hangu levelet írt *Madrid* köztársasági elnöknek, ebből pedig súlyos természetű bonyodalmak fejlődtek ki. Az Egyesült-Államok kormány és népe haragudott meg a levél miatt a németek császárjára, akinek szemére vetik, hogy gyűlöli az Egyesült-Államokat és hogy a háta mögött titkos összeköttetéseket keres Amerikában.

Nagy és kedves barátjának titulálta a német császár *Madrid* *Nicaragua* elnökét és hangoztatta Németország és *Nicaragua* jó barátságát. Ez háborította föl az amerikaiakat, akiknek haragjára a német hivatalos körök mostanában sietve adják meg a választ.

A híres, sőt hírhedt levélről és az azt követő bonyodalmakról a következő részletes tudósítást adjuk:

Az a levél — így jelentik *Newyorkból* — amelyet Vilmos császár a nikaraguai elnökhöz intézett és amelyet a lapok tegnap tettek közzé. Április 26-áról van keltező. A lapok nagyon élénk kommentárokat fűznek ehhez a levélhez. Azt mondják, hogy Németországnak első sorban nem az a célja, hogy az amerikai középponti köztársaságokkal jobb viszonyt hozzon létre, hanem az, hogy *szénállomást* kapjon a köztársaságok valamelyikében. A császár azt mondja ebben a levélben, hogy *Nicaragua* új elnöke teljes bizalmát bírja és azt az óhaját fejti ki, hogy Németország és *Nicaragua* között a lehető legjobb viszony álljon fenn. Az amerikai lapok azt mondják, hogy ez a levél *rendkívül nagy veszedelmet* rejt magában és hogy a német császár nem választhatott volna rosszabb pillanatot annak megírására.

Washingtonban a német császárnak a nikaraguai köztársaság elnökéhez intézett levelében *kívánságot látnak az Egyesült-Államok ellen*. A hivatalos körök meg vannak róla győződve, hogy Németország *viselkedése egyre jobban magára ölti az Amerika-gyűlölet színét*. Az Egyesült-Államok kormányja legközelebb arról fog tanácskozni, hogy milyen álláspontot foglaljon el a német császár levelével szemben. Attól félnek, hogy a *dologból nagy bonyodalom fejlődhetik ki*.

Illetékes berlini forrásból jelentik, hogy a német császár levele nyilvánvalóan válasz arra a levélre, amelyet *Madrid*, a nikaraguai köztársaság új elnöke néhány héttel ezelőtt a berlini főkonzulátus és a német külügyi hivatal útján küldött Vilmos császárnak és amelyben tudatja vele, hogy a köztársaság elnöki hivatalát átvette. Megfelel a valóságnak, hogy a császár ebben a levélben a *nagy és kedves barátom* kifejezést használta, ez azonban szokásos kifejezés, amelyről a császár nem térhetett el, ha csak nem akart az illem ellen vétetni. A császár levele spanyol nyelven volt fogalmazva és spanyol nyelven ez a kifejezés így szól: *Grand y buen amigo*.

Egészen bizonyos azonban, hogy Vilmos császár válaszában egyetlen kifejezés sem fordult elő, amelyből az Egyesült-Államok ellen irányuló rosszindulatot vagy támadást lehetne kimagyarázni. Vilmos császárnak *Madrid* elnökhöz intézett levelét a guatemalai német diplomáciai képviselő adta át. A német külügyi hivatal mindezt egész terjedelmében megerősíti és még hozzát teszi, hogy *politikai leírásról* van szó, amelyet a német császár írt annak a hivatalos bejelentésére, hogy egy köztársaság élére új államfő állott. Ugyanígyen levelet kapott a német császártól *Gomez* is, a guatemalai köztársaság új elnöke, miután hivatalosan jelentette a köztársaság elnökségének átvételét.

A nagy és kedves barátom kifejezés a nemzetközi diplomáciában használatos és különösen az amerikai köztársaságok elnökeivel való hivatalos érintkezésben az európai uralkodók mindig ezzel a megszólítással élnek. A német császár levele a szokásos szociális-kívánságokat tartalmazza és

semmi egyebet és csufos kudarcokkal fog végződni minden igyekezetet, amely ezt a levelet Németország vagy császárja ellen akarja kiaknázni.

Washingtonban, mint éjjel jelentik, — az a vélemény, hogy Németország *Nicaragua* ügyében *intervenczióra készül*.

KÜLFÖLD.

Montenegró támad. Cattaroból jelentik nekünk: A montenegrói kormány meghagyta az Antiváriban lakó osztrák és magyar alattvalóknak, hogy tíz napon belül adják el ingatlanukat, vagy folyamodjanak a montenegrói állampolgárságért, különben *ingatlan vagyონukat ki fogják sajátítani*.

Katholikusok és a római választás. Az „*Osservatore Romano*” írja: Az e hónap 24-én végbemenő parlamenti választás alkalmából több lap a jelölésekről szólva, fejtegeti annak lehetőségét, hogy katolikus részről jelöltek állítsanak Róma első kerületében, sőt meg is említik, hogy a valószínű jelölt *Benucci* Ferencz Xavér volna. Értesüléseink szerint a *Non expedit* a mostani választásra sem szünt meg és ezért *Róma katolikusaira a szavazástól való tartózkodás parancsa továbbra is fennáll*.

A Vatikánmal folyó tárgyalásokat a nagykövet megületesége miatt félbeszakították.

A Rochette-ügy. A bizalmi napirendről történt tegnapi szavazás alkalmával csak az egyesült szocialisták és jobbpárt néhány tagja szavazott a kormány ellen. A kamarai körökben általában szkeptikusan nyilatkoznak a vizsgálóbizottság működésének várható eredményeiről. *Rehnaud* képviselő, aki a bizalmi napirendet nyújtotta be, egy tudósító előtt kijelentette, hogy a vizsgálóbizottság nem vehető komolyan, és legfeljebb csekély botrányt fog kideríteni. Egy másik képviselő kijelentette, hogy a vizsgálóbizottság a Rochette-ügyet egyszerűen el fogja temetni. Ezzel szemben *Ceccaldi* radikális szocialista, egyike azoknak, akik a tegnapi ülésen interpelláltak, úgy vélekedik, hogy a vizsgálóbizottság igen komolyan lát majd a munkához. Mindjárt az első ülésen — úgy mond *Ceccaldi* — bírói jogot fogunk követelni, bár *Briand* miniszterelnök ellenozta ezt és a kamara helyeselte állásfoglalását.

Az orosz-japán szerződés. Az orosz ügyvivő a kínai kormány tudomására hozta a múlt héten Pétervárott aláírt orosz-japán egyezmény tartalmát. A japán ügyvivő a kínai kormánygnak ugyanily tartalmú közléseket tett. Az orosz-japán megegyezés *Anglia közreműködésével jött létre*. *Nicolson* pétervári angol nagykövet hónapokon át dolgozott azon, hogy Oroszország és Japánország között jobb viszonyt hozzon létre.

Az orosz-japán egyezmény tartalma a következő:

Az orosz és japán császári kormányok híven az 1907. év július 30-án megkötött konvenczióban megállapított alapelvekhez és áthatva attól a kívánságtól, hogy a távol keleten a békét még jobban konszolidálják megállapodtak abban, hogy az említett egyezményt a következő újabb rendelkezésekkel egészítik ki: 1. A forgalom megkönnyítésére és a népek kereskedelmének kifejlesztésére szerződő felek kötelezik magukat, hogy kölcsönösen közreműködnek mandzsuriai vasúti vonalaik megjavítása, az említett vasúti vonalak összeköttetésének tökéletesítése tekintetében és tartózkodnak minden olyan versenytől, amely e cél elérését hátráltatná. 2. Kötelezik magukat, hogy a mandzsuriai státuskvót úgy mint az a különböző szerződésekből, konvencziókból és egyéb egyezményekből folyik, fentartják és respektálják. 3. Ha oly esemény következne be, amely a státuskvót veszélyeztetné, a két szerződő fél érintkezésbe lép egymással, hogy megállapodjanak azon intézkedésekre nézve, melyeket a státuskvó fentartása érdekében helyesnek és szükségeseknek vélnék.

Az angol nők választójoga. Londonban az alsóház ma kezdte meg a parlamenti választójogának a nőkre való kiterjesztésére vonatkozó javaslat tárgyalását. A vita folyamán a *pártkeretek teljesen felbomlottak*, amennyiben a törvényjavaslat előbb a munkáspárt és a konzervatívok támogatják, majd

a vita későbbi stádiumában a konzervatívok és liberálisok ellenezték. A vitát folytatják.

Bottomley ülés közben megkérdi, vajjon *Gojkovics* ezredes, aki Sándor szerb király és Draga királyné meggyilkolásakor az összeesküvők egyik feje volt, szerb hadügyminiszterre nevezték-e ki és vajjon a külügyi államtitkár nem látja-e ebben azon megállapodás sérelmét, hogy visszaállították Nagy-Britannia és Szerbia közt a diplomáciai kapcsolatokat. Sir *Edvard Grey* azt feleli, hogy tényleg függővé tették a belgrádi angol követ kinevezését attól, hogy az összeesküvés részeseit visszahívják a hivatalos állásokra. *Gojkovics* nem tartozik a kategóriához és ezért kinevezése nem sérti az említett megállapodást. A ház ezután folytatta a nők szavazati jogának tárgyalását.

A francia vasutas-sztrájk. Mai párisi táviratunk szerint a vasúti társaságok *Domergue* közmunkaügyi miniszterhez levelet intéztek, melyben kijelentették, hogy a vasúti alkalmazottak szindikátusát egyáltalában nem tekinthetik a személyzet képviselőjének, amiért is nem hajlandók azzal a vasúti alkalmazottak követeléseiről tárgyalni. Minden egyes vasúti társaság csak a saját személyzetével tárgyalhatna annak kívánságairól. A vasúti alkalmazottak szindikátusi választmánya jövő vasárnap tanácskozik a vasúti társaságok ez állásfoglalásáról. A közmunkaügyi miniszter a vasúti munkások egyesületének és szindikátusainak tervezeteket juttatott a nagy társaságok nyugdíj-ügyeinek rendezése dolgában azzal a kérelemmel, hogy megjegyzéseiket folyó év szeptember elseje előtt hozzák tudomására.

Változás a francia diplomáciában. Tegnap már hírt adtunk róla, hogy *Revoil* madridi francia nagykövet, aki az algezirászi konferencián képviselte Franciaországot, egészségi okokból benyújtotta lemondását. Utódjául — így értesítetnek ma Párisból — *Beau* jelenlegi brüsszeli követ van kiszemelve, kinek helyére *Bapst*, a külügyminisztérium politikai osztályának ez idő szerinti feje lép.

Görögök az egyházi törvény ellen. Szalonikiből kapjuk a jelentést, hogy a monasztiri görögök tiltakozó gyűlést tartottak az új egyházi törvény ellen és egy határozat elfogadása után nagy tömegben a konak elé vonultak. Itt csendőrök álltak el a tömeg útját, mire nagy kavargás támadt. A pánik során igen sokan a *Dragor* folyóba estek. A rendőrség csak nagy ügygyel-bajjal tudta a rendet helyreállítani. Ma Szalonikiben nagy görög tiltakozó gyűlés volt.

Megalakult kamarai bizottságok. Párisból jelentik: A kamarai bizottságok ma megalakultak és elnökké a vámbizottság *Klotz* képviselőt, a hadügyi bizottság *Bertheaux* képviselőt, a tengerészetiügyi bizottság *Delcassé*t, a külügyi bizottság pedig *Deshanel* választotta. *Deshanel* beszédet mondott, melyben kijelentette, hogy a külügyi bizottság a kormányt az entente-ok és a szövetség fentartásában és szilárdításában — amelyek az ország függetlenségének legjobb biztosítékait képezik — támogatni fogja.

A krétai konfliktus. Pichon külügyminiszter — mint Párisból jelentik — a mai minisztertanácsban közölte, hogy Venizelos a hatalmak konzuljainak egy jegyzéket nyújtott át, amelyben emlékeztet a krétai kormányt a muzulmán kisebbséggel szemben tanúsított lojalitására és kijelenti, hogy a végrehajtó-bizottság alkalmazkodik a védőhatalmak világosan kifejezett akaratához és a nemzetgyűlés szavazatára támaszkodva kéri a konzulokat, hozzák tudomására kormányaiknak, hogy a muzulmán képviselők eskütétel nélkül a nemzetgyűlésbe engedtetnek és hogy a muzulmán hivatalnokok az esku kérdésével kapcsolatban sem hivatali kötelességük teljesítésében nem akadályoztatnak, sem fizetésüket nem vonják meg. — Híre jár, hogy a mohamedán képviselőknek a krétai nemzetgyűlésre való engedése után sem szándékozik a bojkottbizottság megszüntetni a bojkottot, habár a belügyminiszter is sürgette a bojkottmozgalom leállítását.

Kon
Rifall pas
méggyekröl
elfoglalán
miniszter
nagykköve
figyelmét
különböző
leges meg
gában, hi
európai u

— Zemp
nyegető

lentések
már nem
a titkold
ságok en
nem tar
egy jár
szüntetik
hord. A
elő kelte
fogja, m
kes kör
lenleg a
nek a l
halasztás
pontot s

Az
ben első
vány ter
hogy át
dühöngé
Magyar
megyéből
hogy az
jegyét é
kezhette
országra
ség ter
említett
minden
lyes ter
főherce
védségén
a paran
vizik a

A
mul fel
téro, a
széthuro
pedig a

Oro
tuk a h
pusztitá
azonban
lentik,
sünek

Ro
napban
Jekater
amely l
szén- és
külnék.
az ipar
ül 20

zóság K
tört ki,
segédei
Karcse
halálra
asszony
gokat é
akarták
meg. C
ember
meg. F
hög a
A
földön

Konstantinápolyban a mai minisztertanácsban Rifatt pasu külügyminiszter a legutóbbi krétai eseményekről referált. A portának a Kréta-kérdésben elfoglalandó további magatartásáról a legközelebbi minisztertanács fog latározni. A porta megbízta nagyköveteit, hogy irányítsák a nagyhatalmak figyelmét a krétai mohamedánok helyzetére, amely különböző panaszokra ad okot. A Kréta-kérdés végleges megoldására vonatkozó további akció dolgában, hírszerint a nagyvezér fog küszöbön álló európai utazása során a hatalmakkal tárgyalni.

A kolera Magyarországon.

— Zemplénmegye veszedelemben. — A fenyegető hadgyakorlatok. — Pusztítás Oroszországban. —

Budapest, július 12.

A kolera dühöngéséről megdöbbentő jelentések érkeznek. A pusztító járvány most már nem csak az orosz határt törte át, hanem a titkolódzás barikádjait is, amelyet a hatóságok emeltek. Ez a struczpolitika azonban nem tarthatta magát sokáig. Mert azzal, hogy egy járványt eltitkolnak, éppenséggel nem szüntetik meg a veszélyt, melyet magával hord. A veszedelemnek igenis a nyilvánosság elé kellett kerülni, mely a maga erejével ki fogja, mert ki kell, hogy forezírozza, az illetékes körök óvintézkedéseit. *Magyarország jelenleg a legnagyobb veszedelem előtt áll, melynek a lehető elhárítása egyetlen pillanatnyi halasztást sem tűr és nem tűr egyetlen szempontot sem, mely megokolhatná elhallgatását.*

Az „Egyelőrtés” adta a maga teljességében először híriül az oroszországi kolerajárvány terjeszkedését, mely már egy hónapja, hogy átlépte az osztrák határt és lengbergi dühöngése után feltartóztatlanul huzódott Magyarországra felé. Ma pedig már Zemplénmegyéből azt a megdöbbentő hírt kapjuk, hogy az ázsiai tömegrém leadta ott is névségét és, hogy megmérhetetlen bajok következhetnek be. Növeli a veszedelmet Magyarországra nézve még az is, hogy a hadvezetőség tervei szerint az ideai hadgyakorlatok az említett vidéken fognak lejátszódni. Az ország minden vidékéről fognak hadtestek a veszélyes területre koncentrálni, sőt József főherczeg kedvéért, aki a 4-ik hadtest honvédségének dandárparancsnoka, Budapestről a parancsnoksága alatt lévő ezredeket is elviszik a halál-földjére.

A kolera pedig most már letagadhatatlanul felfejlődött a manóver kiszemelt területére, ahonnan majd mesterségesen fogják széthurcolni az országba, a honvédséggel pedig a fővárosba.

Oroszországból eddig is nyakra-főre kapunk a híreket, melyek a kolera irtalmatlan pusztításáról számoltak be, a ma érkezett hírek azonban, melyek százak és ezrek pusztulását jelentik, még a legpesszimistikusabb elképzelésünket is túllépik.

Rostokban a Don mentén az utolsó hónapban 2000 ember betegedett meg kolerában. Jekaterinoszlávban 118 koleraeset fordult elő, amely közül 66 halállal végződött. Az ottani szén- és ércbányák munkásai rettegve menekülnek. Golubowban 150 munkás hagyta ott az ipartelepeket. Tanbowban 53 koleraeset közül 20 végződött halálosan. A minski kormányzóság Rjcsk községében a kolera miatt lázadás tört ki. Mikor Suljakowski feleser megérkezett segédeivel és az ápolókkal, Rucsaiewska és Karcsewska népe vasvillákkal és dorongokkal halálra kereste. A babonás nép s különösen az asszonyok megrohanták a kórházat, az orvosokat elpusztították, a felesert és segédeit meg akarták ölni. Csak nagynehezen menekültek meg. Chersonban az utolsó jelentés szerint 131 ember fekszik kolerában s eddig 63 beteg halt meg. Feodosiában és az egész Krimben is dühöng a kolera.

A borzalmas járvány most aztán magyar földön is letelepedett. És, amit mi már hóna-

pok előtt megmondunk, hogy a kolera Oroszországból természetes útján tart Magyarországra felé, most, hogy megérkezett ide, igazolta akkori felszólalásunkat. A kolera-híreket, melyeket Oroszországból akadálytalanul importálhattak Magyarországra, csodálatos tendenciával nem akartak tudomást venni, még kevésbé akarták pedig tudomásul adni a galicziai, főleg pedig a lengbergi járvány grasszállását. Mi tudomásul adtuk. Most aztán a szomorú tények is igazolják, hogy a kolera annak idején megtelepedett Galicziában, ahonnan közvetlenül átrándult Magyarországra is. Mert, hogy Galiczia elkerülésével tört volna át a magyar határon, azt többé-kevésbé nehéz elképzelni.

Zemplénmegye közigazgatási bizottsága tegnap Mecner Gyula főispán elnöklete alatt ülést tartott. Az ülésen dr. Löherer Lőrincz, a vármegye tiszti főorvosa jelentést tett arról, hogy Zemplénmegyét az északi határszél felől erősen fenyegeti a kolera. A vármegye egyik északi községéből Szatyorából a vármegye főjegyzőjéhez az a jelentés érkezett, hogy ott egy ember kolerában megbetegedett. Az orvosi vizsgálat megállapította, hogy a betegség kolera nosztrusz. A tiszti főorvos tekintettel arra hogy Galicziában és főképp Oroszországban a kolera járványszerűen lépett fel, kijelentette, hogy most már elhalaszthatatlan a városi csatornázás létesítése. Sátoraljujhely képviselőtestülete a közigazgatási bizottság ismételt felszólítására sem akarja megcsinálni a városi csatornázást, pedig — mondotta a főorvos — a csatornázás hiányában a fenyegető veszedelem idején mérhetetlen bajok következhetnek be.

Mecner Gyula főispán előadta ezután, hogy mivel a város képviselőtestülete valóságosan fájik a csatornázás létesítésétől, aligha marad más hátra, minthogy a megye törvényhatósága a városi autonómia felfüggesztését kéri a helyi kormánytól és kormánybiztos kiküldését sürgesse. A főispán és a főorvos jelentéseit a bizottság egyhangulag tudomásul vette.

Mindebből láthatjuk, hogy itt a legradikálisabb intézkedések ideje és, hogy minden percnyi késésből végzetes szerencsétlenség zudulhat, erre az idén tüztől és víztől amugy is megsanyargatott országra. Hogy a slendriánság, milyen veszedelemnek lehet az előidézője bizonyítja az alábbi eset is, amelyet Brailából jelentenek:

Egy orosz szállítógőzös érkezett a brailai kikötőbe néhány nap előtt. Az orosz matrózok kolerával fertőzött vidékekről jöttek és mivel a román egészségügyi hatóság nem volt elővigyázó, az orosz gőzhajóról behurcolták a kolera. Egy vendéglős és két pinczér abban a koreszmában, ahol az orosz matrózok megfordultak, koleragyanus tünetek között megbetegedett.

Tehát, amíg nem késő, mindent el kell követni, hogy a rettenetes csapást elhárítsák az országról, s ha ennek érdeke és közbiztonsága ugy kívánja, le kell futni a tervezett hadgyakorlatot is. Mert néhány ezer megmentett emberélet igazán többet jelent néhány szabályosan végig csinált játék-hadmiveletnél.

TÁVIRATOK.

Bülow és Bethmann-Hollweg.

Berlin, július 12. Bülow herczeg Norderneybe ment július 15-én ideérkezik és több napig itt marad. A herczeg ez alkalommal találkozni fog Bethmann-Hollweg birodalmi kancellárral, aki ezért megszakítja szabadságát.

A török összeesküvés.

Konstantinápoly, július 12. Hírlik, hogy a leakeziós titkos komité jegyzéket készített a halálra ítélt ifjutörökökről. Tegnap újabb három letartóztatás történt.

A demokrata klubnak Monasztirben elfogott négy alapítóját a hadi törvényszék az alkotmányos rendszim elleni áskálódások miatt három évi börtönrre ítélte.

Az új seyk-ül-izlam.

Konstantinápoly, július 12. Hivatalos jelentés szerint Husni seyk-ül-izlam lemondott és helyébe Mussa Chiazim szenátort és ulemát nevezték ki. Hír szerint Husni lemondását bizonyos nézeteltérések okozták, melyek a parlamenti ülészek vége előtt közte és a többség közt felmerültek.

Egy szultáni kézirat betegséggel irdokolja Husni seyk-ül-izlam visszalépését. Ellenzéki körökben elterjedt hírek szerint Husnit lemondásra kényszerítették, mert nem helyeselte az ifju-török párt belpolitikájának irányát. Más híresztelések szerint Husni összeköttetésben állt a nemrég leleplezett titkos bizottsággal.

Közgazdasági táviratok.

Amerikai tőzsdék zárllata.

Newyork.		jul. 12.	jul. 11.	jul. 9.
Buza	helyben	111	111½	113
	júliusra	111½	110	112
	szeptemberre	108¾	108¾	109½
	decemberre	109¼	108½	110¾
Tengeri	júliusra	68¾	—	68½
	szeptemberre	68¾	68¾	69¾
	decemberre	65¼	65¼	67½

Chicago.		jul. 12.	jul. 11.	jul. 9.
Buza	júliusra	105	103¾	106
	szeptemberre	103	101¾	104¾
Tengeri	júliusra	58½	57¾	58¾

Newyork, július 12. Gyapot Newyorkban, helyben 15.45 (15.45). Gyapot júliusra 15.64 (15.74). Gyapot szeptemberre 13.65 (13.79). Gyapot New-Orleansban, helyben 14¾ (14¾). Petroleum Stand white Newyorkban 7.65 (7.65). Petroleum Stand white Philadelphianban 7.65 (7.65). Petroleum Refined in Cases 10.05 (10.05). Petroleum Credit Blancas at Oil City 1.30 (1.30). Zsir Western steam 12.35 (12.40). Zsir Roho és Brothers 12.60 (12.70).

Chicago, július 12. Zsir júliusra 11.67 (11.80). Zsir szeptemberre 11.75 (11.85). Szalonna short clear 13.62 (13.62). Sertésus szeptemberre 21.50 (21.72).

A főkáptalan sikkasztója.

— Újabb 80.000 koronás hiány. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, július 12.

A sikkasztó ügyvéd, dr. Világossy Gyula az éjszakát a rendőrfőkapitányság czellájában töltötte. Előreláthatólag hosszabb időn át marad a rendőrség vendége, miután, amint lapunknak mai számában megirtuk, az esztergomi főkáptalan nem az egyedül károsult. Egymásután jelentkeznek a többiek is.

(Házkutatás.)

Ma reggel tizenegy órakor Stefkovics kapitány négy detektív kíséretében megjelent Világossy Gyula lakásán házkutatást tartani. Tegnap este az irodát lepecsételték és így előbb óvatosan lezaggatták a peccéteket. Világossynak a Stáhly-utca 5. számú ház második emeletén hatszobás utozai lakása volt. Itt lakott a feleségével és a gyermekeivel, míg az asszony ott nem hagyta. Az iroda két szobából áll, a középső tágas, világos, szép sárga angol butorokkal a főnök szobája. A sarokban nagy íróasztal, szemben széles, három méter hosszú könyvtárszekrény. Stefkovics kapitány, akit a nyomozást vezeti, így nyilatkozott az ügyről.

— Világossy Gyula ügyvédet a rendőrség sikkasztás és csalás büntette miatt tartóztatta le. A tény megállapított és a vádlott önkéntes beismerő vallomásaival megerősítést nyert. Ma csak a Zboray képviselő útján beadott feljelentés alapján tartok házkutatást és az erre vonatkozó összes aktákat a főkapitányságra vitetem. Valószínű azonban, hogy több följelentés fog a vizsgálat folyamán érkezni, mert az ügyvéd bűnügye a nyilvánosságra került és letartóztatásáról a többi kliensei is értesülhetnek. Az ügyvédet egyelőre a rendőrségen tartjuk és csak a napokban kísérik át az ügyészségre.

Ennyit mondott a kapitány és serényen munkához látott a detektívekkel, mert három óriási aktaszekrényt kellett átvizsgálni. Tizenkét órakor

a Mozsár-utcai kapitányság egy idézését hozták a Világossy címére, de — Stefkovics kapitány vette át. Fél két óraker ért véget a házkutatás, amikor egy kétfogatu bérkocsin három ládában vitték az iratokat a Zrinyi-utczába.

(Ujabb 80.000 koronás sikkasztás.)

Értesüléseink helyességét, mely szerint még vannak károsultak, miszen igazolja jobban, mint az, hogy a Világossy-irodába ma tizenkilenc sürgöny és egy halom expressz-levele érkezett, amelyeket Stefkovics kapitány lefoglalt. Ezek mind pénzt kérnek. A főkapitányságra is érkezett levele Világossy címére Mária-Schultzból, Ausztriából. Ezt a levelet a felesége, született Hudomel Erzsébet írta. A levelet leküldték a fogházba.

Azután ma délben megjelent a rendőrségen Vezér Lajos, a lipótvárosi bazilika segédlelkőse és Marinovics tanácsos előtt a következő feljelentést tette Világossy Gyula ellen:

A lipótvárosi plébánia jogtanácsosa Világossy Gyula ügyvéd, aki egyuttal templomatya is s mint ilyenre nyolcvanezer korona kezelése volt rábízva. Tekintve, hogy az ügyvéd most teljesen vagyonatlan és a nyomozás során egy fillért sem tudott felmutatni, alapos a gyanunk, hogy Világossy templomatyai minőségében elsikkasztotta a nyolcvanezer koronát. Ezért sietünk hivatalosan megtenni a feljelentést.

A házkutatás során délután két óraker beigazolást nyert, hogy Világossynak semmije sincs, ingatlanai tul vannak terhelve, készpénzt pedig semmit, mindössze néhány okmánybélyeget találtak a Wertheim-kasszában. Stefkovics kapitány a házkutatás után nyomban elővezettette Világossyt, aki a Bazilika feljelentése dolgában szintén beismerő vallomást tett. Ez a vallomása így hangzik:

— Igen, templomatya, gondnoka voltam a lipótvárosi Bazilikának. Erre az állásra egyenesen a hercegprimás ur ő eminenciája nevezett ki személyesen. A felügyelettel egy zárszámadási bizottság volt megbízva, amelynek tagjai: Almádi tanácsos, Ott Ádám esperesplébános és egy fővárosi főszámvévo. A templomalap tulajdonát képező nyolcvanezer korona értékpapirokban volt kezelésemre bízva, városi részvényekben. Megbízta, hogy ezeket váltsam állampapirokra. Megtettem, de az összeget hitelezőim kielégítésére fordítottam.

(Világossy élete.)

Dr. Világossy József ügyvéd szatmármegyei szegény uri családból származott, aki a maga szorgalmával és tudásával küzdötte fel magát igen jönevű ügyvéddé, úgy hogy később az esztergomi és több más káptalan megbízta rendes jogi képviselővel, amiből fényes jövedelme volt. Nyolcz évvel ezelőtt nősült. Elvette dr. Hudomel József fővárosi orvos és háztulajdonos idősebb lányát, Erzsébetet. Ettől kezdve igen fényes háztartást kezdett vezetni és olyan költsékes életmódot folytatott, amely sehogysem állott arányban jövedelmével. Ekkor spekulálni kezdett a káptalan pénzén. Kezdte azon, hogy azokat a házakat, amelyeket az esztergomi káptalan megterhelte és árverésre bocsátott, az árverésen, más árverettők kizárásával, olcsón, potom áron magához váltotta. Az így szerzett házakat nyomban megterhelte, még pedig a teljes értékig és a pénztől nemcsak nem elégitette ki az árverést kéro káptalan, hanem az egész pénzt további spekulációkra fordította.

Ilyen uton több helyen voltak nagykiterejedésű birtokai is, amelyeket parcellázott, de a parcellázás nem sikerült és az ügyvéd ugyszólván minden vagyonát elvesztette.

Deczember elején az esztergomi főkáptalan felszólította, hogy terjeszse be ügyézi számadásait. Világossy azonban folyton késett a számadások benyújtásával, ami gyanut keltett a főkáptalanban és deczember végén megvonta tőle az ügyézi megbízást és dr. Zboray Miklóst bízta meg a felülvizsgálattal. Amikor a felesége megtudta, hogy a férje milyen kétségbeejő anyagi helyzetbe jutott, kis leányával szállodába költözött és megindította ellene a válópórt. A fiut az

apjánál hagyta, aki viszont a nagyszülőkhöz vitte a gyermeket.

A főkáptalan is azt hitte, hogy Világossy gazdag ember és egyezkedni próbált vele. Eleinte a rendőrségen is azt mondta, hogy vagyonos ember, akinek milliós birtokai vannak. Számos követelése közül meg is említette, hogy a Központi Kereskedelmi és Iparbanknál is van egy kétszázhuszezer koronás követelése. A saját bevallása szerint négy millió korona értékű ingatlanai vannak. Az apáczaszakállasi birtokának az értéké egy milliókétszáz ezer korona, az aradmegyei birtoka pedig egymillióhatszáz ezer koronát képvisel. Ezenkívül van Erzsébetfalván öt, Ujpesten három, Kőbányán két háza, összesen kétszázhetvenezer korona értékben. Az összes ingatlanok azonban annyira tul vannak terhelve, hogy a főkáptalannak járó százharmincezetezer koronán kívül még négyszáz ezer korona passzíva marad. Bevallotta, hogy 1902 óta foglalkozik a birtokspekulációkkal, amelyek balul ütöttek ki.

(Világossy panamá.)

Világossy József ügyvéd néhány év előtt nagy panamát követett el Aradmegyében. Megtudta, hogy az aradmegyei Kerülő határában herceg Ypsilanti el akarja adni 1000 holdas birtokát, mert pénzre volt szüksége. A budapesti Telepítési és Hitelbank révén sikerült igen olcsón megvásárolnia a birtokot, azután nagy összegekkel megterhelte, végül előkelő összeköttetéseinek segítségével parcellázta és négyszáz magyar családnak eladta. A jámbor emberek nem is sejtették, hogy a föld, amelyet magukhoz váltottak, tulontul be van táblázva adósságokért, készpénzzel fizettek és mikor észbe kaptak, már késő volt. A Telepítési és Hitelbank végrehajtást, aztán árverést fogantatosított, a négyszáz magyar család földönfutó lett. A kárvallottak feljelentést akartak tenni, de hogy, hogynem, a feljelentés elmaradt és Világossy ép bőrrel menekült. A földmívelési miniszter is beavatkozott a birtokpanamába. A megkárosított négyszáz család részére dr. Cédly Károly aradi ügyvéd személyében gondnokot rendelt. Világossyn semmit sem lehetett megvenni, a károsultak nagyrésze pedig kivándorolt Amerikába.

A főkáptalan pénzt így gyümölcsöztette: Csépa István budapesti postaaltisztnak kölcsönzött négyezer koronát. Nem tudott fizetni Csépa és Világossy a káptalan nevében elárvereztette rákoszentmihályi házát. Potom néhány száz koronáért ő maga vette meg a káptalan részére. De a törvényszéken szándékosan elmulasztotta a szükséges határidő alatt az átíratási bejelentést s így az nem a káptalannak, hanem az ő nevében maradt. Hogy a káptalan központi irodája ne vegye észre a manipulációt, tovább fizette Csépa kamatait, — amíg bírta. De nem csak ez az egy eset volt, hanem számtalan hasonló, amely eddig kiderült. Így elárvereztette adóssok házait Erzsébetfalván, Budafokon, Kőbányán, Ujpesten. Csupa kis polgári ekzsztencziákat tett tönkre, hogy kis házakhoz olcsón hozzájusson.

A lapunk mai számában említett ötvenezer koronás csalással párosult sikkasztást akként követte el, hogy Schlanger Jakabné szül. Beck Paula budapesti háztulajdonos ötvenezer koronás kölcsönöért elárvereztetett egy házat s a pénzt teljes összegében magának megtartotta. Ennek az adósságnak kamatait már a második esedékességnél nem tudta fizetni a káptalan javára s így derült ki, hogy a tőkét már régen be is hajtotta.

Elsikkasztotta ezenkívül a káptalannak Vörösmarty-utca 57. és Francia-ut 42-ik számú háza házbörceit, összesen 13,000 korona értékben. Ezekből a főtötekből áll a 136,000 korona.

Mindent a pénzt — és más visszaéléseit — vállalkozásai emésztették fel. Ő tönkretette a kisembereket, őt pedig a szövetkezetek és zugbankok, amelyekkel szövetkezett.

Különbben két hét előtt a főkapitányságon külföldi utlevelet váltott, — szólni készült de pénze nem volt az utra.

100.000 kenyérenélküli.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, július 12.

Mai számunkban megemlékeztünk a Vas- és Gépgyárak Országos Szövetségének tervéről. Huszonezter vas- és fémmunkást zárnak ki, a már ismertetett Sangerhauseni- és Láng-gépgyárakban előidézett részleges sztrájk miatt. A fentemlített gyárak szövetségének választmányja a mai délelőtt folyamán összeült s rövid tanácskozás után az egyesület kötelekibe tartozó munkáltatók részére kötelezővé tette a munkások kizárását. A választmány megállapodott a kizárás idejére vonatkozólag is, ezt azonban egyelőre titokban tartották.

A huszonezter munkások kizárása azonban nem azt jelenti, hogy ugyanennyien maradnak kenyér nélkül. A viszonyokkal ismerős egyik adatai szerint ez közel huszonezter családapa munkátlanságát hirdeti, úgy hogy az országos viszonyokkal, gyermekekkel együtt százezer kenyérenélküli adja meg a kizárás árát. Legalább ennyien Budapesten és a környékén.

(A munkások.)

Munkáskörökben gyorsan terjedt el a határozat híre. Első pillanatban hitelt sem akartak adni a hírnek. Valószággal lázba hozta a hír Budapest huszonezter főnyi vas- és fémmunkásságát, mely estére nagy tömegekben árasztotta el a szövetség arena-uti helyiségét. A szövetség vezetősége nyomban összeült s a reggeli órákig tanácskozott. A tanácskozást az országos végrehajtó bizottság ma délelőtt folytatta s megállapodott arra nézve, hogy a munkásság milyen állást foglaljon el a még nem proklamált kizárással szemben.

Vanczák János, a Vas- és Fémmunkás-Szövetség titkára, a következőket mondotta:

— A készülő általános kizárással nem foglalkozunk mindaddig, míg erről a Gépgyárosok Egyesülete hivatalosan nem értesít bennünket. A Sangerhauseni Gépgyárban 21 munkás szüntette be május 10-én a munkát. A sztrájk nem elvi kérdéséért indult meg. A rézművesek 1908-ban részleges egyezségben megszabták a kisiparban a 9 órai munkaidőt s a bérminimumot. A Sangerhauseni Gépgyárban tíz órát dolgoztatták a rézműveseket, a bérminimumot sem kapták meg s a különórákért sem lettek egyezmény szerint fizetve. Ezek elfogadását pedig a rézművesek a gyáriparban is követelték s mikor a felszólalások nem vezettek eredményre, beszüntették a munkát. Juniusban aztán az összes budapesti gyárakban kizárták a rézműveseket. S mert a rézművesek erre sem adták be a derekukat, azért készül most az általános kizárás. A Vas- és Fémmunkások Szövetsége még erre a híre sem foglal hivatalosan állást. A szövetség eredetileg maga akarta elkerülni a harcot, de a munkások maguk kijelentették, hogy nem kell gátat vetni a kizárásnak. A munkások nem keresték a harezot, de bele mennek abba is és végig küzdik. Általános kizárás esetén minden munkás lemond a segélyről. Ilyenformán teljesen a munkásoktól fog függni, hogy mikor ér véget a munkaadók részéről felidézett harez. Mert, hogy mi kényszerítsük a rézműveseket, hogy egy rájuk nézve káros állapotba nyugodjanak bele, gondolni sem lehet.

— A kizárási mozgalomnak a valódi oka — és ez a mélyebb jelentőségű — az, hogy egy éven belül erősen fel fog lendülni a vasipar s a gyárosok már most, jó előre el akarják rettenteni a munkásokat attól, hogy a gyáriparban a többi ágakban is követeljék a 9 órai munkaidőt és a bérminimumot, amelyet a kisiparban már megkaptak. Ez nekik anyagi veszteséget jelentene. Arányt mondhatek, hogy a munkások nagyon bíznak erejükben és nyugodtan várják a fejleményeket.

Vannak vélekedések, amelyek szerint a kizárás csak fenyegetés akar lenni, mert az egyes gyárak annyira el vannak halmozva munkásokkal, hogy egy hosszabb időre szóló kizárás rendkívül károkat okozna nekik. Viszont a vas- és fémmunkásokat nem találja teljesen kiszűrtlenül a munkaadók támadása. Míg egyrészt a szövetség kötelekibe nem tartozó gyárak és nagy műhelyek nem vesznek részt a kizárásban, körülbelül 5—8000 munkás fog munkát találni az ilyen helyeken megszaporodott dolog miatt. Másrészt a vas- és fémmunkások a külföldi szaktársak és egyesületek támogatásán kívül olyan alap felett

rendelkeznek, amely hosszabb küzdelem lehetőségét biztosítja számukra.

A munkások számítanak arra, hogy a kizárás még e hét folyamán okvetlenül megtörténik. Több szakma vezetősége már kimondotta, hogy tagjai a kizárás tartama alatt segélyre igényt nem tartanak, hanem lemondanak azon szakmák javára, akiknek a segélyre szükségük van. A vas- és fém-munkások szövetségének egyik vezető embere ma délután a következő kijelentéseket tette:

— A mostani kizárásnak sokkal súlyosabb következményeik lesznek, semmint ők hiszik. Ha a munkásság egy hónapig, vagy talán tovább is harczban áll, nem fog megelégedni azzal, hogy valamilyen megegyezés jöjjön létre s azután a munkások visszamenjenek ismét dolgozni, mintha mi sem történt volna. Ha már harczra kerül a dolog, az tovább fog tartani, mint a gyárosok szeretnék. A munkások az lesz a vége, hogy a munkások új bér- és egyéb követeléseket állítanak fel és a kizárás visszavonása után sem mennek majd vissza a gyárakba, amíg követeléseiket ki nem vették.

A munkások szervező bizottsága különben holnap értekezletet tart s ott beszéli majd meg a további teendőket.

(A munkáltatók.)

A Ganz-gyár egyik vezető tisztviselője a helyzetet és annak okait a következőkben ismertette:

— Május 10-ike óta a sangerhauseni gépgyár budapesti telephelyének huszonegy rézművese sztrájkol. A sztrájk kitörése óta többször történtek békítési kísérletek, de eredménytelenül. Sem a munkások, sem a gépgyár nem akart engedni álláspontjukból. Juniusban aztán ebben a kis sztrájkban jelentős fordulat állott be. A Budapestben dolgozó összes rézmunkások, számszerűen nyolcvanhárman, szolidaritást vállaltak a sangerhauseni gépgyár sztrájkoló rézmunkásaival, mire az összes budapesti gyárak kizárták rézműveseiket.

Ezzel kiélesedett a harcz. A sangerhauseni gépgyár nem tudott pontosan eleget tenni megrendeléseinek s a többi gépgyárakhoz fordult segítségért, főleg munkaerőért. A munkaadók szövetségének megállapodása alapján a Ganz-gyár és a Schlick-gyár vállalkoztak arra, hogy saját munkásaikkal pótolják a megszorult gyár rézművesmunkáit. Ebből támadt a bonyodalom. A két segítő gyár munkásai megtagadták ezeknek a munkáknak elvégzését, arra hivatkozva, hogy nem akarnak sztrájkörök lenni. Ezt a meglepetést a két gyár igazgatósága bejelentette a Magyar Vasművek és Gépgyárak Országos Szövetségének, amely arra van hivatva, hogy megvédje a gépgyárak érdekeit akkor, ha a munkásokkal szemben ellentétek merülnek fel.

Az országos egyesület vezetősége a rézművesek akciójában mélyebb jelentőségű és messze kiható mozgalom alapját vélte felismerni. Az volt a gyanújuk, hogy ezt a részleges sztrájkot a Vas- és Fém-munkások Szövetsége irányítja s ennek a célja nemcsak a rézmunkások helyzetének javítása, hanem egy általános vasipari mozgalom előkészítése, amelyet nem általános sztrájkokkal egyszerre, hanem apránként, parcellális sztrájkokkal szeretnének megvívni.

— A helyzet ma a következő: Két év óta esend volt a vas- és fémiparban s zavartalanul folyt a munka. Bizást remélhetjük, hogy ez a béke feloldul a gyáripart. A fellendülés tényleg közel is van. A fellendülésnek erről a közelfekvő lehetőségéről a munkások is jól tudnak. Ettől vérszemet kaptak és minden jel arra mutat, hogy ez a rézműves-sztrájk csak kiinduló pontja akar lenni egy olyan mozgalomnak, amely a vas- és fémipar minden ágában ki akarja vinni a kilencz órai munkaidőt és a bérminimumot. A munkások fokozatos sztrájkokkal érték volna ezt el, ha mi engedünk. Ők persze arra számítottak, hogy készületlenül találják a gyárosokat. De csalódtak, mert a munkaadók ma épp oly erősek, mint a munkások és egy-két év múlva még erősebbek lesznek s a harczot álljuk mindvégig.

— Ugy tudom, hogy az általános kizárás ma még csak végső eszközként szerepel terveinkben. Egyelőre az egyesület fel fogja szólítani a rézműveseket, hogy záros határidőn belül lépjenek munkába. Ha ennek nem lesz fogantaja, egyes gyárak ki fogják zárni összes munkásaikat s ha ennek sem lesz meg a kívánt eredménye, az egyesület kimondja az általános kizárást.

— Arra, hogy ez az ultima ratio elkerülhető lesz, sajnos, kevés a remény. Mi nem engedhetünk, mert nem tehetjük ki magunkat annak a veszélynek, hogy esetleg egy év múlva, a legnagyobb munka idején sujtson le egy nagyobb és je-

lentősebb bérmozgalom. Mi a Ganz-gyárban igazán nem szívesen szüntetjük meg a munkát, de a szolidaritást vállaltuk és álljuk is.

(Eredménytelen tanácskozások.)

A Magyar Vasművek és Gépgyárak Országos Egyesületének végrehajtó-bizottsága ma tartott értekezletén foglalkozott a sangerhauseni gépgyár budapesti telephelyén kitört sztrájkjal és ebből kifolyólag a gépgyárosok álláspontjával. Bár az értekezlet délelőtt tizenegy órától este hét óráig tartott, határozatot nem hoztak és az értekezletet csütörtökre folytatják. A végrehajtó-bizottság egy indítvánnyal fog lépni az egyesület plénuma elé és így az utolsó szót e kérdésben az egyesület teljes ülése fogja kimondani.

(A tulajdonképpeni előzmények.)

A harcz kiinduló pontjával szolgáló sangerhauseni sztrájk okairól a munkások ezeket mondják: A sangerhauseni gépgyárban ez előtt három évvel állapították meg az akkordbéreket. A gyárosok arra hivatkoznak, hogy ez a bér elég magas, ami igaz is. Azt azonban nem mondják meg, hogy a munkások keresetéből kell fizetni a napstámósokat is és a tanoncokat is. Amíg azonban az akkordbér a lefolyt három éven át változatlan maradt, a napstámósok és tanoncok díja a növekedett drágaság folytán ötven-hatvan százalékkal emelkedett, persze a munkások keresetének rovására. A gyár rézműves munkásai tehát május tizedikén megkérték az igazgatóságot, hogy az akkord árakat úgy szabályozzák, hogy a munkások ne károsodjanak s állapítsanak meg minimális bért s ha a munkások annyit nem keresnek, akkor ne fizessenek mást az ő megkeresett béréknél. A munkásokkal a gyár tárgyalásokba sem bocsátkozott, amire 21 rézműves munkás sztrájkba lépett. — A gépgyárak egyesülete felszólította a munkások egyesületét, hogy a sztrájkot szüntessék be s mikor a munkások erre nem voltak hajlandók, más gyárakból is kizárták a rézművesek egy részét, akik a sztrájkolók helyett munkákat elvégezni nem voltak hajlandók. Volt már békéltető tárgyalás is az V. kerületi elöljáróságnál, de nem vezetett eredményre, mert az előjáró egyszerűen kiutasította a munkások megbízottait s így a tárgyalást meg se lehetett kezdeni. A harcz azért mérgesedett el, mert a sangerhauseni gyár működése teljesen megakadt s két hónap óta szünetelni volt kénytelen, így-keztett tehát, hogy a többi gyárakat szolidaritásra bírja, ami sikerült is neki s most 21 munkás sztrájkja miatt 30.000 munkást akarnak kizárni. A sangerhauseni gyár sztrájkoló rézművesei pedig nem akarnak dolgozni, amíg meg nem javítják bérüket, amely három év alatt felérvire esökkent s nem biztosítják őket arról, hogy nem a munkások pénzén fogják a napstámósokat és inasokat a különben megérdemelt béremelésben részesíteni.

Pesti fotografiák

csakugy retus nélkül.

I.

A portás: Hova tetszik, kérem?
A szerény ember: A pénzügyminiszter úr ö exzellenzenciájához.
A portás: Nincs itt... Ma nem is jön be, mert a parlamentben van dolga... Mit akar tőle, barátom?
A szerény ember: Majd csak neki mondanám meg, ha nem tetszik haragudni.
A portás: Hát ugysis jó... Jöjjön holnap. (A szerény ember látotik. Tíz percz múlva visszatér.)
A szerény ember: Meggondoltam kérem...
A portás: Helyes... Halljuk...
A szerény ember: A dolog úgy áll, kérem, hogy olvastam ma, hogy a kormány ötszázhatvanmillió kölcsönt akar fölvenni... Sürgősen kéri és biztosan meg fogja kapni...
A portás: Na és aztán?
A szerény ember: Gondoltam föl lehetne venni hatszáz koronával többet, azért én fizetném a kamatokat... Nagyon kellene nekünk az a kis pénz és minket elutasítottak a szövetségzettől. (A portás bután néz a szomorú emberre.)

II.

Az ideges (a kávéházban): Kérem, én most már nem sokáig bírom... Én kezdek összezavarodni és holnapután bekerülök a tébolydába.

A nyugodt: Mi baja tulajdonképpen?
Az ideges: Nem tudom... valami új baj... Reggel, ha meglátom a lapokat, kiver a hideg, reszketni kezdek... Mi mindent kell ma újra megtanulnom, hány nevet, hány fogalmat... oh, istenem... Most ez az encziklika...
A nyugodt: A technikai találmányok iránt nem érdeklődöm.
Az ideges: Ember, miket beszél... A Borromeus-encziklika az nem technikai találmány. Azt a pápa adta ki...
A nyugodt: A pápa? Hát olyan szegény már, hogy könyveket ad ki?
Az ideges: Nem könyv, hanem pásztorlevél.
A nyugodt: Mboh! Az állattenyésztés se érdekel...
Az ideges: Ne ugrasson, a kutyafáját, ne ugrasson, mert ugysis majd kiugrom a bőrömből.
A nyugodt: Hopp, hopp...
Az ideges (vérborult szemekkel): Mi az, hogy hopp, hopp...?
A nyugodt: Hogy ugorjon... azért mondom: hopp, hopp.
Az ideges (nekiugrik és keltőt lemer néli): Ez most a magáé, piszok...
A nyugodt (bután mosolyog): Ma már hatot kaptam... Egyet valami Ehrlich-féle szérumért, egyet valami Kinet nevű repülőemberért, kettőt a spanyol trónkövetelő miatt s kettőt most az encziklika miatt... Csak pofozzanak, én jusz se olvasok újságot, mert én sokáig akarok élni, hisz hundert. Csak azt tudnám, hogy miért akar mindenki velem tárgyalni a napi eseményekről?
Ray.

Csalás hamis pénzzel.

— A hamis bankóprés. —
— Saját tudósítónktól. —

Budapest, július 12.

Schiff György soroksári negyvennyolcz éves földműves feljelentést tett a rendőrségen, hogy őt Balogh Péter erzsébetfalvai, ötvenéves foglalkozás nélküli egyén több társával együtt becsapta és 3760 korona kárt okoztak neki. Balogh Péter egy ízben találkozott Schiff Györggyel s elmondta neki, hogy jó pénz ellenében kitűnően hamisított ötvenkoronásokat tudna adni. Mutatott is neki két darab — természetesen valódi — ötvenkoronást. Schiff Györgynek megtetszett az ajánlat és úgy beszélt meg Balogh-gal, hogy majd Budapestben fognak találkozni a továbbiak megbeszélése végett. A találkozás a Sturm féle vendéglő közelében történt. Schiffnek nem volt ezuttal több pénze, mint csak 1200 koronája, ezt Balogh elvette tőle s azt mondta, most nincsen nála hamis ötvenkoronás, azt előbb csinálni kell. Várjon tehát. És Schiff heteken át várt, míg aztán megjelent nála Balogh két barátja kíséretében. Almássy István és Szunyogh János hajosmízesi lakosok azért jöttek, hogy igazolják Baloghot.

— Még nedvesek az ötvenkoronások. Várni kell, amíg kiszáradnak! — mondta Almássy.
— De még ezerkétszáz koronáért nem is lehet hozni abból a pénzből — mondta Balogh. — Figyelnek bennünket és a „smirelés” sok pénzbe kerül.

Aztán abban állapodtak meg, hogy felutaznak Bécsbe a dolog elintézése végett. Felcsalták hát a jámbor Schiffet Bécsbe. Nagy titkolódzások közepette bemutatott neki egy kis készsajtót, hogy ezen nyomják majd a pénzt. Bécsben még észdezték meglévő 2540 koronáját. Megmutatták neki, milyen papírosan készülnek a bankók s ezzel visszajöttek Magyarországra. Megint eltelt egy hónap és Schiff türelmetlenül kezdte. Ekkor egy nagy csomag érkezett Bécsből Balogh címére. Balogh kiváltotta s berendelte Schiffet Soroksárról Pestre. Azzal átadta neki a csomagot, hogy itt valahogy ki ne bontsa, hanem vigye haza és ott zárt szobában bontsa ki.

Persze Schiffnek nem volt az izgatottságtól maradása és rohant Soroksárra, otthon felbontotta a csomagot, de a várt ropogós ötvenesek helyett

valami bádogmasina hullott elje s egy csomó 50 koronás nagyságu üres papiros.

Schiff most már látta, hogy család áldozata lett, de restelte magát nagyon. Mégis elpanaszkodott néhány ismerősének, akik ajánlták neki, hogy tegyen jelentést. Így került az ügy Stefkovics kapitányhoz, aki Balogh Péter foglalkozás nélküli ötvenegy éves erzsébetfalvai lakost letartóztatásba helyezte. Balogh kihallgatásakor elmondta, hogy Szunyogh Jánossal 1907-ben ismerkedett meg a budapesti törvényszék czellájában. Itt beszélték meg családi terveiket és Balogh elmondta, hogy van egy biztos „Pali” Soroksáron, azt majd ki fogják fosztani.

Ma reggel két detektiv ment ki Lajosmizsére a komponisták letartóztatására. Szunyogh Jánost azonban nem találták otthon, állítólag Keoskemétre ment. Kinyomozták azonban Almási Istvánt és Szunyogh Györgyöt, a János öccsét, akinek szintén része volt a csalásokban. A két csalót ma hozták be este a csendőrök a főkapitányságra.

Szunyogh János felesége különben család miatt most üli büntetését.

Az elkeseredett és könnyen hívősege folytán kifosztott Schiff bánatában a vonat elé is vetette magát.

— De nem gázolt el! Hogy áldja meg az én jó istenem! — sópánkodott Schiff, aki most keresi a maga igazát.

ÜJDONSÁGOK.

NAPIREND. Naptár: szerda, július 13. — Róm. kath.: Jenő pk. vt. — Prot.: Jenő. — Görög-ország: június 30. 12 apostol. — Zsidó: Thamusz 6. — A nap két reggel 4 óra 15 perczkor, nyugszik 7 óra 34 perczkor. — A hold két délelőtt 11 óra 25 perczkor, nyugszik éjjel 11 óra 25 perczkor.

A horvát miniszter fogad délután 4 órakor.
A pénzügyminiszter fogad délután 4 órakor.
Országos papiros, tanszer- és iskolaszertkiállítás a városligeti Iparcsarnokban. Nyitva egész nap. Belépődíj 40 fillér. — Petőfi-ház (ereklyemúzeum) Bajza-utca 21. szám. Nyitva 10—2-ig. Belépődíj 1 korona, keddi napokon ingyenes. — Nemzetközi Amatőr Fényképfelállítás a városligeti Műcsarnokban. Nyitva egész nap. Belépődíj 1 korona. — A Művész-ház nyári képvására (Váci-utca 9. szám.) Nyitva 10—1-ig és 3—6-ig. Belépődíj 40 fillér. — A Nemzeti Szalon svajci kiállítása. Nyitva 9—6-ig. Belépődíj 1 korona. — A Könyves Kálmán nyári kiállítása. (Nagymező-utca 37—39.) Nyitva hétköznap 9—6-ig. Belépődíj nincsen. — Az Uránia kiállítása (Kigyó-tér 1. szám.) Nyitva egész nap. Belépődíj nincsen. — A Hősiipari Szövetség kiállítása (Kigyó-tér 1. szám.) Nyitva egész nap. Belépődíj nincsen.

Nyitvalevő múzeumok: A Nemzeti Múzeum ásványtára 9—2-ig. — A Szépművészeti Múzeum 10—2-ig. — A Mezőgazdasági Múzeum 10—1-ig. — Az Iparművészeti Múzeum 9—1-ig. — A Közlekedési Múzeum 2—6 óráig. — Az Aquincumi Múzeum egész nap. — Az Erzsébet Múzeum 9-től fél 1-ig.

Nyitvalevő könyvtárak: A Nemzeti Múzeum könyvtára 9—1-ig. — Az Egyetemi Könyvtár 9—12-ig. — A Fővárosi Könyvtár 9—2-ig. — A Kereskedelmi Múzeum könyvtára 9—2-ig. — A pedagógiai könyvtár és tanszerkiállítás 3—6-ig.

— A ezár a rigai ünnepeken. Pétervárról jelentik: A ezár egyedül utazik el a rigai ünnepekre. A ezárné ezalatt az idő alatt a Standard hajón marad.

— Királyok találkozása Ischlben. Bukaresti udvari körökben híre jár, hogy Károly román király és Ferdinánd trónörökös augusztus 15-én Ischlbe utaznak, hogy Ferencz József királynak nyolczvanadik születésnapja alkalmából átadják szerencsekívánataikat.

— Az Erzsébet Királyné Szanatórium vendégei. D. Imécourt márkiné több francia hölgy társaságában Budapestre jött tanulmányozni a tüdőbeteg ellátását és gondozását. Az Erzsébet királyné szanatórium-egyesület megbízásából dr. Tauszk Ferencz főtitkár tegnap a fővárosba érkezett francia hölgyeket kikísérte az Erzsébet királyné szanatóriumába, ahol dr. Tauszk Ferencz főtitkár és dr. Scharl Pál vezetése mellett végigtöltötték egy a régi épületet, mint a szanatóriumnak most épülő új szárnyát.

— Kiténtetett miniszteri tanácsosok. Szép kiténtetésben részesült Szohner Antal honvédelmi miniszteri tanácsos, a minisztérium egyik legbizalmasabb, legkiválóbb tagja vezető főtitkarságában. A népszerű Szohner tanácsos, ki értékes munkásságot is fejtett ki, sok évi híu szolgálatának elismerésül a Lipót-rend lovagkeresztjét kapta a királytól. — Ugyanebben a kiténtetésben részesült Szilágyi Emil miniszteri tanácsos is.

— I. Péter király nevenapja. I. Péter szerb király születése és nevenapja alkalmából ünnepi istentisztelet volt ma délelben a budapesti szerb egyházközség belvárosi templomában. Az istentiszteleten a magyar kormány képviselőiben Joanovich Pál miniszteri tanácsos jelent meg fényes díszmaggal és ott voltak Krizslich Jovan budapesti szerb főkonzul, dr. Schreyer Jenő szerb konzul, Vintrovich alkonzul és Schwarz konzulatusi dragomán. Ezenkívül teljes számban jelentek meg a budapesti szerb kolonia tagjai. Az ünnepi misét dr. Bikár Radivoj plébános celebrálta és végeztével a templomi énekkar a szerb nemzeti himnusz énekelte. Istentisztelet után fogadtatás volt a szerb főkonzulatus helyiségében, ahol számos előkelőség jelent meg és aláírta a kitett üdvözlő ívet.

Belgrádban Péter király születésnapja alkalmából a székesegyházban istentisztelet volt, amelyen a király, a királyi család tagjai, a diplomáciai testület, a miniszterek, a polgári és katonai hatóságok fejei, a belgrádi szláv vendégek és nagyszámban közönség vettek részt. Míse után a király a diplomaták, miniszterek, állami méltóságok és a tisztikar üdvözléseit fogadta. Este díszlakoma volt, amelyen a diplomáciai testület és a kormány tagjai vettek részt. Péter király az idegen uralkodók és államfőkre mondott felkészítőt, meglepéssel emlékezve meg arról, hogy Szerbia és a külső államok közt jó viszony áll fenn. Gróf Forgách osztrák-magyar követ, mint a diplomáciai testület doyenje válaszában szintén foglalkozott a fennálló békés diplomáciai viszonyokra, amelyet az idegen követek megőrizni törekcsenek. Poharát a királyné és családjára, valamint Szerbia fejlődésére ültette. Lakoma után az udvari méltóságok és a diplomaták a belgrádi tisztikar kasznói báljára mentek el, amelyen a szláv vendégek is résztvettek.

— Orth János holtá nyilvánítása. Megírtuk, hogy a bécsi udvari főmarsall-hivatal a nyomtalanul eltűnt Orth Jánost, a rangjáról lemondott főherceget, holtá készülni nyilvánítani. A bécsi hivatalos „Wiener Zeitung”-ban tegnap este megjelent a cs. és kir. udvari marsalli hivatal hirdménye, amelyben felszólít mindekit, hogy adjon hírt az eltűnt János Szalvátor főhercegről. Ezzel megindul az eljárás Orth János holtá nyilvánítása dolgában. A nagyérdemű felhívás így szól:

„János főherceg (Orth János). Az ő cs. és apostoli kir. felsége udvari főmarsalli hivatala az 1883 február 16-ikán kelt birodalmi polgári törvénykönyv alapján megindítja az eljárást az 1890. július 12-ike óta eltűnt, magát „Orth János”-nak nevező János főherceg halálára vonatkozó bizonyítékok beszerzése czéljából. Annak gondnokaiul friedrichskroni Teltscher Lipót dr. köz- és váltóüggyvéd, Bécs, I., Schenkenstrasse 10. rendeltetik ki. Az eddig megéjtett nyomozások szerint „Orth János” 1890. július 12-ikén a tulajdonát képező és általa vezényelt „St. Margarethe” vas vitorláhajón La Platéban utra indult, hogy a Cap Hornt megkerülve, Valparaisoba menjen. E nap óta nem érkezett híre se a hajóról, se a személyzetről. A vitorlás hajók szokásos menetét tekintve véve, a „St. Margarethe” 1890 július 20-án Puerto Desgado irányában a déli szélesség 48 foka és a nyugati hosszúság 66 foka alatt tartózkodhatott. De éppen ott ezen a napon épp oly heves, mint a korábbi meteorológiai viszonyoknál fogva előre nem látott vihar uralkodott, melyben a hamburgi tengeri intézetben adott szakértő vélemény szerint a „St. Margarethe” elpusztulhatott. Az argentinai és chilei kormányok által 1890-ban kiküldött expedíciók kutatásai, amelyek déli irányban a fent jelzett ponttól ugy az ország partvidékeire, mint belsőre kiterjedtek, nem vezettek se a hajó, sem személyzetének nyomára. A főmarsalli hivatal a hivatkozott törvény értelmében felszólít mindekit, hogy adjanak hírt neki, vagy a kirendelt gondnoknak. Határidőül 1911. február 11-ike tűzetik ki. A határidő lejártával a döntés megtörténik. Bécs, 1910. július 6. Ö császári és apostoli királyi felségének udvari főmarsalli hivatala.”

— Spanyol trónkövetelő és amerikai milliomos leány. Bécsből jelentik nekünk: A „Neue Freie Presse” egyenesen Jaime herceghez, a spanyol trónkövetelőhöz fordult, aki a frohsdorfi kastélyban tartózkodik. A herceg azt felelte, hogy egy szó sem igaz a róla terjesztett hírből. Pierpont Morgan leányát csak egyetlen egyszer látta egy párisi szalonban.

— Ehrlich szeruma kifogyott. Egy szegedi orvos levelet intézett Ehrlich Pál dr.-hoz, amelyben praeparátuma beküldését kérte. Ma levél érkezett Ehrlich tanártól, amelyben azt írja, hogy praeparátuma kifogyott és csak három hónap múlva küldhet szerumot a Meiser Lucius és Brünnig festékgyár-cég a Majna melletti Höchst-ből. Ugyanis ezen cég vette át a szerum gyártását.

— A belga királyi pár Párisban. A belga királyi pár ma délelben Brüsszelből nagy kísérettel Párisba utazott.

A belga királyi pár ma délután Párisba érkezett. A fejedelmi vendégeket a pályaudvaron Fallières elnök, Briand miniszterelnök és a kormány tagjai fogadták. A köztársasági gárda egy százada tisztelgett. Szívvelyes üdvözlés után a királyi pár a külügyminisztérium palotájába hajtatott, ahol meg szállott. A nagyszámban egybegyűlt közönség lelkes ovációkban részesítette a királyi párt.

A belga király a külügyminisztérium palotájában a diplomáciai testület tagjainak tisztelgését fogadta.

— Politikai affér. Abban a lovagias afférban, amely Erösdý Sándor marostordai főispán és Urmánczy Nándor képviselő között támadt, mára fordulat történt. Urmánczy segédei, Zboray Miklós és Nagy Emil becsületbírósgot kértek Erösdý elen. A főispán megbízottai, Halász Gyula korona-örségi százados és Heinrich Antal képviselő a becsületbírósgot habozás nélkül elfogadták és a maguk részéről becsületbíróknak nyomban meg is nevezték báró Gromon Dezsőt és Dániel Gábor képviselőket. Urmánczy segédei viszont Bolgar Ferencz és Szentiványi Árpád képviselőket kérték föl. A becsületbírósg csütörtökön ül össze és azokkal a vádakkal foglalkozik, amelyeket Erösdý ellen főképp a Fejérváry-kormány idején hangoztattak. Urmánczy segédei aktszerű bizonyítékokat akarnak betérjeszteni a becsületbírósg elé arra nézve, hogy Urmánczy interpellációjának adatai megfelelnek-e a valóságnak vagy sem.

Értesülésünk szerint az a hír, mintha Urmánczy részéről Bolgar Ferencz lett volna a második becsületbíró, téven, amennyiben Bolgar Ferencz a becsületbíró tisztet akadályoztatása miatt nem vállalta és így a második becsületbíró kijelölése még ezután fog megtörténni. A becsületbírósg azután elnököt fog választani.

— Sándor szerb herceg látogatása. Bukaresti jelentés szerint Sándor herceg, szerb trónörökös július végén Szinajában meg fogja látogatni a román királyi párt. A királyné egészségére való tekintettel a látogatás napját csak később fogják megállapítani.

— A newyorki hőség. Newyorkban a hőség tovább tart. Tegnap itt 12, Philadelphióban 8 és Harrisburgban 3 ember halt meg napszúrás következtében.

— A délmagyarországi tanítók nagygyűlése. Dettán ma tartotta XLIV. közgyűlést a Délmagyarországi Tanítók Egyesülete, amelyen több mint 200-an vettek részt. Schenk Jakab nagy tetszéssel fogadott elnöki megnyitó beszédében esetelt az egyesület azon magasatos czéljait, amelyeknek megvalósításáért az egyesület a magyar kultúra érdekében immár 40 év óta küzd. Üdvözölte a nagy számmal megjelent tagokat, továbbá a vallás- és közoktatásügyi miniszter megbízottját, Vártesy temesvári tanfelügyelőt, továbbá Temes vármegye részéről megjelent Ferenczy Sándor alispánt. Forgács Julia karlovai óvónő igen szép és tetszéssel fogadott emlékbeszédet mondott Mikszáth Kálmánról. Utána Mező Dániel községi tanító a tanítóképzés reformjáról értekezett. A megindult vita folyamán, mely mindvégig magas színvonalu volt, nagyobb emóciót keltett az a határozati javaslat, amelyet Zozora Samu tanító terjesztett elő „A szabadgondolkodás irányelmű és a tanítók” czimű értekezésének befejeztével. Ez a következőképp szól:

„Mintán a szabadgondolkodás a társadalmat fenntartó intézmények, a törvény, jogrend, vallás és haza ellen olyan mértékben izgat és ezzel a társadalmi rendet és egységet megbolygatni akarja, mit után továbbá a szabad gondolkodás elveinek keresztülvitele a társadalmi és nemzeti élet széttölése végetne: mondja ki a nagygyűlés, hogy a Délvidéki Tanító Egyesület mindazon mozgalmakkal, melyek ily mértékben folynak, nemcsak nem azonosítja magát, hanem elítéli a törekvéseket és felveti ellenük a társadalmi fórumon és a sajtóban ugyanúgy a harezot, hogy így megvédve az igaz szabadság eszméjét a modern kultúrában, a hit, a haza, nemesség fogalmát, az egyenlőség eszményét, mint a társadalom és a nemzeti élet védő bástyáit a maga valóságában állíthassa a jövődű társadalom alapjaiba is.”

Ezt a határozati javaslatot a nagygyűlés egyhangulag elfogadta. Ezzel a gyűlés első napja véget ért, holnap folytatják.

— Egy katonai léghajó utja. Ma Czellőmölkön mintegy 300 méter magasságban északra déli irányban tartó katonai léghajót láttak, óriási gyorsasággal a város fölött elrepülni.

— A tudomány mártírja. Ma halt meg Londonban Kox Henrik tudós, a tudomány egyik legnagyobb hőse. Tizenkét éve szinte darabokban pusztult el abban a rettenetes kórbajban, amit az X-sugarakkal való foglalkozás okoz. Negyvenhat éves volt és a Röntgen-sugár fölfedezése óta foglalkozott annak az emberiség hasznára való fordításán. A délafrikai háború alatt azzal foglalkozott, hogy a Röntgen sugárral való kezelését a sebesülteknek, ott a csata színhelyén lehetővé tegye. Közben azonban ő maga is pusztulásnak esett áldozatul. Az X-sugár elkezdte enni a testét. Előbb a balkeze középujját kellett amputálni. Aztán a haj tovább terjedt az arcra, a szájra és végül egyik arcát egészen szétromcsolta. Majd még két ujját kellett levágni. Később amputálták a bal kezét, aztán meg a jobb karját. Most végre negyvenhat éves korában meghalt. Darabokban falta fel a tudomány.

— Egy aviatikus halála. Bournemouth-ből táviratozzák: Amidon *Rolls* aviatikus készülékével ma a nagytribün felett egy fordulót akart tenni, lezuhant és holtan terült el a földön. *Rolls* aviatikus lezuhanásáról érkezett újabb jelentések szerint az aviatikus tetemes magasságra emelkedett, hogy a leszállási versenyeken résztvegyen. Amikor nekikészült, hogy gyorsan leszálljon, készülékének farkrésze elhajlott, a készülék ide-oda lebegett, majd összeesett és több ízben felforulva, a közönség óriási ijedelmé közepette a nagy tribün előtt lezuhant. *Rolls* azonnal meghalt.

— Schönebeckné beteg. Berlinből jelentik nekünk: Schönebeckné ma reggel Allensteinből ideérkezett. Testileg annyira meg van viselve, hogy a vasutról berlini lakására érve, azonnal ágyba kellett feküdni. Orvosi tanácsra hosszabb ideig fog ágyban maradni, mielőtt át lehet szállítani Schlehtenschebe az ottani Woyl-féle szanatóriumba.

— Papp Henrik holtteste. Megirtuk, hogy az öngyilkos Papp Henrik festőművész családja 200 korona jutalmat tűzött ki annak, aki az öngyilkos művész holttestét a Dunából kifogja. Ma délelőtt azután a csepeli rendőrség értesítette a rendőrséget, hogy Csepel határában a Dunából holttestet fogtak ki, amelyen fekete szalonkabát, selyem harisnya és gombos cipő volt. A rendőrségen azt sejtették, hogy Papp Henriknek, az öngyilkos festőművésznek holtteste került meg és Lévy rendőrkapitány nyomban intézkedett, hogy agnoszkálják. Papp Elek államtitkár, az öngyilkos festőművész bátyja kiment Csepelre a bizottsággal. Megállapították, hogy a hulla már hat hét óta volt a Dunában s már csak ezért sem lehet Papp Henrik holtteste.

— A trieszti éhségstrájk. Triesztből jelentik: A május végén politikai vétségek miatt letartóztatott huszonhárom ember közül az ügyvédség indítványára tizet az eljárás fenntartása mellett szabadon bocsátottak. Az a jelentés, amely ezen vizsgálati fogságban levőknek éhségstrájkjáról szól, a tényeket tekintve, a következőkre szorítkozik: Minthogy tizennégy nap előtt a vizsgálati foglyok abban a reményben, hogy ezzel a vizsgálati eljárást gyorsítják, éhségstrájkjal fenyegetődtek. Mult vasárnap tizenketten tényleg meg is kezdték a strájkot, tegnap délután azonban abbahagyták.

— Elhamvadt város. Campbelltown város (Uj-Braunschweig) tüzvész által elpusztult, melynek a bank, a templom és a kórház is áldozatul esett. Négyezer ember hajléktalanná vált, egy gyermek odaveszett. Az anyagi kár kétféle millió dollár.

— A kecskeméti katonai brutáliság. A katonai brutáliság ügyében, mely a napokban Maróczy József kecskeméti gazdát érte, a hadbírósg részéről a legerélyesebb nyomozás folyik. A polgári hatóság a maga hatáskörében szintén kihallgatta a jelen voltakat. Még vanak győződve, hogy a katonaság részéről a legmesszebbmenő elcigitelt adnak a megbántott kecskeméti polgárságnak. Ennek következtében dr. Horváth Mihály országgyűlési képviselő kijelentette, hogy a szándékolt interpellációt a képviselőházban nem adja be.

— Zsidóüldözés Oroszországban. Pétvárról jelentik nekünk: *Dumbasse* tábornok kiutasította *Yaltából* a zsidó katonákat, akik a neki alárendelt és *Yaltában* állomásozó ezredekben szolgálnak. Híresztelik, hogy a tábornokot e rendelethez a kormány felmentette a yaltai kormányzóságtól. Hivatalosan még nem erősítették meg ezt a hihetetlenül hangzó hírt.

— Megint repült egy Zeppelin. Drezdából jelentik: A P. VI. léghajó, mely ma délután 3 óra 15 perczkor szállt fel Bittersfeldben, háromnegyed hat órakor ért el Drezda fölé, egyideig a város felett lebegett, majd szép és nyugodt lebegéssel a kikötésre kijelölt térre szállt, ahol a királyi udvar jelenlétében és a nagyszámu közönség lelkes óvációi közben 6 órakor simán leszállt.

— Uri tolvaj — szegény károsult. Stojanovits György szegényházi ápolt a Tisza Kálmán-téren szivta a friss levegőt, mikor egy huszonegy éves, sápadt arcú, elegáns ruhát és szalmakalapot viselő fiatalember véletlenségből beléje ütközött. Aztán bocsánatkérések között, de annál gyorsabban eltávozott. A szegény Stojanovits csak ezután vete észre, hogy hiányzik a régi duplafedelű órája és vastag ezüst óraláncza. A szegény károsult megtette a feljelentést az uritolvaj ellen.

— Megkardlapozott uriaszony. Mint Nagyváradról jelentik, nem mindennapi botrány tartja izgatottságban Érmihályfalva társadalmát. A botrány áldozata egy érmihályfalvai uriaszony, akit megkardlapozott, sőt meg is sebesített egy önmagáról megfélemedezett fiatal honvédtábornagy. Érmihályfalván több hete színelőadásokat tart a Nemzeti-szálló nagy, nyári helyiségében Kunhegyi Miklós színtársulata. Felesleges mondani, hogy Érmihályfalvának és környékének aranyifjusága különösen a színtársulat szubrettjét: Kármán Laurát rajongja körül. Kármán Laurának legkitartóbban, legszívesebben Laczkó Géza debreczeni honvédtiszt udvarolt. Pár nappal ezelőtt is a Luxemburg grófia előadása után nagy, pezsgős mulatságot rendezett a színésznő tiszteletére. A mulatságban nagy társaság vett részt és természetesen, hogy a mecenás Laczkó Géza volt, aki egy dúsgazdag földbirtokosnak egyetlen fia. A mulatság reggel három óráig tartott. Akkorára már temérdek pezsgő fogyott el és a társaság valamennyi tagja összetörte a kezébe eső poharakat és székeket. Laczkó Géza maga mellé intette a cigányokat és hazakísérte Kármán Laurát szép hegedűszóval. Vele volt több barátja is. A színésznő a főtéren lakott öv. Balogh Istvánnal házában. A katonatiszt barátaival és a cigányokkal együtt Kármán Laurát bekísérte a ház udvarába, aki kérte a társaságot, hogy hagyják már félbe a mulatságot és menjenek szép csendesen haza. — Laczkó Géza széles jó kedvében arra határozta el magát, hogy ott marad és reggelig huzatja a szebbnél-szebb magyar nótákat. Közben a nagy lármára, muzsikára felébredt az egész ház népe. Öv. Balogh Istvánnal is. Nem nagyon tetszhetett neki a mulató társaság, mert lesített az udvarra és erősen kiutasította az egész társaságot. A katonatiszt arca vörösrőssé vált a rendreutasító szavak halatára. Haragosan utasította vissza a háziasszonyt sértő szavait. Majd kihuzta kardját és egy párszor végigvágott a kardlappal Balogh Istvánnal. Az egyik vágás a nyakán könnyebben meg is sebesítette a háziasszonyt. — Természetesen, hogy a társaság egy szempillantás alatt szétrobbant, a cigányok is abbahagyták a muzsikálást. Balogh Istvánnal megtette feljelentését a katonai parancsnokságnál Laczkó Géza ellen.

— Titokzatos bombamerénylet. Lichteródeban titokzatos bombamerénylet történt. Kraaz földbirtokos egy idő óta névtelen leveleket kapott, amelyekben halállal fenyegették, ha nem fizet bizonyos összeget. A napokban is ilyen fenyegető levél jött s ebben 3000 márkát követeltek tőle, különben halállal lakol. A névtelen levél úgy szólt, hogy Kraaz a pénzt az erdő egy meghatározott tisztásán a megjelölt fa tövében egy méternyire a földbe ástott bádogszelenczébe tegye. A földbirtokos végére akart járni a dolognak, ki ment az erdő ama bizonyos tisztására és a megjelölt helyen kiásta a bádogszelenczét, de amikor hozzányúlt, a szelencze felrobbant és Kraaz vértől elborítva eszméletlenül terült el. A robbanásra a községből sokan odarohantak s eszméletre keltették a súlyosan sebesült földbirtokost.

— Vérengző benszüllöttek. Amsterdamból jelentik: Indiából ideérkezett távirat szerint, Siporah szigetén, amely Sumatra nyugati-partján van, egy maláj telepet a benszüllöttek fenásároltak. A vérengzést megelőzőleg csapatok és benszüllöttek közt összecsapás volt, amelyben két katona megsebesült.

— Huszonegy sikkasztó tiszt letartóztatása. Neidhart szentpétervári szenátor revizor a varsói hadbiztonság huszonegy tisztjét sikkasztás miatt letartóztatta. A várbörtön zsufolva van s ezért a tisztet egy részét közönséges kazamatákban tartják fogva.

— Megnyílik a Panama-csatorna. A híres és elévülhetetlen francia manipulációk, csalások és sikkasztások révén közkeletű lett a „panama” szócska és míg egyre használjuk és konstatáljuk a panamát, megfélemedezünk arról a nagy műről, amelynek költségeihez gyűjtötték a sok elherdált milliót. Azóta a Panama-csatorna vállalkozói mások és az építkezés nagyban folyik, hogy Dél-Amerika megkerülése nélkül lehessen az egyik Óceánból a másikba jutni. Most a csatornát építő bizottság röpiratot adott ki, mely beszámol az eddigi munkálatokról és fogalmat ad a csatorna méreteiről. Eszerint: — A csatorna hossza tengertől-tengerig 81.25 km. A csatorna hossza a szárazföldön keresztül 65.16 km. A csatorna fenékszélessége (maximun) 304 m. A csatorna fenékszélessége minimum (a culebra-szakaszon) 91.2 m. A csatorna átlagos szélessége 182.4 méter. Zsilipek száma, páronként 12 m. A zsilipkamrák használatos hossza 304 m. A zsilipkamrák használatos szélessége 33.43 m. Víznyelvény a zsilipkamrákban 13.08 m. A csatorna mélysége 13.08 m.-tól 25.84 m.-ig. Gatun tó vízfelülete 424.76 km. Összes teljesítendő földmunka 133,445,588 m³. Április 1-ig teljesített földmunka 78,848,620 m³. Alkalmazottak száma 39,000. Ezek közül amerikai 5000. Számított költség 1875 millió korona. Munka kezdődött (az amerikaiak által) 1904. május 4-én. Befejezés 1915. január. A zsilipkamrákon való keresztülhaladás ideje 3 óra. A teljes csatornán való keresztülhaladás ideje 10—12 óra. Tehát 1915. januárjában indul az első hajó keresztül a Panama-csatornán. Cornélius Herznek kellene keresztelni.

— Fatia Negra modern kiadásban. Kincses Kolozsvárnak párját ritkító szenzációja akadt. Egy uri családból való fiatalemberről, Székely József jogszigorlóról beszélnek most mindenfelé, aki Jókai Fatia Negráját juttatja az emberek eszébe, mert nappal ur volt, de az éjszaka lepleben elsőrendű zivánságokat követett el. Kolozsváron néhány hét óta rengeteg sok volt a betörés. Napról napra újabb és újabb eset foglalkoztatta a rendőrséget, de hiába volt minden nyomozás és kutatás, eredményre nem lehetett jutni. Többek közt gróf Bethlen Pálnál is betörték, de a tettes, vagy tettesek nyomára nem lehetett ráakadni. A dolog már a bosszorkánysággal volt határos, amikor végre viláosság derült a rejtélyre. Szombat éjszaka a Kossuth Lajos-utcai Haller-házban egy uriasan öltözött fiatalember gyanússá lett a házmester előtt. Igazolásra szólította fel az ifjút, de mert nem akarta magát igazolni, átadta a rendőrségnek. *Marinka* rendőrfogalmazának azonban már megmondta, hogy Székely József harmadéves jogszigorló s mert elfogadható okkal magyarázta meg, mit keresett éjszakának idején az idegen házban, a rendőrfogalmazó elbocsátotta, hogy reggelre jelentkezzék megint kihallgatáson. Reggel aztán nem jelentkezett, mire a rendőrfogalmazó most már gyanusnak tartotta, Botha detektívvel elment a lakására. Székely otthon volt, a vendégek láttára elsápadt, amikor pedig a detektív házkutatásához is fogott, hirtelen ugrással künn termett, az ajtót a rendőrség embereire csukta s eszeveszett futással elmenekült. És úgy eltűnt, hogy máig sincs meg. A lakásán levő ládákban pedig meglepő dolgok kerültek elő. A legraffináltabb betörőszerszámok, ékszerok, fegyverek, zalogcédulák és sok egyéb holmi, így a gróf Bethlen dohányszelenczéje is. Nyilvánvaló, hogy Székely a sok betörés tettese. Az utóbbi időkben gyakori látogatója volt az éjjeli mulatóhelyeknek a kisköi illetőségű ifju. A rejtély annál nagyobb, mert a szülői gazdagok. A rendőrség most üldözi. Eddig csak annyit tudtak megállapítani, hogy egy hadbíró rokonánál járt a végzetes reggelen. Kiegészítette hiányos öltözkét és aztán — nyomtalanul eltűnt.

— Házasság. Aczél Károly, a Bihar megyei Kereskedelmi Ipar- és Terményhitelbank tisztviselője Nagyváradon vasárnap tartotta egybekelését Fleischer Klárikával, Fleischer Gyula leányával.

Dr. Strubert Jakab nagyszentmiklósi ügyvéd folyó hó 16-án délelőtt 10 órakor esküszik örök hitűséget Vidovich Irénkének.

Dr. zolnai és nagyszalutnai Matolay Viktor Budapestről eljegyezte Gróff Maczát, Gróff Gyula, az Arad-Csanádi Takarékpénztár nagyszentmiklósi fiókja igazgatójának leányát.

Dr. László Mihály országgyűlési képviselő és neje, Corzan-Arendano Vanda leányát, Ellát tegnap vezette oltárhoz a Jézus szent szíve templomban jobbaházi Németh Jenő budapesti királyi törvényszéki jegyző, Németh Antal ny. kir. táblabíró és neje, Krudy Klementin fia. A menyasszony tanúja Kázy József államtitkár, a vőlegény tanúja dr. Molnár György m. kir. honvédtábornok-ezredes és Székely Ele voltak.

— **Tisza nyert egy vacsorát.** Még a választási mozgalom legelején történt, hogy a Hungária-szobában egy nemzeti munkapártiakból álló nagyobb társaság volt ebéden együtt. Az ebéd folyamán szóba került Tisza István gróf elhatározása, hogy a választási mozgalomban nagy agitációs körúttal vesz részt. A társaság egyik tagja, Dániel Gábor titkos tanácsos, akként nyilatkozott, hogy Tisza István gróf körútján nem lesz semmiféle megtámadatásnak kitéve. Tisza István gróf erre tréfásan megjegyezte, hogy valószínűnek tartja, hogy ez meg fog történni. Dániel Gábor erre fogadást ajánlott Tisza Istvánnak, hogy nem fogják sehol sem megdöbálni; ha igaza lesz, akkor Tisza, ha nem lesz igaza, ő (Dániel Gábor) fogja a jelenlévő társaságot vacsorára vendégül látni. A fogadást megkötötték. Mint ismeretes, Dániel Gábornak nem lett igaza a vacsorát, amelyre a vesztett fogadás kötelezte, ma adta Dániel Gábor a városligeti Kovács-féle vendéglőben.

— **Pénzhamisítók.** Ma a szegedi ügyészség történetbe szállították Szimity Milán s Szimity Milánné nagyikindai és Brzak Zsiva horvátországi gazdálkodókat, akikre bebizonyosodott, hogy hamis ötkoronásokat gyártottak, amelyeket Horvátországban és Délmagyarországon hoztak forgalomba.

— **Magyar küldöttség Krakóban.** Tudvalevő, hogy két bizottság alakult, mely célul tűzte ki, hogy a grünevaldi esata évfordulója alkalmával Krakóban július 15-én és a következő napokon megtartandó nemzeti ünnepeken a magyarok küldöttségileg képviseltesék magukat. E két bizottság mindenikénél nagyszámban jelentkeztek a résztvevők és miután a bizottságok az előkészítés munkáját befejezték, elhatározták, hogy a két bizottságnál külön-külön jelentkezők egy küldöttségben egyesüljenek. Ennek az egyesült küldöttségnek egyik része 13-án, szerdán este, másik része pedig 14-én reggel 7 óra 5 perccor utazok.

— **Vihar és tűzvész.** Tegnap délután Forró-Encsen nagy vihar vonult keresztül. A villám Szedlák János mezőmunkást a munka közben agyonütötte. Alsó-Kázmárkon tegnapelőtt kigyulladt özvegy Pécsy Tamásné, a képviselőház egykori elnöke nejeének kastélya, mely teljesen elhamvadt. A gazdasági épületek is a tűz martalékává lettek. A kár biztosítás útján megtérül. Mátészalkán tegnap estefelé óriási viharral vegyes zivatar vonult át a város határára s pár perc alatt eddig alig tapasztalt sűrűségű felhőszakadászerű eső esett. Az utcákat valóságos ár lepte el s a közlekedés lehetetlenné vált. A mélyebben fekvő házak víz alá kerültek. A magasabb helyeken is valósággal hömpölygött az ár az udvarokon.

Mátészalka vidékén nevezetesen Föld és Kopó-Csapatiban előbb délután, majd az est folyamán óriási esőzések voltak jégesővel vegyest. A jég oly mennyiségben árasztotta el az utcákat, hogy bokáig jártak benne. A hajnali órákban Csap felől Mátészalkáról jövő utasok tyuktojásnagyságu jégdarabokat hoztak. A jégverés a keresztben lévő buzában is kárt tett. A gyümölcsöst, a tengerit és a dohányültetvényeket majdnem teljesen tönkretette.

— **Az Osztrák Automobil Klub turautja.** Az osztrák automobil klub Felső-Magyarországon át rendezett turautján 70 automobil kedden délután Miskolcra érkezett, ahonnan a nap folyamán tovább utaztak. A turaut iránya Budapest felé van jelezve.

— **Legett közég.** Az elsőfőhermegyei Alsó-gald közégben ma hajnalban tűz ütött ki. A lakosság minden erőfeszítése mellett képtelen volt a tűz tova terjedését megakadályozni és rövidesen huszonnyolc ház összes melléképületeivel együtt a pusztító elem martalékává lett. A tűz keletkezésének okát mindeddig kideríteni nem tudták.

— **Kivégezték Graby közlegényt.** Ittunk már a vasuti rablói katonáról. Mint Párisból jelentik, Graby közlegényt ma reggel hét órakor golyóval kivégezték a műszaki zászlóalj kasszárnyájának elkerített térségén. Két hónap előtt történt, hogy Graby egy helyi érdekű vonaton ment haza Párisba. A kupéban kivüle egy éltes asszony ült. A katona rávetette magát, megfojtotta és átkutatva zsebeit mindössze négy frankot talált nála. Ez annyira felháborította, hogy a meggyilkolt öreg asszonyt a földre dobta, eszmájának szöges sarkával szétlaposította koponyáját és aztán a holttestet a kupé ablakán kihajította a sínekre, hogy úgy lássék, mintha a vonat áthalolva volna el. A gyilkos katona töredelmesen bevallotta bűnét.

— **Tűz egy vegyészeti gyárban.** A Soroksári-ut 30. szám alatti Wagner Jenő-féle vegyészeti gyárban ma tűz ütött ki. Egyik kisebb épületben keletkezett az **arany**, amelyet a tűzország gyorsan eloltott.

— **A negyedik tűzvizsgálat.** A tűzvizsgáló-bizottságnak valósággal permanenciájában kell lennie a Zucker Henrik-féle nagymező-utcai üvegraktár miatt, ahol mint megirtuk, tegnap délután újabb tűz támadt. Ez a negyedik tüzeset ebben a raktárban június huszadika óta. Az első háromról meg lehetett állapítani, hogy gyújtogatás okozta valamennyit, a tegnapi tüzről ezidőszáig csak gyanítani lehet, hogy bűnös kéz munkája. Amikor a tűzvizsgáló-bizottság az utolsó tüzeset alkalmával, június huszonnyolcadikán megállapította, hogy a folytonos tűz, de különösen a könnyen gyúladó anyagok raktára a vidéknek komoly veszedelem, elrendelték a kilakoltatást. Ugyanakkor, hogy újabb tüzesetek, amennyire csak lehetséges, gátat vessenek, elrendelték, hogy a raktárakban állandóan rendőr őrködjen. Ennek a rendelkezésnek az üvegraktár tulajdonosa meg is felelt. A kritikus időben, tegnap **Holzmann József** 2231. számú rendőr teljesített a raktárban szolgálatot. Amikor az egyik raktárjában éppen az ellenőrzőútját tette meg, füstszagot érzett. Nyomban utána nézett a dolognak a raktár felügyelőjével, s a 34. számú raktárjában sűrű, átjárhatatlan gomolygásban tödült eléjük a füst. Nyomban jelentették a dolgot a tűzoltóságnak, ahonnan **Markusovszky** tűzoltótiszt, vezetésével a központi és nyolcadik kerületi tűzország ment ki. A 34. számú raktárjában csakugyan nyomára jöttek a tűznek. Ott egy szűk folyosóban, amelynek mindkét oldalán emeletmagasságban van főlhalmozva a szalmába kötött mindenféle üveg, jó ideje már lappangva égett az egész raktárrész. A tűz elharapódzott a labirintuszzerű raktár pinceszébe is, úgy, hogy a tűzoltóknak igen nehéz munkájuk volt, míg a tűz valódi fészkehez hozzá tudtak férni. Félőtt órákig végre két sugár folytonos zuhogó víztömege alatt lokalizálni tudták a tüzet, amelyre nézve ott nyomban megállapították, hogy vagy ismét gyújtogatás okozta, vagy a legnagyobb fokú gondatlanság. A raktárban ma délelőtt tartotta meg a tűzvizsgálatot a kiküldött bizottság, amelynek tagjai voltak **Szente Béla** előjáró-helyettes, **Kaszás Ernő** rendőrfogalmazó, **Blaschnek** Hugó tűzoltó-parancsnok és **Schaeffer** kerületi mérnök. A bizottság megállapította, hogy a negyedik tüzesetet vétkes gondatlanság idézte elő. Kétségtelen megállapítást nyert, hogy **a tűz egy eldobott gyufából keletkezett**, ami azt bizonyítja, hogy a legutóbbi tűzvizsgálat alkalmából elrendelt óvszabályokat nem tartották be és alkalmazottak a raktárban, a rendőrség szigorú tilalma ellenére, dohányoztak. Találtak a raktárban félig elszívott cigarettákat és szivarokat is, amelyeket **Kaszás Ernő** rendőrfogalmazó bünyeként lefoglalt. A bizottság ezáltal elrendelte, hogy az összes gázvezetéseket le kell szerelni a raktárakban s azokba ezáltal csak villamos közillámpákkal szabad belépni. Azokat, akik be akarnak menni a raktárba, belépésük előtt az igazgatónak vagy megbízott helyettesének előzőleg meg kell vizsgálnia, hogy nincs-e náluk gyújtóanyag. Egyúttal kimondták, hogy a jövőben az udvart raktárnak nem szabad használni. A bizottság a rendelkezések szigorú betartására kötelezte a tulajdonost.

— **Az olasz automobilja.** Achill G. Comeretti, harminczhét éves, milánói születésű utazó a modern üzletszerzők közé tartozik, akik automobilon járnak üzlet után. A Párisból jött fiatalember ma este hét órakor 176. számú automobiljával elgázolt egy 0-60 év körüli öreg asszonyt az Andrassy-ut 82. számú ház előtt. A sebesült öreg nőt a Rókus-kórházba vitték, de kiletét eddig megállapítani nem sikerült. Comerettit egyelőre a rendőrségen őrzik, mert több tanu kihallgatása vállott szükségessé.

— **A soknevű zsebtolvaj.** Dirnfeld Sámuel, más néven: Dirnfeld, Heller Ármán, Singer Ármán a rendőrségnél régen bejegyzett zsebtolvajcsoport közé tartozik. A hetvenöt éves, rovvit multu zsebmetsző még mindig fürge kézzel dolgozik. Kregery József nyitrai járásbíró a napokban Budapestre jött. Utközben a gyorsvonaton ellopták nyolczszáz koronát tartalmazó zsebtárczáját. Kregery feljelentést tett a főkapitányságon, ahol előbe tarták az utazó zsebtolvajok arcképesarnokát, hátha valamelyikkel találkozott utközben. Kregery az öreg Dirnfeld képmásában felismerte utitársát. A rendőrség keresi a vén zsebtolvajt.

— **Leszámolás.** Kruklí Ferencz tizenhét éves napszámomnak kedvesét elszerezte **Walter Antal** 19 éves mutatványi-alkalmazott, aki a Szent László-téri mozi jegyszedője. **Kruklí** tegnap a mozi előtt megleste **Waltert** és egy hosszú késsel **holánikon és hátha szarta.** Az életveszélyesen sérültet a mentők a Rókus-kórházba vitték.

— **Eletunt bádogosmester.** Ifj. Wiszlek Mátyas bádogosmester ma délután fehétt órákig leugrott a Baros-utca 105. számú ház harmadik emeletéről. Életveszélyes sérüléssel a Rókus-kórházba vitték, ahol az este meghalt. Eletuntjának oka ismeretlen.

— **A színész betörői.** Kury Klára színésznő, mint panaszos került a rendőrségre. Panaszából kiderült, hogy az egykori Népszínház régi gárdájának oszlopa, a Tahitófaluhoz tartozó Tahin egy egy nyaralónak boldog tulajdonosa. A nyaralóba azonban ismeretlen tettesek betörték és a panasz szerint ellopták a fehérpaplant, amelyvel takaróztott, egy halványkék lábtakarót rózsaszínű csikokkal, sőt — Uram bocsás — még két használt vászonlepedőt is magukkal vittek. Továbbá kedves emlékül hat ezüst evőkanalat, ugyanannyi kávéskanalat és ezüstkortartót. A vigasz az, hogy nem valódi ezüsből valók voltak, hanem csak kina ezüsből. Végül egy kávészabrozt és egy hat lövetű revolvért, amit a betörők elijesztésére tartogattak a villában. A rendőrség nyomozza a habitúikat.

— **Tolvajok és betörők.** Dr. Csepely Sándor királyi járásbírónak Donát-utca 9. szám alatt levő lakásához tartozó padlását feltörték és onnan 340 korona értékű fehérműt loptak el. Özvegy **Weisz József**né Teréz-körút 3. szám alatti lakásáról elloptak három értékes gyűrűt és 20 korona készpénzt. — A **Maros** Budapest felé jövő személyvonaton kilopták **Richardt** Károly budapesti mérnök zsebéből 480 korona értékű aranyórát és aranyláncát. — Az **Ovoda** és **Murányi-utca** sarkán épülő házban levő szerszámkamarából bemászás útján **Brutovszky** Károly liftkezelő zsebéből kiloptak egy duplafedelt tullezűst órát, melynek értéke 32 korona. — Az **Óbudai** villamos végállomásnál **Táncos** Irma könyvelő (lakik III. ker., **Facsirtamező-utca** 28.) zsebéből kiloptak egy aranyórát és egy apró szeméből álló vékony arany óraláncot, melynek összértéke 120 korona. — **Blau** Gyula, ügynök VII. ker., **Dob-utca** 98. sz. a. levő lakásából elloptak 3 drb. briliáns köves aranygyűrűt, melyek összes értéke 320 kor. A gyűrűk közül kettő egy-egy briliáns kövel van díszítve, míg a harmadik gyűrűn egy igazgyöngyöt kisebb gyémántok vesznek körül. — **König** Jakabné, főpinczer reje I., **Attila-körút** 18. sz. alatti lakásából ismeretlen körülmények között elloptak 450 korona készpénzt. — A **Petőfi-téren** ellopták **Kiss Ernő** kőművesgyakornok nürnbergi gyártmányú, 350. számú keréppárját, melynek értéke 200 korona.

— **Éjszakai bohózat három revolverlövessel.** **Kiss Sándor** asztalossegéd gyalog jött Budapestre, hogy itt munkát keressen. Kiss este érkezett a pesti határba. Azt hallotta, hogy a rendőrség állandóan razzikiákat tart és a hajléktalanokat összefogdossa, neki pedig pénze éjjeli szállásra nem volt, elhatározta tehát, hogy a városban kívül marad reggelig. **Szikora** János kocsiárpitos ezáltal a város belsejében mulatott és mert nagyon sokat hallott és olvasott rablótámadásokról, amikor hazafelé ment, kezében görsösesen szorította a forgópisztolyt. Ovatossága nem volt felesleges, mert a **Fehérvári-ut** 43. számú ház előtt egy bujkáló alakot látott. Nem várta meg a támadást, előkapta a revolvért és lőtt. Azután elfutott. De hirtelen előkerült még két utonálló, akik egyenesen feléje igyekeztek. **Szikora** ezekre is rálőtt, azután más irányban igyekezett szabadulni, de az utóbb érkezettek azt kiáltották utána:

— **Megállj, vagy lelövünk!** — és erre a félénk **Szikora** megállt. Akkor látta, hogy az utonállók rendőrök voltak: **Tumpek** János és **Imre** II. András rendőrök, akik a lövés zajára siettek elő. Akire pedig **Szikora** először rálőtt, **Kiss Sándor** asztalossegéd volt. Szoromsára egyik lövés sem talált. A félénk kárpitost bekisérték a főkapitányságra, ahonnan kihallgatás után elongedték, de az eljárást megindították ellene.

— **Eletuntak.** Az Aggteleki-utca és Rákóczi-ut sarkán ma éjjel oldalfegyveréssel kétszer mellbe szurta magát **Schaeffer** Róbert 22 éves közkatona, akit súlyos sérüléssel a mentők a XVI. helységi kórházba szállítottak. — Ma reggel **Ódal-utca** 4. szám alatti lakásán **Chlava** András 29 éves napszámos kétszer magára lőtt. Súlyos sérülésekkel a Bethesda-kórházba került.

— **A vasaló-intézet tolvaja.** Egymásután tüntek el a fehérművek **Schillinger** Anna Vörösmarty-utca 47. szám alatti gőzmosodájában. Legutóbb is 50 darab női ing, nadrág és férfi különlegesség tűnt el vegyest. Ma reggel aztán egy különös feljelentés nyomára vezetett a tolvajnak. Egy rendőr a Nagymező-utca aszfaltján egy levelet talált, mely elmondta, hogy a **Lujza-utca** 19. szám 5. ajtó alatt rendkívül sok lopott holmi van. Valóban: a szerény lakásban rengeteg fehérmű volt. Egész fehérmű boltja volt **Gallai** Pálné mosónőnek, a **Schillinger** gőzmosodából lopott dolgokból. Három hónapokon keresztül ule a tolvajait és amit itthon nem bírt elhelyezni, a szüleikhez szállította **Nagykátára**, **Gallainét** letartóztatták.

— **Halálozás.** Özveggy Lipter Edéné szül. Farkas Mária e hó 8-án hosszas szenvedés után elhunyt Budapesten 70 éves korában. Az elhunytban dr. Lipter Gyula államrendőrségi kerületi orvos édesanyját gyászolja.

Kiss Tamás, nyug. gazdasági intéző hosszas szenvedés után Jászszentlászlón meghalt.

Rieks Ludmilla iskolanővér Temesváron a jözezfárosi zárdában hetvenéves korában meghalt.

Gropka Ernő dévai telekkönyvvezető, aki Temesvárott lakó rokonait látogatta meg, hirtelen rosszul lett és rövid szenvedés után meghalt. Szívizérlődés ölte meg.

Id. Bubenitsk Tamás nagyszredistyei földbirtoikos, Temes vármegye törvényhatósági bizottságának tagja, f. hó 9-én 72 éves korában meghalt.

Szerecs László szegedi államvasuti tisztviselő tragikus módon hunyt el Abbáziában életének 45-dik évében. Fürdés közben hosszú rozsdás vasszegbe lépett és az így támadt vérmérgezés megölte. Holttestét Szegedre szállítják.

x Bob hashajtó a legkellemesebb, 10 fillér.

x Fodor-féle vívóterem a Koronaherczegnő 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívóterme. Különös gond fordítatik a gyermektorna- és vívásra.

x Szép a bajusz Hajdusági pedróvel.

A beledi három halott.

— Férj, feleség, sógor. —

Budapest, július 12.

Már röviden megemlékeztünk a sopronmegyei borzalmas családi drámáról, amelynek Beled község volt a színhelye. Egy megvadult lelkű ember gonoszsága miatt hárman kerültek ravatalra. Férj, feleség és sógor. Az utóbb öngyilkossá lett férj volt kegyetlen gyilkosa feleségének és sógorának. Az izgalmas családi tragédiáról a következő részleteket jelentik:

Horváth Ferencz beledi földbirtokos és téglagyáros és Karsay Imre szilsárkányi ágostai evangélikus lelkész feleségeik révén sógorok voltak. A két leány vagyonos volt s a téglagyár is inkább az asszonyoké volt. Horváth, aki negyvenöt éves ember, eleinte békességben élt öt évvel fiatalabb feleségével. Később azonban viszonyt kezdett a téglagyár egyik alkalmazottjának feleségével. A viszonyt besugták az asszonynak, aki e miatt válpört indított férje ellen. Férje most meggyanusította a feleségét, hogy sógorába, Karsayba szerelmes és ezért akar tőle elválni. Nemesak az asszony, hanem Karsay is megbotránkozva utasította vissza a gyanusítást s szemébe vágta Horváthnak, hogy csak azért nem akar a válpörbe egyezni, mert az asszony pénzét, amelyet vissza kell majd fizetnie, sajnálja. Attól a perctől fogva, hogy az asszony beadta a válpört, áldatlan lett a viszony a házaspár között. A férfi, aki valóban félt a vagyon szétosztásától, mindent megkísérelt, hogy az asszonyt kibékítse. Az asszony azonban, a sógora biztatására, mit sem akart hallani a kibékülésről. Emiatt Horváth meggyűlölte a sógorát is és állandóan veszekedett vele. A folytonos perpatvarnak végre is dráma lett a vége. Horváth, aki amúgy is iszákos ember volt, az utóbbi időben nap-nap után leitta magát s ilyenkor mindig megfenyegette az asszonyt és a sógorát is, hogy katasztrófát fog fölidézni. Szavait azonban csak üres fenyegetődzésnek vették s gunyosan az arcába nevettek. Ez végképen felbőszítette az ingerlékeny és lobbanékony természetű embert s elhatározta, hogy most már komolyan megmutatja, hogy nem fogja tréfára a dolgot. Mielőtt azonban végzetes tettet elkövetne volna, még egyszer megkérte az asszonyt, hogy béküljön ki vele. Ez tegnap reggel történt. Az asszony azonban ridegen visszautasította, azután sógorával, aki éppen akkor nála volt, kiment a mezőre a vetést megnézni.

A férj ekkor elment a téglagyárral szemben levő kocsamába, ahol előbb megivott néhány liter bort, azután visszament a lakásba vadászfegyveréért és azzal a kocsma ablakában, ahonnan mindenkinek kellett látnia, aki lakására ment, lesbe állt. Félóra múlva megjött a felesége. Karsay társaságában érkezett. Horváth megivott még egy liter bort, azután a lakásába ment. A verandán ült Karsay, háttal a lépcsőnek és újságot olvasott. Horváth a lépcső felső fokán megállott, levette

válláról puskáját és lassan czélozva, sógorát hátulról föbelőtte. Karsay hang nélkül fordult le a székéről és szörnyet halt. A jelenetet egy kis cselédleány nézte végig, aki jajgatva futott ki a konyhába, ahol Horváthné foglalatokodott, hogy asszonyát figyelmeztesse a veszedelemre. Rákiáltott az asszonnyra:

— Jézus Mária! Tessék vigyázni, jön az ur, meg akarja gyilkolni a nagyságát is.

És amikor látta, hogy gazdája kezében a puskával követi, az asszonya elé állt, hogy testével védje. Horváth ellökte a kis leányt s ráfogta feleségére is a puskát, akit egyetlen lövéssel leterített.

Ezután elszőkött a háztól. Kifutott a határba, ahol egy füzesbokorba elrejtőzött. A csendőrök, akik mindjárt híret vették a vérontásnak, keresésére indultak. El is mentek mellette kétszer, de nem vették észre. Mikor harmadszor is feléje tartottak, Horváth attól való félelmében, hogy mégis csak ráakadnak, vadászfegyverével fejbőlötte magát. A csendőrök, akik a lövés zajára odamentek hozzá, holtan húzták ki a bokorból. Átnézték a zsebeit és két töltött revolvert és negyven töltést találtak nála.

A két férfi, aki ebben a családi drámában elpusztult, nemcsak a községének volt számottevő alakja, hanem a vármegyei életben is szerepet játszott. Különösen Karsayt szerették mindenütt s szerepeltették szívesen. A legutóbbi képviselőválasztáson ő volt a csornai választókerület helyettes választási elnöke. Horváthnak nem volt gyermeke: de Karsayt feleségén kívül két leánya is siratja.

A másik tudósítás ezeket jelenti a rémtettéről: Horvát tettének oka vagyoni viszályra vezethető vissza, amely már csaknem egy éve dult közte és a felesége, meg rokona között. Karsaynak meg Horváth Ferencznek a feleségei testvérek, mindkettő Buty-leány és ezek közös tulajdonként bírták a beledi téglagyárat, amelybe társtulajdonosnak belevették Horváth Ferenczet is. Tavaly Horváth valamilyen kárt okozott a közös tulajdonban, mire peres uton a közösségből kivetették. A viszálykodás ettől az időtől fogva datálódik. A családi viszálykodás egyik következménye az volt, hogy felesége válpört indított Horváth ellen, aki már tavaly egyszer lelővéssel fenyegette őt és ezért a kapuvári járásbírótság becsületsértés címén (a fenyegetést a felesége nem tudta bebizonyítani) husz korona pénzbüntetésre ítélte. Azóta férj és feleség elváltak éltek. Karsay Imre hetenkint egyszer megjelenet Beledben, hogy a téglagyár ügykezelését ellenőrizze és sógorójával, meg a többi érdekelttel leszámoljon. Hétfőn is ott volt déli egy órakor. Amikor Horváth feleségével épp ebédnél ült, egyszerre berontott a lakásba Horváth. Valószínűleg szóváltás támadt köztük, amelynek folyamán először agyonlőtte a lelkészét és azután a feleségét. Mindez pillanat alatt történhetett, ugy hogy a két áldozat sem menekülni, sem védekezni nem tudott. Azután megfordult és a község szélén levő kertek felé ment, ahol magát is agyonlőtte.

Karsay Imre igen képzett lutheránus pap volt, azonkívül megyei törvényhatósági bizottsági tag és a Rábaközi Takarékpénztárnak alelnöke. Mind a hármat holnap, szerdán délután három órakor temetik Beledben.

Sopronból táviratozzák még kiegészítésül: A beledi háromszoros gyilkosság dolgában megindult vizsgálat még nem derítette ki az esemény közti összefüggést, annyit azonban meg lehet már állapítani, hogy Horváth Ferencz, ki jómódú földbirtokos, már a múlt év óta válpörben van feleségével. Az őszel egy izben már lelővéssel fenyegette meg feleségét, aki akkor a kapuvári járásbírósnál fel is jelentette, de csak becsületsértés miatt ítélték el Horváthot 20 korona pénzbírságra. Az életveszélyes fenyegetést nem lehetett bizonyítani. A czivódás tulajdonképeni oka a beledi téglagyár volt, mely eredetileg Horváth Ferencz és Karsay Imréné, továbbá Horváth Ferencz és Szabó József sopronnómeti birtokos közös tulajdona volt. Horvát Ferencz azonban nagyobb kárt okozott a társtulajdonosoknak, mi miatt ezek pört indítottak ellene és vele a tulajdoni közösséget megszüntették. — Mivel pedig e dolg-

ban Horváthnak Karsay lelkész volt a tanácsadója, a férj haragja innét származott Karsay ellen. Horváthné és Karsayné testvérek voltak és Karsay e részben felesége tulajdonát képező téglagyár üzleti kezelése érdekében jelent meg minden héten Beledben, hol természetesen Horváthné vendége volt, ki már régóta különváltan élt férjétől. Tegnap is a gyár ügyében utazott Szilsárkányból Beledbe és déli 1 órakor éppen ebédnél ült Horváthnéval, mikor Horváth varatlanul berontott hozzájuk és vadászfegyverével előbb Karsayt, majd saját feleségét lötte le, mielőtt azok elmenekülhettek vagy védekezhettek volna. Ezekután Horváth eltávozott és a kertek alatt önmagát lötte agyon. Az általános részvét Karsay ellen nyilatkozott meg, aki egyik legkiválóbb lelkésze volt az evangélikus egyháznak és csak 46 éves volt. Mindhárom áldozat holnap délután 3 órakor temetik és Csornáról, hol Karsaynak sok tisztelője volt, különvontat indult a temetésre. A hatóság a boncolást nem rendelte el, miután arra nincs szükség. Karsay holttestét szintén Beledben temetik el és ugy községéből, mint Németi községből, melynek ugyancsak ő volt a lelkésze, nagyobb küldöttség vesz részt a temetésen.

KÖZIGAZGATÁS.

Orvosok és a munkáspénztár. Székesfehérvárról jelentik: Az Országos Orvos-Szövetség fejezmegyei fióka tegnap tartotta rendes évi közgyűlést dr. Pataki Ármin és dr. Kardos Sándor elnöklésével. Miután a közgyűlés elfogadta a költségvetést és tudomásul vette a titkári jelentést, a munkáspénztári ügy került tárgyalásra, melynél heves vita keletkezett. Végül az orvos-szövetség a következő határozatot hozta: Az orvos-ügy végleges rendezésére hivatott pénztári orvosi fegyelm-, szolgálati- és illetmény-szabályzatokat jelen alakjában a közgyűlés nem teheti magáévá, hanem a következő iráyelveket kívánja figyelembe venni: 1. A pénztár egyes orvosokat nem köthet szerződést, egyes orvosokkal nem tárgyalhat, hanem csakis az orvos-szövetség delegált bizottságával; 2. pénztári orvos csak szövetségi tag lehet; 3. a tizenötös bizottság felhatalmazza, hogy ez iráyelvek figyelembevételével a pénztárral a tárgyalást folytassa. Vizsgálja át az egész tervezetet, annak sérelmes pontjait törölve, lehetőleg közvetítse a békés megegyezést a pénztárral.

A nyitrai megyei orvosszövetség elhatározta, hogy mindazon orvosait, akik az országos betegsegélyző-egyesületnél hivatalos orvosok, felszólítja, hogy 1910. szeptember 1-től működésüket szüntessék be és lemondó leveleiket azonnal küldjék el az igazgatóságnak. Az orvosszövetség felépésének oka, hogy a nyitrai fiók egyik orvosával nem akarnak együtt működni.

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) **Bemutató a Városligeti Színházban.** Freund és Manstaedt nyári bohózatát, Feld Mátyás átdolgozásában „Mulató Budapest” czímen ma este mutatta be a Városligeti Színház a közönség érdeklődése mellett. A darab a már számtalanszor feldolgozott helyzet-komikumok halmaza. A jó rendezés s a vendégművészek sok tekintetben pótlották a hiányokat és szép sikert értek el. Kornai Berta kedves temperamentumos játéka, Kovács Mihály és Sarkadi Aladár mulatótá alakításai a közönség érdeklődését erősen foglalkoztatták. A darab zenéje, mely legnagyobbbrést ismert budapesti kuplékból van összeállítva, nem újszerűségével, hanem inkább közismert voltánál fogva hat. A közönség a darabot rokopszenvesen fogadta.

(*) **Ney Dávid síremléke.** A jövő hét folyamán avatják fel Ney Dávid síremlékét. A síremlék fekete márványból készült gula, amelyen ez a felírás olvasható: Ney Dávid 1842—1905.

(*) **Beck Vilmos újabb amerikai szerződése.** Beck Vilmos, operaházunk volt jeles tagja, aki ez idő szerint Párisban tartózkodik, újabb amerikai körutra kötött fényes szerződést a newyorki Metropolitan operaház igazgatóságával. E szerződés alapján a művész folyó évi november elsejétől a jövő évi április hó 15-ig Newyorkban, Chicagóban és Filadelfiában fog vendég szerepelni, a leghíresebb művészek társaságában, Toscanini és Campani karmesterek vezetése alatt.

(*) **„Rigoletto” Budán.** A Budai Nyári Színházban holnap, szerdán, Verdi „Rigoletto” című operája kerül színre két vendéggel: E. Rossi Ra-

zina operaénekesnővel, a czernowitzi opera tagjával és Rózsa S. Lajossal, az Operaház művészeivel. Gildát — E. Rossi Rozina, Rigolettót — Rózsa S. Lajos, Mantua herceget — Bejczy, Magdalénát — Albert Erzsé, Eparafucilet — Mátray énekl.

(*) **Mozgófénykép-felvételek a dunai monitorokról.** Az Uránia-színház De Sgardelli Caesar főhadnagynak a jövő szezonban bemutatandó darabjához, „A haditengerészet”-hez, ma nagy sikerrel mozgófénykép-felvételeket eszközölt a dunai monitorok flottájáról és kiküldte operatőrjét a Fiuméba érkező nyári, huszonhét hadihajóból álló eskader felvételére.

FŐVÁROS.

(*) **Szabadság.** Piperkovicz Bátor tanácsos, a főváros középítési osztályának vezetője, szabadságát megkezdte. Távollétében dr. Buzáth János tanácsjegyző helyettesíti.

(*) **A főváros erdei.** A főváros e. d. sz. bizottsága dr. Bódy Tivadar tanácsos elnöklésével ülést tartott, amelyen dr. Lung Géza fogalmazó volt az előadó. A bizottság letárgyalta Guckler Károly erdőmesternek jelentését az erdőmesteri hivatal 1909. évi működéséről. A jelentés szerint az év folyamán dologi kiadásra 53.000 koronát fordítottak. 14.000 koronával kevesebbet az előirányzatnál. Ezt a esőkkenést a munkásiány okozta, mert a főváros környékén igen nehéz erdei munkára napszámot kapni. A bevétel 21.000 koronával nagyobb volt az előirányzatnál. A jelentés kiemeli, hogy a múlt év folyamán 80 holdnyi területen 400.000-nél több facsemetét ültettek el. A madárvédelemtől is szól a jelentés; elmondja, hogy 44 madáretetőt állítottak fel és 100 mesterséges madárfészket helyeztek el a főváros erdeiben. A bizottság a jelentést tudomásul vette és elfogadta az 1910. éves munkaprogramot, valamint az 1911. évre szóló költségelőirányzatot is. A költségelőirányzat szerint a jövő évi kiadás 165.117 korona, a bevétel 14.500 korona. — Glück Frigyes bizottsági tag bejelentette, hogy a fővárosnak egy Mária-szobrot ajándékozott, amely a főváros erdejében volna elhelyezendő. A bejelentést köszönettel tudomásul vették. Glück Frigyes javaslatát, amely szerint a főváros a bécsi nemzetközi vadászati kiállításra levő magyar pavillont szerezze meg és helyezze el az erdejében, a bizottság elfogadta. Ezzel az ülés véget ért.

(*) **Élelmiszerpiacok felügyelete.** A belügyminiszter rendeletben hívta fel a törvényhatóságokat, hogy a jéghiányra való tekintettel fokozottabb mértékben ügyeljenek az élelmiszerpiacokra és különösen a hus-, hal-, tejtermék- és gyümölcsárut vizsgálják alaposan és szorgosan. A belügyminiszteri rendelet szerint a közönség is fölvilágosítandó a közegészségi bajról, amely a romlott élelmiszer élvezetével jár. A főváros tanácsa a rendelet értelmében most felhívást intézett az összes kerületi elüljáróságokhoz és közéleti intézetekhez, hogy a piacok szigorú ellenőrzésére kiváló gondot fordítsanak.

SPORT.

(*) **Postagalamb-verseny.** A Columbia Postagalamb Sportegyesület július 10-én Fiume-Budapest között megtartott versenyének eredménye a következő: Elsőnek érkezett holtversenyben *Matechik* Ferenc 308. számú kék tojja és *Vermes* Arthur 95. számú sötét-hímje 6 óra 33 perccel alatt. Nyertek 1-1 egyesületi aranyérmét, Mednyánszky Kanitz Henrik tiszteletdíját és a hadügyi kormány 80-80 koronás pénzdíját. *Másodiknak* érkezett ifj. *Jandurek* Vince 381. számú kék hímje 6 óra 35 perccel alatt. Megnyerte Mednyánszky Kanitz Henrik ezüstérmét és a 40 koronás pénzdíját. *Harmadiknak* érkezett *Pfahler* Hugó 100. számú kék kovácsolt hímje 6 óra 39 és negyedik perccel alatt. Megnyerte az egyesület ezüstérmét és a 25 koronás pénzdíját. *Negyediknek* érkezett *Matheidesz* Imre 176. számú kék hímje 6 óra 49 perccel alatt. Megnyerte az egyesület bronzérmét, a 20 koronás pénzdíját, valamint Mednyánszky Kanitz Henrik junior díját. A „Columbia” katonai állomásának 826. számú sötét kovácsolt hímje versenyen kívül 6 óra 35 perccel alatt érkezett. A versenybizottság tagjai voltak: *Gasparycz* Géza, dr. *Dinac* Lajos, *Jandurek* Vince és *Lajtos* Antal. Versenyre 10 állomás 143 galambot nevezett.

TÖRVÉNYSZÉK!

§ **Janek Géza bűnügye.** A budapesti kir. ítélőtábla ma délelőtt tartott ülésében elutasította *Janek* Géza védőjének a szabadlábrahelyezés iránt benyújtott felfolyamodását s így a letartóztatott zsoké továbbra is fogva marad. Védője még a mai napon egy újabb kérvényben ötezer korona oradék ellenében kérte a pestvidéki törvényszék vádtanácsától védenézének szabadlábra helyezését. A vádtanács előreláthatólag holnap már dönt a kérelem fölött. A kir. tábla végzését a vizsgálóbíró holnap hirdeti ki *Janek* Géza előtt. A pestvidéki kir. ügyészség indítványára dr. Aezel vizsgálóbíró elrendelte a *Hirsch* Adolf halálát okozott baleset színhelyének megszenülését és ennek a helyszíni szemlének foganatosítására július 13. napjának délután felhat újrájt tüzte ki az upesti ker. rendőrkapitányság épületében. Erre az időre és helyre beidézte a vizsgálóbíró a törvényes következmények terhe mellett az eset szemtanuit: *Kazimir* Andrást, *Szabó* Borbálát, *Finály* Károly Lipótot és *Fröhlich* Richárdot. Egyben értesítette a vizsgálóbíró ezen helyszíni szemlére a sértetteket és a terheltet. Ezt megelőzőleg a holnap nap délutánján a vizsgálóbíró szakértői szemlélet tart a *Hirsch* és *Csermely*-ezég Aréna-uti garagejában elhelyezett A. 299. sz. automobil felett, amely a szerencsétlenség alkalmával a szénásszekérrel összeütközött. A vizsgálóbíró ehhez a szakértői szemléhez Szász László gépészmérnököt viszi magával automobil-szakértőül.

§ **Halálra ítélt merénylő.** A párisi esküdtek ma ültek törvényt *Jofferand* rovtott multu munkás fölött, aki meg akarta ölni *Flory* rendőrbíró. Háromszor lőtt rá, de a golyók célt tévesztettek. Az esküdtek kimondták a véteket és a törvényszék halálra ítélte *Jofferand*-t, egyben kegyelmre ajánlotta a köztársasági elnöknek.

§ **A jótékonyág hiánya.** Két veszedelmes csaló került tavaly nyáron hurokra Piskitelepen. Könyöradományokat gyűjtöttek a tűzvész által nyomorba jutott magyar csesztözeleknék, holott a község le sem égett. Mintegy ötszáz koronát és gabonaműt harácsolnak össze s a gyűjtőivükre rá volt hamisítva Alsó-Fehérmegye alispánjának, ugyszintén Dees város rendőrkapitányának aláírása és pecsétje. A csalók egyike, *Koplovics* Ignác kolozsvári ruhásztító, bevallotta, hogy hasonló manipuláció miatt már háromszor volt büntetve s a hamisított gyűjtőívét *Krisztoffy* József nevű ismeretlen tartózkodású embertől kapta, aki Kolozsvárt pénzért volt. *Társá*, *Guitmann* Jenő nevű házaló, azonban bevallotta, hogy *Koplovics* biztatására ő hamisította a gyűjtőivre az aláírásokat és pecsétjeit. A zilahi törvényszék közokirat-hamisítás büntetése miatt a két csalót nyolcz hónapi börtönrre ítélte, ezt a büntetést azonban a kir. tábla egy évre és három hónapra emelte fel. A Kuria szüneti tanácsa ma Zsitvay Leó elnöklésével, *Tarnai* János bíró előadása után a vádlottak semmisségi panaszát elutasította.

§ **A zsaroló államügyész bűnhődése.** Egy államügyész nagy szegényt hozott a francia bírói karra. Az orleansi esküdtszék hat havi börtönrre ítélte *Durand* államügyészt, akinek szélhámoságai nemrég nagy port kavartak fel. *Durand* felhasználta a hivatalos aktákat és akikről kellemetlen adatok, családi titkok voltak benne, azokat megszarolta.

§ **A fogtechnikusok protektora.** Major Artur fővárosi fogtechnikus fogorvosi teendőik végzésére jogosítványt akart szerezni s ezért tanácsért *Bugarszky* Milán belügyminiszteri fordítóhoz fordult. *Bugarszky* megígérte, hogy ezt a jogosítványt megszerzi részére, még pedig egy katonarostól beszerzendő orvosi bizonyítvány alapján. A jogosítványt dr. *Kovács* Gyula belügyminiszteri osztálytanácsos készséggel engedélyezni fogja 600 korona lefizetése ellenében. A fogtechnikus elhitte *Bugarszky* biztató szavait s átadott neki 852 koronát. A pénz átvétele után *Bugarszky* nem tudta megszerezni a megígért jogosítványt, mire Major Artur bizalmas ton elmondotta a dolgot *Majtényi* József belügyminiszteri számellenőrnek, aki viszont dr. *Kovács* Gyula miniszteri osztálytanácsosnak átta tudtára, hogy *Bugarszky* milyen rutul visszaelt a

nevével s hogy őt a háta mögött milyen rágalmakkal illette. De *Bugarszky* is megőrezte a fenyegető veszélyt és a fogtechnikusnak a 852 koronából 600 koronát visszafizetett. De ez már késő volt, mert Major Artur megtette ellene a feljelentést család büntető miatt, dr. *Kovács* Gyula belügyminiszteri osztálytanácsos pedig hivatalból üldözendő becsületsértés vétségeért amiatt, mert azt állította fölé, hogy őt meg lehet vesztegetni. A rágalmazás tényálladéka azért nem volt megállapítható, mert *Bugarszky* Milán az inkriminált állítást csak két személy előtt használta. A lefolytatott vizsgálat után a kir. ügyészség vádiratot adott be *Bugarszky* Milán fordító ellen család és hivatalból üldözendő becsületsértés vétsége miatt. A vádirat ellen beadott kifogásokat ma tárgyalta a büntető törvényszék vádtanácsa és *Bugarszky* az ügyési vádirat értelmében vád alá helyezte.

KÖZGAZDASÁG.

Ötvenöt millió métermázsa buza.

— A földművelésügyi miniszter 51.84 millió mm.-ra becsüli az idei buzatermést. —

Budapest, július 12.

Julius első felének szeszélyes időjárása és elég gyakori elemi csapásai után általánosságban az a hiedelem terjedt el, hogy a második hivatalos termésbeeslés jó adatai hanyatlani fognak. Néhány elemi csapás által sújtott próbaesésnél jóval a várakozáson alul maradt, s ennek híre — a rossz hírek természete szerint — igen gyorsan és túlzott formában terjedt el, úgy hogy beavatottak látszó körök részéről is pesszimiztikus nyilatkozatok estek a várható terméstről. Annál nagyobb és örvendetesebb meglepetést hozott tehát a földművelésügyi miniszter ma közzétett *harmadik* számszerű termésbeeslése, mely az előforult elemi csapások dacára is nemcsak hogy festartja az előző beeslés adatait, hanem a főterményben, a buzában több mint 200.000 mm.-val javította is azt. Ez a beeslés pedig most már — tekintettel arra, hogy a termés legnagyobb része már le van aratva — olyan, amely a végleges eredménytől csak kevéssé fog eltérni; lehet, hogy egy-két millió mm.-val romlik, de lehet az is, hogy a lemarasztalt mennyiség ugyanannyival több lesz. A magyar klíma ritka haragos idejének kell következnie, hogy a már keresztben fekvő áldás egy elromoljon, hogy országos csapódást hozzanak a eséplekek. Ezt a csapást talán nem mériránk a Teremtő.

A földművelésügyi miniszter mai jelentése egyébként, mint már jeleztük, a buzában javulást konstatal ugyan, azonban — sajnos — a többi terményben (kivéve a zabot) elég figyelemre méltó hanyatlást tüntet föl, úgy hogy a várható össztermést is valamivel kevesebbre becsüli, mint azt az alábbi táblázatunk mutatja. Volt ugyanis:

	1909. évi	1910. jun. 11.	1910. jun. 28.	1910. jul. 12.
		millió métermázsa		
	eredmény	becslés	becslés	becslés
Buza	30.85	53.90	54.63	54.84
Rozs	11.96	15.74	16.41	18.04
Árpa	15.65	15.17	14.80	14.61
Zab	13.39	11.94	11.70	11.94
Összesen:	71.85	96.75	97.54	97.46

A mennyiségben való ezen jelentéktelen esőkkenés azonban ellensúlyozásra talál a várható buzatermés aránylag jelentékenyebb értéknövekedésében, úgy hogy a június 28-iki becsléssel szemben a mostani becslés még a végösszegben is némi javulást jelent.

Tudvalevő dolog, hogy a hivatalos termésbecsleéseket nemcsak az egész közgazdasági világ, ha-

Földbirtokosok

4%--4½%

alapon kaphatnak lőkekamat lőrlesztéses kölcsönt, a birtok-érték 65—75%-a erejéig. Régi és bármily bonyolódott tartozások konvertáltatnak. — Telekkönyv-kataszter küldendő. Teljesen díjtalan értesítés 48 óra alatt.

Tisztviselő- és Jelzalog-Kölcsön Részvénytársaság, Budapest, Erzsébet-körut 22. szám

nem maga a *tőzsde* is óriási érdeklődéssel várja; sőt a spekuláció talán minden érdeklődő között a legnagyobb türelmetlenséggel. Igen helyes intézkedése tehát a minisztériumnak az, hogy a becslést zárt ajtók mögött állítja össze és egy időpontban, d. u. 2 órakor teszi közzé. Nyilvánvaló, hogy az, aki már egy órákor megtudja a becslés eredményét és ennek alapján köt üzleteket, óriási előnybe jut a többi tőzsdetaggal szemben és óriási nyereségeket érhet el. Ezért közérdek, hogy a termésbecslést két óra előtt senki se ismerje meg. Annál nagyobb feltűnést keltett ma, hogy egyesek már d. u. 1 órákor úgy játszottak, mintha már pontosan ismerték volna a becslés adatait. A gazdák köréből vasárnap óta kedvezőtlen hírek jöttek a tőzsdére; a buzában általában hausse volt várható; annál meglepőbb volt tehát, hogy már ma reggel nem következett be a hausse, sőt egy órákor egész nyíltan baisse-re játszott néhány állítólagos befentes. Ebből a körülményből aztán sokan arra következtettek, hogy ezek már előre megtudták a becslés adatait. Ajánljuk ezt a körülményt az illetékesek figyelmébe.

A jelentés.

Június hó végén és július első harmadában sem különbözött az időjárás az előző időszakoktól. Állandóan szeszélyes, gyakran esős, viharos és egyes vidékekre kiterjedőleg káros is volt, amennyiben jégeső néhol egy a mezőgazdasági terményekben, mint különösen a szőlőkben jelentékeny károkat okozott. Minthogy továbbá köd is volt, ez az állapot azonfélé, hogy a magtermést minőségében is károsan befolyásolta, a szőlőkben fellépett peronospora terjedését mozdította elő. Az esős időjárás miatt az aratás is sokszor akadályozva lett, és természetesen ezáltal az általában remélt kiváló minőség helyett egyes vidékeken, ahol a korábban megdől vetések szomszédos része sem volt már tökéletes, eléggé gyakori a hibás aprózemű gabona. A kapásnövényekre és a szőlőkben levő takarmánynövényekre, tovább a kereskedelmi növényekre és kertiekre, az eső hatása nem maradt el; ezek a növények országsgazerte rendkívül örvendetes előrehaladást mutatnak. Az aratási munkálatok nagyrészevel a szeszélyes időjárás dacára a legtöbb helyen elkészültek, kitért képeznek a hegyi és dombvidékek, ahol az aratás még folyamatban van. A befejezett aratás után azonnal megindult a hordás és kazalozás munkája, sőt szörvénnyes már próbacseplések is eszközöltek, amelyek eredményei részben különbözők, részben azonban a várakozásnak teljesen megfelelőek, sőt vannak vidékek, ahol a reményeket is felülmulók. Kiseb családásoknak nem vagyunk híjjával; a Tisza alsóvidékén, de a Duna mentén is, ott ahol a július 16—25 között nagy ködök voltak, különben is megdől gabonákban apadt, aprózeműek is vannak, és sajnos ez az aprózemű gabona mennyiségére is a reméltnél kedvezőtlenebbül fizetett, úgy hogy emiatt az országosan felbecsült kiváló terméshozam egyes vidékeken némileg csökkent.

Hogy azonban ezen állapot ellenére a buza-termés-kilátások mérlege aránylag vége a multkorai becsléssel szemben valamivel mégis kedvezőbb, ez tisztán azon örvendetes körülménynek tudható be, hogy a családított vidékek eredményeit ellenőrizni képesek a jó termést nyert vidékek által, amelyek terméshozama változatlanul jó, sőt nagyon jó, és ha végre az időjárás miatt sem lesz többé panasz, valószínű, hogy a minőség is igazolni fogja a hozzáfűzött reményeket. A rozs-vetéseknél a termésbecslést az eddigi eredmények kevésbé fedik; ebben a terményben az előzőleg jelzett jó becslések átlagaival szemben, most valamivel kisebb az átlag. Ugyanez az eset fordul elő, habár nem olyan mértékben, az árpánál, amely termény minőségileg meglehetősen sokat szenvedett is, mennyiségileg sem felelt meg mindenütt a várakozásnak. A zabra nézve az időjárás nem volt kedvezőtlen, ez a termény, amely szintén közeledik a beéréshez, javul. A tengeri kiváló fejlődésű, ezimert, sőt néhol már a esővét is hányja, szép a burgonya és a répa is, valamint a dohány, kender, len és komló. Bő termést ígérnek a zöld-sárgafélék, továbbá a hüvelyesek, tehát általában a kerti vetemények, végül a dinnye is. Takarmány elég bőven termett és jó sarjuteremésre is van még kilátás. Egyedül a szőlő az, amelyből a termés-kilátások nagyon esőkkentek, részben jégverés, különösen pedig az országsgazerte nagy mértékben fellépett peronospora óriási pusztítása miatt. A vételezés hiányossága, néhol részben azonban az eső folytonossága is, sőt helyen lehetetlenné tette ellene a sikeres vételezést. A gyümölcsfélék terméshozamát a gyakori viharos időjárás inkább hátrányosan befolyásolta, néhol a jég is kárt okozott. A nyár folyamán előfordult elemi csapások, továbbá a zöld takarmánynak lekaszált rozs,

árpa- és zabvetések területének levonása nélkül a gazdasági tudósítók által bejelentett országos területi adatok a következők:

Buza-terület	6,138.360 k. hold
Rozs- és kétszeres-terület	1,903.823 k. hold
Árpa-terület	2,061.300 k. hold
Zab-terület	1,932.740 k. hold

Amint ezt már többször hangsúlyozni alkalmunk volt, ezek az adatok nem tekinthetők véglegeseknek, mindenesetre azonban tájékoztatásul felhasználhatók, mert hiszen több mint 2000 gazdasági tudósítónak a véleményét fejezi ki. A hozzátévelegesen bejelentett és összeállított területi adatok alapján az őszi és tavaszi területek tehát növekedtek. Míg azonban az őszi területek alig történt kiszántás, a tavasziakból elég sokat lekaszáltak takarmánynak, sőt néhol a rosszabbját ki is szántották. A gazdasági tudósítók legújabb termésbecslései e hó 9-ről az átlagos terméshozamot ekkép mutatják ki országos átlagban és kat. holdankint:

Buza	8.93 q.
Rozs és kétszeres	8.12 q.
Árpa	7.12 q.
Zab	6.17 q.

Ezen bejelentett átlagok alapján tehát a remélhető összes termés lesz:

Buza	54.84 millió q.
Rozs és kétszeres	16.04 millió q.
Árpa	14.64 millió p.
Zab	11.94 millió q.

Buza.

A mezőgazdasági állapotra vonatkozó részletes adatok a következők:

Az ország sik vidékein az őszi buza aratásával legnagyobb részben elkészültek; a domb- és hegyvidékeken az aratás még folyik.

Nagyon sok helyen, ahol az időjárás nem akadályozza a munkálatokat, a kisgazdák a hordást, kazalozást, sőt a próbacseplést is eszközölik már. Ezek a próbacseplések azonban az ország összes terméseredményének megállapítására zsinórmértékül még nem alkalmas, bárha már ezek az eredmények is többnyire jók. A kisgazdák átlagos terméshozamát ugyanis a közép- és nagybirtokok általai jelentékenyen felülmulják és így ninosen kiárva, hogy az ország átlagos termése a közép és különösen a nagyobb birtokokon nyert termésátlagok folytán még továbbra is tönyösen módosul. A kisgazdák buzatermészei, kivéve az ittott taláható fakó szintű és részben hiányos képződési szemeket, minőségileg általában szintén kielégítő és jó. Többnyire 74—78 kilogrammas az eddigi átlagos súly-egysége. Igaz, hogy némelyik kisgazda termésben gaz, üszök, egér és féreg kár is mutatkozik, ami miatt a termények tisztítására nagyobb súlyt kellend majd fektetniük is.

Az esős és sulyos buza bőven termett tehát az idén is. A szálmatermés is jó; legtöbbnyire 20—30 és részben 40 kereszt is termett holdankint. A buzával bevetett valószínű terület 6,133,360 kat. hold; átlagos számítással várható kat. holdankint mintegy 8.93 q., azaz az összesen megközelítőleg körülbelül 54.84 millió q. A mult évben termett 30.85 millió q. Buzában az országos terméstartalék kat. holdankint 8.93 q-t tesz ki.

Rozs.

A rozs aratási eredményében egyes vidékeken meglehetősen családított és bár a gazdák néhol ebből a terményből is jobb eredményt nyertek, vagy legalább is igazolva lett az eddigi valószínű becslések, ennek ellenére az országos átlagos terméshozam némileg módosult és a további próbacseplésektől függ még, mennyire fog az országos átlag is végeredményül kiütni. Az aratás a sik vidékek minden részén vagy legalább is nagy részén teljesen befejeztették. Szálmából az eredmény nagybirtokra eléggé bőséges; ami pedig a szem-mennyiséget illeti, a közép és jó középzerű. A minőség nem mindenütt egyenlő; ebben is van, sőt aránylag jóval több gyenge minőségű, mint a buzában. Apró és vékony szemű rozs termett leginkább, ahol ködök jártak. Az időjárástól nem szenvedett rozsok általában jó minőségűek, szép, nagy és sulyos a szem és zöld színű is. A rozs és kétszeres területének kiterjedését 1,903,823 kat. holdra becsülhetni; minthogy pedig az átlagosan remélt terméshozam kat. holdankint 8.12 métermázsra, emélfogva az összes valószínű terméshozam 16.04 millió q. A mult évben termett összesen 11.96 millió q.

Árpa.

Az őszi árpa aratása és kazalozása hordása, sőt általában esővel is nagybirtokra már megtörtént. Az eredmény jobbára kielégítő volt úgy mennyiségére, mint minőségére. A szálmatermés is megfelelő. Korán sem volt annyira kielégítő a tavaszi árpa, amelynek már a sok eső is megártott. A tavaszi árpa különben elég sok helyen alig fejlődött ki egészen tökéletesen; helyenkint vagy ritka

vagy alacsony és gazos volt, vagy pedig foltos maradt; nagybirtokra egyenlőtlen szár és kalász-képződéssel; az érés is aszerint folyt le, aminő állapotban volt ez a termény, illetve vetés, amelynek learatása jobbára az egész Alföldön közeledik befejezéshez. Egyes dombvidéki, illetve hegyvidéki r szekben csak most érik, aratását azonban már megkezdtek. Az árpaszem mennyiségre nézve a multkor bejelentett termésállapothoz viszonyítva csökkent. A csökkenés főleg a Tisza vidékén, részben azonban a Dunamenti vármegyékben is feltűnik. A árpa minősége sem tökéletes; elég sok a sárgás és részben barnás színű mag, bár több helyen, ahol az eső nem ártott, igen szép minőségű is mutatkozott. Próbacseplés még alig történt valahol. Az árpával bevetett terület a takarmánynak lekaszált és elemi csapás folytán tönkrement vetések területének levonása nélkül megközelítőleg 2,061,300 kat. hold. Ezen terület figyelembevételével az országos átlagtermés a beérkezett adatok alapján 7.12 métermázsra becsülhetik, vagyis összeredménykép remélhető mintegy 14.64 millió métermázsra. Tavaly termett 15.05 millió q.

Zab.

Azok a vetések, amelyek az utóbbi esőzések folyamán is meglehetősek voltak, még javultak; általában az Alföld déli részén eléggé türethetően fejlődött, sőt néhol kielégítően álló vetések is vannak, amelyek közepes eredménnyel biztatnak. Ennek ellenére azonban a kilátások országos átlagban nem kielégítőek, sőt néhol gyengék. Sok vetést zölden takarmánynak lekaszáltak azonfelül, hogy egyes helyeken még az egészen rosszul fejlődött vetéseket kiszántották. A zab főleg az Alföld déli vidékén már érik; néhány nap multával kaszálását szintén megkezdik. A zab bugja a jobban fejlődött vetéseknél többnyire jó, a kevésbé jól fejlődötteknél azonban különböző. A zabbal bevetett terület 1,932,740 kat. hold, hogy ebből a területből milyen rész esik a zölden lekaszált zabvetésekre, illetve a kiszántott részre és elemi csapás okozta más károkat, azt ez idő szerint teljesen lehetetlen volt megállapítani, minélfogva nincs kiárva az, hogy éppen a jelzett körülmények folytán a tényleges termés a kimutatott mennyiségnél valamivel kisebb lehet. A kimutatott bevetett terület megközelítőleg 1,932,740 kat. holdra becsülhető és minthogy a gazdasági tudósítók országos átlagban 6.17 métermázsra zabhozamot jeleznek, emélfogva a valószínű terméseredmény egyelőre körülbelül 11.94 millió q lesz. A mult évben termett összesen 13.39 millió métermázsra.

Tengeri.

Bár a legutóbbi hűvös szeles időjárás nem volt kedvező a vetések további gyarapodására, mindazonáltal a fejlődés előhaladása általában igen kedvezőnek mondható. A vetések túlnyomó részben egészségesek, erőteljesek, hatalmas szár és üdezőldus levélképződéssel, melyek az ország legtöbb vidékén kielégítő és bőséges termést ígérnek. A ezimert többnyire már mutatkozik, sőt a melegebb talajok korai vetései már virágozni is kezdenek és a csökkepződés is igen biztató kilátással megindult. A jelentések szerint az egyes szárazokon nagybirtokra többséval mutatkoznak a esővek. Ez a kedvező fejlődési folyamat még a késői és a pótvetésekre is kiterjed, melyek hátramaradottságukat nagy részben helyrehozták, bár további fejlődésükhez melegebb, napos időt kívánnak. A művelési munkálatokat csaknem mindenütt elvégezték. A jégeső a Tisza jobb partja, a Duna jobb partja és a Királyhágón tuli vidékeken helyenkint igen érzékeny károkat okozott és számos helyen a levézetet erősen meghasogatta.

Burgonya.

További előhaladása is örvendetes volt. Az ültetések az országnak csaknem minden vidékén erős száruak, üdezőldek és sűrű bokrokot alkotnak; jó és szépen fejlődött gumóképződéssel, melyek általában jó termést ígérnek. A korai fajta már elvirágozott, az alsó levelek néhol sárgulni kezdenek és a beért gumókat a napi fogyasztás céljára általában szedik és másodszori kapálást és töltőgetést mindenütt elvégeztek, de az ismételt esőtől előmozdított gyomosodás helyenkint újabb művelést tesz szükségessé. A késői fajta virágozik és eddigi állapota szintén kedvező terméskilátásra nyújt reményességet. Nagybirtokosok károkról nem érkezett jelentés, leginkább a peronospora fellépése miatt merültek fel panaszok, elvélve a levélrügya és levélfordosodás is mutatkozik.

Szőlő.

A dusan fejlődő és fürtökkel bőven megrakott tőkék további gyarapodása általában kielégítő és kedvező előhaladást tett. A fürtök további fejlődési folyamata ellen sem tehető kifogás. Azonban az eddigi biztató terméskilátás az ország többi vidékén pusztított vihar és jégeső, valamint a mindenfelé rohamosan terjedő peronospora, a liszt-harmat és a nagy számmal mutatózó szőlőmoly

EGYETÉRTÉS

igen lepassztotta. Fokozza a bajt, hogy a védekezést az ismétlődő esők, a védőanyag lemosása által hatálytalanná teszik. Az esőzés következtében a gyemok is nagyobb arányban lépnek fel és újabb kapálást tesznek szükségessé. Az ismételt permetezés, kötözés és kapálás munkái folynak.

VIDÉK	Bevetett terület kat. hold	Julius 9-én várható		1909. évi termés m e t e r m á z s e
		átlagos termés	összes termés	
<i>Buza.</i>				
Duna balp.	361.600	8.74	3.159.300	1.388.043
Duna jobb.	1.013.800	8.77	8.897.100	6.103.473
Duna-Tisza köze	1.278.000	9.38	11.987.700	5.826.853
Tisza jobb.	457.100	8.41	3.845.500	2.238.537
Tisza balp.	981.100	8.93	8.764.600	3.870.515
Tisza-Maros szöge	1.415.000	8.29	13.144.000	8.178.889
Királyhágón-tuli vm.	632.000	7.99	5.044.700	3.243.025
Főösszeg	6.138.300	8.93	54.842.900	30.849.338
Junius 25-én volt	—	8.90	54.628.400	—
<i>Rozs és kétszecs.</i>				
Duna balp.	255.423	8.25	2.107.400	1.407.287
Duna jobb.	569.100	8.23	4.683.600	4.087.954
Duna-Tisza köze	407.800	8.26	3.370.300	2.401.372
Tisza jobb.	195.900	7.99	1.565.800	1.053.302
Tisza balp.	368.100	8.00	2.947.900	1.985.629
Tisza-Maros szöge	50.000	8.80	440.400	300.438
Királyhágón-tuli vm.	117.500	7.90	927.900	722.055
Főösszeg	1.963.823	8.12	16.043.300	11.957.137
Junius 25-én volt	—	8.36	16.413.900	—
<i>Árpa.</i>				
Duna balp.	555.700	7.38	4.103.900	4.514.488
Duna jobb.	483.200	7.09	3.428.900	3.745.137
Duna-Tisza köze	376.200	6.87	2.583.200	2.856.719
Tisza jobb.	242.200	6.57	1.591.900	1.630.060
Tisza balp.	190.000	7.11	1.351.000	1.349.458
Tisza-Maros szöge	105.900	7.93	839.700	844.979
Királyhágón-tuli vm.	108.000	6.85	740.300	706.612
Főösszeg	2.061.200	7.12	14.638.900	15.647.453
Junius 25-én volt	—	7.18	14.797.500	—
<i>Zab.</i>				
Duna balp.	231.540	6.37	1.474.900	1.336.259
Duna jobb.	345.100	6.35	2.209.900	2.567.512
Duna-Tisza köze	366.200	6.66	2.442.400	2.741.760
Tisza jobb.	263.200	5.40	1.420.900	1.621.730
Tisza balp.	227.900	5.32	1.196.300	1.542.850
Tisza-Maros szöge	209.000	6.69	1.397.800	1.873.744
Királyhágón-tuli vm.	286.800	6.26	1.794.900	1.909.092
Főösszeg	1.932.740	6.17	11.937.100	13.392.947
Junius 25-én volt	—	6.05	11.700.300	—

A „Fonciera“ új igazgatói. A „Fonciera“ Pesti biztosító intézet legutóbb beválasztotta igazgató-ságába gróf *Teleki Sándort*, szegedi *Lukács Józsefet*, a Hitelbank igazgatóját és *Auer Róbertet*.

Czukorgyár Nagybecskerekén. Egy nagyobb külföldi pénzesoport mozgalmat indított az iránt, hogy Nagybecskerekén cukorgyárat állíthasson fel. A répatermelés biztosítására 4500 holdnyi földterületet kötöttek ki s Nagybecskerek városától a létesítendő gyár belterületképpen 50—60 holdnyi területet kértek. A második követelés az, hogy a város a gyárat 15 évre biztosítsa a községi pótdadó, hidadó és kövezetvám mentesítéséről, valamint hogy a gyárhoz vezető utat és a gyár udvarát kiköveztessék, világítsák, a Bégából való vízmerítésre, az elhasznált viznek való visszavezetésére engedélyt adjon, nemkülönben, hogy a város szükség esetén saját költségén még egy hidat építse: a Bégán át. A képviselőtestület Perisics Zoltán dr. polgármester előterjesztése kapcsán tárgyalta a pénzesoport kérelmét s annak legnagyobb részét teljesítette is. Jelenleg a vármegyei gazdasági egyesület azon buzgólkodik, hogy a répatermés céljára szükséges földterületet összehozza.

A Carlton-szálloda új igazgatói. Ismeretes, hogy a Carlton-szálloda részvénytársaság a József-téren nagy szállodát építeni. Finanziális

nehézségek miatt eddig azonban nem sikerült a társaságnak még az előmunkálatokat sem elkezdni. Az igazgatóságot azonban most két taggal kiegészítették. Beválasztották dr. *Hirsch Albertet* és ifj. *Lipthay Bélát*. Itt említjük meg, hogy a társaság igazgatósága a napokban hívta fel részvény-jegyzőit, hogy a jegyzett részvények névértékét augusztus 7-ig fizessék be.

Egy bécsi cég fizetési képtelensége. A fizetési képtelenséget jelentett *Julius Beer* bécsi liszt- és takarmánykereskedő ügyében, mint a Magyar Távirati Iroda értesül. Beer Budapesten időzik és személyesen folytatja a hitelezőkkel az egyezségi tárgyalásokat, amelyek csak igen lassan haladnak előre, mert Beer az 500.000 korona ellenében 6 és 10 százalékos egyezségi kvótát ajánl fel vagyontalanságára való hivatkozással. A hitelezők vonakodnak az egyezséget elfogadni. Azokká a híresztelésekkel szemben, mintha a Törlesztési bank 60.000 koronával volna a *Julius Beer* cégnél érdekelve, mint bennünket érdekelt helyről értesítenek, nem felel meg a valóságnak. A Törlesztési bank követelése 6—8000 koronát tesz.

A Rimamurányi üzletéve. A Rimamurányi—Salgótarjáni vasmű részvénytársaság tudvalevőleg június 30-án zárta le 1909—10-iki üzletévet. Maga a mérleg ugyancsak két-három hónap múlva lesz készen, mindazonáltal már megállapítható, hogy a társaságnak az elmúlt éve is a szokott jó volt. Az üzlet maga a lefolyt üzleti évben gyengébb volt ugyan a kelletnél, mert az üzleti év első felében, amely a múlt naptári év második felével esik össze, a bizonytalan politikai viszonyok közepette szűkült a vasüzlet is. A második félév, mely egybe esik az idei naptári év első felével, pedig az ex-lex okozta pangást tükrözi vissza. A nagy beruházások elmaradtak, vasutakat, hidakat nem építettek. Ezért sinekben és a jövedelmezőbb fazon-vasakban kevés volt az üzlet. Ellenben igen jó volt a vasgerenda-üzlet az élénkebb építkezés következtében. A kiviteli üzlet a jövedelmezőség szempontjából nem igen mérvadó, gyakran rá is kell fizetni, de az üzem folytonossága megkívánja ennek a ventilnek a fentartását. Az árharez megszüntése, valamint a most már több reménytel várható beruházások, csak a jövő üzleti évek válhatnak hasznára. Mindezeket egybevéve a Rimamurányi lefolyt üzleti évről vonatkozólag már most megállapítható az, hogy az eredmény inkább valamivel gyengébb volt, ami felette valószínűvé teszi azt, hogy az osztalék nem lesz magasabb, mint az előző évre vonatkozólag volt. Tekintettel arra azonban, hogy egyrészt alapos kilátás van arra, hogy az utóbbi hetekben megindult javulás fokozódni fog és különösen az idei rekord-termés igen jó hatással lesz a vasüzletre, végül a vas-kartelnek most kötött békéje az árak szilárdulását fogja biztosítani hosszú időre, az is kétségtelen, hogy a Rimamurányi az idén is nyugodtan fizetheti a tavalyi osztalékot, vagyis 32 K-t = 16 százalékot. Ezt a helyzetet tárta fel a Rimamurányi üzletvezetősége a napokban tartott igazgatósági ülésén. Végleges megállapodás természetesen csak két-három hónap múlva hozható, amikor a mérleg elkészül.

Jégkárók. Az idén, mint ismeretes, nagy pusztítást vitt véghez a jégese. Tönkretette a Hegyalja nagyrészenek szőlőtermését, elpusztította a Dunántul szőlőtermését. Tokajból újabb jégverés híre érkezik. Tegnap Tokaj, Tereza. Keresztes és Timár szőlőt pusztította el a jégverés. Kölesről táviratozzák: Tegnap délután itt és a környéken nagy jégese volt, galambtojás nagyságu jégzemekkel. A jég igen nagy károkat okozott a gyümölcsökben, valamint a gabonatermésben és szőlőkben. A kár igen nagy. Nyiregyházirol jelentik: Egész Szabolcs vármegyében tegnap óriási jégvihar dühögött, mely Tereza, Tokaj, Rakamaz, Bakkány. Nagykálló vidékein nagy károkat okozott a vetésben. A nagykálló földművelőiskola épületei elpusztultak.

Egy új hajózási társaság Budapesten. A fumi Magyar Lloyd tengerhajózási társaság Grünhut és Társa cég Budapesten fióktelepet állított fel. Ezt most a cégbírósnál is bejegyezték.

Szesztermelés és szeszforgalom. A magyar korona országainak területén ez év június havában volt szesztermeléséről és szeszforgalomról szóló ideiglenes kimutatás a következő adatokat tünteti fel: A hivatalos megállapítások eredménye szerint termeltek 64.288 hl-t, a múlt év ugyanev havában elért eredményhez képest 12.106 hl-rel többet. Elszállítottak a fogyasztási adó lefizetése mellett szeszfordékból, szabadraktárakból nyilvánított szeszfinomítókban és szeszszabacaktárakból 69.443 (+6929) hl. kontingenst és 7190 (+6923)

hl. exkontingenst, összesen 70.638 (+13.852) hl-t; a fogyasztási adóval terhelt a vámvona-lon át való kivitelre 1 (—121) hl. exkontingenst, másnemű adómentes felhasználásra 2946 (+76) hl. kontingenst és 11.879 (+2935) hl. exkontingenst, összesen 14.825 (+3011) hl-t.

Czukorgyár Aradon. Arad város négy számot-tevő polgára Tapolesányi Kálmán kezdeményezése folytán, Vajda Zsigmond, Gutzjühr Mihály, dr. Hámory László orsz. képvis. és Kintzig János, öt millió korona alaptőkével cukorgyárat akarnak létesíteni. Az alapítandó cukorgyár kartelen kívül fog állni, ami a nagyközönségre nézve igen fontos. Ennek tulajdonítható aztán az, hogy a többi hazai és külföldi cukorgyárak küzdenek a létesítendő aradi cukorgyár ellen. A létesítendő cukorgyár ügyében az Aradmegyei Gazdasági Egyesület legutóbb ülést tartott, amelyen a megjelent esanádmegyei és aradmegyei birtokok nemcsak hogy lelkesedéssel fogták fel a cukorgyár ügyét, de szerződésekkel is igyekeztek azt a megvalósítás felé vinni. Különben a szükséges terület is már majdnem teljesen együtt van.

A telefon terjeszkedése. A kereskedelmi miniszter július hónap 15-től kezdve Fischamend, Regelsbrunn, Petronell, Deutsch-Altenburg és Hainburg osztrák távbeszélő központokat a budapesti távbeszélő forgalomba bevoata. Három percig tartó egyszeri beszélgetés díja 2 korona 60 fillér, a sürgős beszélgetések pedig ennek háromszorosa. A fizetett szolgálati értesítés díja egy korona.

A Magyar Gazdák Értékesítő Szövetkezete fel-számolás alatt. Tudott dolog, hogy a Magyar Gazdák Értékesítő Szövetkezete megbukott s kimon-dotta a felszámolást. Ezt most bejegyezték. Fel-számolók: gróf Bethlen István, Bujanovics Gyula, Balogh Dezső, gróf Esterházy Mór, Gosztonyi Tibor, Kazy József, Pirkner János, Reisz Henrik, Szántó Menyhért, Szilassy Zoltán és Zaloski Jenő volt igazgatósági tagok.

Forgalmi hír. A Magyar Királyi Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaság közlése, hogy a bolgár fejedelmi áramvasutak és a magyar királyi folyam- és tengerhajózási részvénytársaság között való közvetlen foralomban a közvetlen gyors- és teheráru forgalom részére 1907. márczius 1-től érvényes díjszabáshoz ez év augusztus 1-től való érvényes az első pótlék lép életbe. Ez a pótlék a fennálló díjtételeket módosítja s azokivül swischtowni átrakással érvényes új díjtételeket is fog tartalmazni. A pótlék példányai a részes vállalatoknál lesznek kaphatók.

Cégváltás. 1907-ben alakult meg a Friedmann czipőgyár részvénytársaság 200.000 korona alaptőkével. Ez a társaság most megváltoztatta cég-gét „Robur Czipőgyár Részvénytársaság“-ra.

Az Első Magyar Biztosító Társaság. Az Első Magyar Általános Biztosító Társaság-nál 1910. év június havában 8.391.597 korona tőkérol szóló életbiztosítási ajánlat nyújtott be, melyből 7.155.697 korona biztosítási tőkérol szóló ajánlat kötvény-kiallítás által lett elintézve. 1910. év január elsejétől 51.350.084 korona tőkérol szóló életbiztosítási ajánlat lett beérkezve és 44.285.837 korona tőkérol szóló kötvény lett kial-lítva. A folyó év január elseje óta bekövetkezett halál-esetek folytán 2.573.428 korona biztosítási tőkérol szóló kár lett bejelentve. Múlt év december 31-dikével 470.342.199 korona biztosított tőkérol és 1.488.704 korona életjáradékról szóló 133.857 db életbiztosítási kötvény volt érvényben, melyre 128.824.523 korona gyűjtött díjtartalék van kimutatva. Életbiztosítási károk ezimén az 1909. évben 4.791.258 korona lett kifizetve, mi a társaság alapítása óta (1857.) az évenként kifizé-tett kimutatások szerint, az összes biztosítási ágazat-ban előfordult károkért 599.879.498 korona összeg fizet-tett ki.

Az osztályorsjáték mai húzásán a következő nyereményeket sorsolták ki:

Huszezer koronát nyert: 39308.
Tizezer koronát nyert: 1564.
Ötezer koronát nyert: 68754.
Kétezer koronát nyertek: 164 28334 42598.
Ezer koronát nyertek: 61159 72335 86768 87034 99795 106597.
Ötszáz koronát nyertek: 2093 3578 4086 4194 4852 7519 8055 12350 13419 14792 15645 16297 16600 18789 20904 22924 23246 23279 23974 25550 29583 31826 35359 36362 37754 39181 40635 40652 42075 42599 45890 54827 55669 61721 61813 65515 66687 68361 69589 74156 77086 78626 81582 94758 96032 97740 100183 103393 105525 105975 108974.

Török szerencsésje több: Az osztályorsjáték mai húzásán a 20.000 koronás főnyereményt a 39308 számú sorsjeggyel Török A. és Társa Bankház r. t. Szervitá-tér 3/a szerencsés vevő nyerték.

Felolós szerkesztő:
PURJESZ LAJOS.
Kiadó-tulajdonos:
A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság
Igazgató: **ERDŐS ARMAND.**

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE

Gabonatőzsde.

Budapest, július 12.

A készáru-piaczon lanya volt ma az irányzat. Mérsékelt kínálattal szemben a malmok tartózkodók voltak és rossz árakat ígértek. Mivel az eladók akármilyen árakat elfogadni nem voltak hajlandók, a forgalom korlátolt maradt. Mindössze mintegy 13.000 q buza kelt el a tegnapiaknál 10 fillérrel olcsóbb árakon. A legdrágább eladási ár 10.80 korona volt 79 kilós tiszavidéki buzáért, a legolcsóbb pedig 9.95 korona 75 kilós marosi buzáért. Forgalomba került továbbá mintegy 15.000 q ujbuzza, szintén valamivel olcsóbb árakon, mint tegnap. Egyéb gabonaneműek közül a rozs 5 fillérrel olcsóbb, a tengeri csendes, az árpa és a zab ártartó. Forgalomba került 500 q zab 7.30—7.52 és fél koronás árakon. A határidő-piaczon a tegnapi zárlatnál jóval alacsonyabb jegyzésekkel indult meg a mai üzet. Mindjárt kezdetben igen sürgős jellegű és roppant nagyarányú kínálat mutatkozott, amely jőideig még fokozódott is, mire természetesen még tovább csökkentek az árfolyamok. Később valamivel csendesebb volt ugyan a hangulat, de az árfolyamok nem javulhattak, mivel ugyszólván semmi vételkedv sem mutatkozott. Ezzel együtt azonban a forgalom is erősen megcsappant, mi mellett aztán azüik keretben ingadoztak az árfolyamok. Az októberi buza 7 fillérrel a tegnapi zárlaton alul, 9.38 koronán indult, gyors tempóban 9.21-ig, még tovább csökkent, aztán 9.29-ig javult és zárlatkor 9.21 koronán maradt. A tegnapi zárlathoz viszonyítva, végeredményképen ma az októberi buza 24 fillérrel, az áprilisi buza 24 fillérrel, az októberi rozs 9 fillérrel, az ujtengeri egy fillérrel csökkent, az októberi zab 2 fillérrel, a júliusi tengeri egy fillérrel javult.

A készáru-üzet jegyzéke a mai tőzsdén a következő volt:

Buza	Kilós	Ára 100 kg.	Kilós	Ára 100 cv.
Tiszavidéki	75	—	79	20.70—21.10
"	76	20.10—20.10	80	20.80—21.10
"	77	20.20—20.50	81	—
"	78	20.50—20.50	82	—
Fejérmegyei	75	—	79	20.40—20.70
"	76	19.60—20.00	80	20.60—20.80
"	77	20.00—20.30	81	—
"	78	20.30—20.60	82	—
Pestvidéki	75	—	79	20.60—20.80
"	76	19.70—20.10	80	20.70—20.80
"	77	20.10—20.30	81	—
"	78	20.30—20.10	82	—
Bánsági	75	—	79	20.60—20.90
"	76	19.60—20.05	80	20.80—21.00
"	77	20.10—20.30	81	—
"	78	20.30—20.70	82	—
Bácskai	75	—	79	20.70—21.10
"	76	19.90—20.20	80	—
"	77	20.00—20.10	81	—
"	78	20.40—21.10	82	—
Rozs I-rendű új	—	—	—	14.30—14.40
Közepminőségű új	—	—	—	14.00—14.20
Árpa takarmány I-rendű	—	—	—	14.20—14.30
II-rendű	—	—	—	14.30—15.00
Zab I-rendű	—	—	—	13.70—14.10
II-rendű	—	—	—	13.70—14.10
Tengeri beföldi új	—	—	—	10.10—11.25

Eladott:

Ó-buza. Tiszavidéki: 300 q 79 k 21.60 K, 400 q 79 k 21.40 K, 225 q 79 k 21.30 K felső, 75 q 79 k 21.30 K felső, 500 q 78 k 21.50 K, 100 q 75.7 k 20.50 K felső, 100 q 75 k 20.30 K.

Pestvidéki: 200 q 76 k 20.50 K.

Bánsági: 200 q 79 k 21.25 K, 100 q 78.8 k 21.25 K, 2250 q 78 k 21.30 K.

Aradi: 300 q 79 k 21.30 K, 100 q 76 k 20.50 K, 500 q 76.8 k 20.70 K, 100 q 74 k 20 K.

Dunai: 1500 q 77.5 k 20.70 K, 1500 q 77.5 k 20.70 K.

Verbászi: 600 q 74.5 k 20.10 K.

Beeskereki: 500 q 79.3 k 21.30 K.

Marosi: 200 q 75 k 19.90 K.

Uj-buza. Tiszavidéki: 1000 q 80 k 20. — K jul. érk., 400 q 80 k 20.20 K, 1000 q 80 k 20 K jul. érk., 100 q 81 k 20.40 K jul. érk., 100 q 79 k 20.30 K, 300 q 78 k 20.10 K jul. érk., 700 q 78 k 19.60 K aug. érk., 500 q 78 k 19.90 K jul. érk.

Tiszavidéki: 2000 q 78 k 20.15 K, 2000 q 78

k 20.20 K, 100 q 78 k 20.20 K jul. érk., 100 q 78 k 20.20 K.

Pestvidéki: 1000 q 80 k 19.80 K, 500 q 79 k 20.20 K jul. érk., 1000 q 76 k 19.40 K jul. érk., 1000 q 76 k 19.40 K jul. érk., 500 q 76 k 19.28 K jul. érk.

Zab: 100 q 15.05 K kpf, 100 q 14.60 K keverékes kpf, 200 q 14.80 K kpf.

Uj-rozs: 500 q 14.10 K prompta.

A határidő-piaczon kötetett:

Délelőtt:

Előforduló kötések (50 kg.-kint) 1910-re:

Buza októberre	9.38—9.21—9.29—9.22
Buza áprilisra	9.56—9.57—9.42—9.46—9.43
Rozs októberre	7.14—7.15—7.03—7.16—7.12
Zab októberre	7.20—7.26—7.21—7.24—7.3
Tengeri júliusra	5.4—5.51—5.49
Tengeri auguszt.	5.50—5.51—5.50
Uj tengeri májusra	5.54—5.51—5.58—5.55

7 óra 30 perczkor zárlatnál:

Buza októberre	9.1—9.22
Buza áprilisra	9.48—9.44
Rozs októberre	7.1—7.13
Zab októberre	7.23—7.24
Tengeri júliusra	5.49—5.50
Tengeri auguszt.	5.50—5.51
Tengeri májusra 1911-re	5.55—5.56
Repce augusztusra	12.10—12.15

Budapesti gabonaforgalom.

1910. július 10-től 1910. július 11-ig.

	Érkezett	Elszállított
	méter mázsza	méter mázsza
Buza	4113	5743
Rozs	938	—
Árpa	759	—
Zab	8645	3908
Tengeri	16851	3733
Liszt	456	10841
Korpa	—	1769

Értéktőzsde.

Az előtőzsde megnyitakor a medio ellátásához fogtak, a prolengációk nem okoztak nehézségeket és minden simán ment. Időközben bejöttek a bécsi jelentések, melyek mindenünnen az irányzat megszilárdulását jelentették, mire természetesen itt is megelégnült valamelyest az üzet. A nemzetközi értékek alapirányzatukban megszilárdulva 1—1 és fél koronával megszilárdultak. De még jobban jártak a helyi értékek, különösen a két villamos vasut részvényei, melyek 3—4 koronával emelkedtek. Kerestett volt még a Jelzálogbank részvénye is, melyet Bécsben is vásároltak. A déli tőzsde teljesen barátságos képet mutatott, különösen Berlinből jelentettek szilárdabb irányzatot. A nemzetközi értékek szilárdan maradtak. A helyi piac még az előtőzsdéhez képest is megjavult. A készáru-piaczon pedig különösen az „Adria” részvény örvendett nagy keresletnek. Különös befolyással volt az üzet folyamán annak kedvezőbbé váló alakulására a gabonaárak hanyatlása. A vezető értékek a délelőtti legmagasabb áron zártak. Az utótőzsdén nem volt üzet. Forgalomba került: Agrárbank 481 koronán, Magyarbank 733—735 koronán, Drasche 605—606 koronán, Danubius 440.50 koronán, Ruggyanta 454 koronán, Aszfalt 208 koronán, Adria 511—509 koronán.

Az előtőzsdén előfordult kötések:

Osztárk hitel 666.50—667, Magyar hitel 840.50—841.25—840.75, Jelzálogbank 484.50—486.75—486, Városi villamosvasut 376, Közuti 718.75—723, Déli vasut 109—109.50 korosán.

A déli tőzsdén előfordult kötések:

Osztárk hitel 666.75, Magyar hitel 841—840.50, Jelzálog 486.25—486, Rimamurányi 693.50—694.50, Közuti 723—722.25, Városi villamosvasut 376—375.75, Koronajáradék 92.20 koronán.

Utótőzsde délután 4 órakor:

Osztárk hitel 667, Magyar hitel 841, Jelzálog 486, Rimamurányi 693.50, Államvasut 738.75, Városi 375.75, Közuti 723.50.

Bécsi gabonatőzsde.

Bécs, július 12. (Saját tudósítónktól.) Az irányzat a newyorki jelentésekre gyöngült, de a gabonaneműek ára megmaradt a tegnapi nívón és takarmányárak is ártartók.

Jegyzetett buza: tiszavidéki 11.50—11.80, bánsági 11.05—11.45, mosoni és győri 10.25—10.60, felsőmagyarországi és délvasuti 10.25—10.60, márfeldi 9.85—10.20.

Rozs: felsőmagyarországi 7.85—8.05, csepeli 7.80—8, pestmegyei 7.85—8.05, délvasuti 7.75—7.95, különféle magyar 7.75—7.95, osztrák 7.65—8.05.

Árpa: maláta 6.40—6.60, takarmány 5.90—6.30,

Magyar szb 7.55—8.15, válogatott 8.15—8.50, osztrák 7.50—7.75.

Magyar tengeri 5.90—6.95, Cinguantin 7.70—8.25.

Bécsi értéktőzsde.

Bécs, július 12. Tekintet nélkül a gyengült newyorki árjegyzésekre, az előtőzsde nyugodt irányzattal nyílt meg, de a forgalom csekély volt. Vasbányaértékek iránt érdeklődés mutatkozott a forgalom későbbi során, egyébként az irányzat nyugodt és az árfolyamok tartottak. Korlátok közt általános osztrák építkezési társaság részvényei javultak. A déli tőzsde megnyitására az irányzat nyugodt volt, az árfolyamok tartottak. Általános osztrák építkezési társaság részvényei javultak. A forgalom későbbi során üzletelenség állott be, noha Berlin szilárd irányzatot követett. Galicziai Kárpát-petroleum részvényei emelkedtek.

11 órakor: Osztrák hitel 666.50, Magyar hitel 839.50, Államvasut 739.50, Délivasut 108.25, Alpesi 742, Prágai vasut 2781, Török sorsjegy 258, Általános osztrák építkezési társaság 340, 3 százalékos déli vasuti elsőbbség 261.50.

1 óra 40 perczkor: Osztrák hitel 667, Magyar hitel 840, Anglo 313.25, Bankverein 542, Landerbank 497, Unió 608.50, Alpesi 742.50, Államvasut 739, Orosz járadék 103.90, Dunagőzhajózási 1143, Déli vasut 108.50, Rimamurányi 693, Török sorsjegy 269.75, Galicziai Kárpát-petroleum 874.

Écs, július 12. (Magyar értékek zárlata). 4 száza lékos arany-járadék 113.10, Tiszai és szegedi kölcsön sorsjegy 157.77, Magyar hitelbank részvény 81.— Magyar lezártoló és váltó részvény 67.—, Rimamurányi 691.75, Magyar cukoripar —, Adria hajózási részvénytársaság 507.—, Magyar koronajáradék 92.15, 4 százalékos magyar földteherm. kötvény 94.40, Magy. nyere-m-kölcs. sorsjegy 24.50, Kassa-Oderbergi Vasutészv. —, Magyar jelzálogbank 484.50, Magy. kereskedelmi bank —, Az irányzat szilárd.

Bécs, július 12. (Osztrák értékek zárlata). 4.2 százalékos papír-járadék 94.10, 4 százalékos osztrák arany-járadék 116.40, 1860-as sorsjegy —, Osztrák hitel-sorsjegy —, Angol-osztrák bankrészvény 312.60, Bécsi Bankverein 541.75, Osztrák magyar bank 18.40, Déli vasut 10.10, Dunagőzhajózási tars. —, Dohány-részv. 389.—, Cs. k. arany (vert) 11.3. Német bankv. 117.50, Osztr. Lloyd 5 7.— 4.2 száz eszt jár. 94.10 —, Osztr. koronajáradék 94.10, 1864-es sorsj. —, Osztrák hitelintézeti részvény 666.50, Union-Bank 607.40, Osztrák Landerbank 496.40, Osztrák-magyar államvasut 739.—, Elbevölgyi vasut —, Alpesi részvény 639.67, 20 frankos 19.09, Londoni váltóár 240.25, Lipótkohó 538.—, Török sorsjegy 256.—.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, július 12. (Értéktőzsde.) A mai tőzsde nevezetesebb ösztönzés híján nyugodt volt, főleg miután a német és angol szénvidékekről érkező kedvezőtlen jelentések elkedvetlenítették a spekulánsokat. Az üzet néhány már az utóbbi napokban favorizált értékekre szorított. Orosz bankok igen szilárdak voltak. Kanada Pacific részvények nagyobb bevételi többlet következtében valamivel emelkedtek, míg Ottavi bányák igen szilárdak voltak. Török sorsjegyek Bécs hatása alatt igen előrementek. Bányáértékekben és járadékokban, valamint gőzhajós és villamosági részvényekben az üzet gyenge volt engedő árfolyam mellett. A további folyamatban is gyenge maradt az általános irányzat. Ezzel szemben a zárlatkor magyarsabb párisi jegyzésekre általános javulás állott be. Zárlat nyugodt. A készáru-piacz ipari értékei meglehetősen nyugodtak voltak. Napipénz 4 százalék, magánlezártoló kamatláb 3½ százalék.

Berlin, július 12. Zárlat. (Saját tudósítónktól.) Zárlatkor jegyeztetik: 4.2 százalékos papír-járadék —, 4 százalékos osztrák arany-járadék 99.10, osztrák hiteltőzvény 209.10, Déli vasut 21.—, orosz bankjegyek 216.15, 4 százalékos új orosz kölcsön 93.00, Disconto Commandit 185.60, Dinamittruzst 175.70, Harpeni 189.90, Unifikált török járadék 93.10, 4.2 százalékos esztjár. 94.10, 4 százalékos magyar arany-járadék 95.10, Magyar koronajáradék 92.20, Osztrák-magyar államvasut 158.—, Bécsi váltóár 830.25, Olasz járadék —, Alt. villamosági Edison 155.20, Gelsenkircheni 205.60, Laurakohó 174.60.

Frankfurt, július 12. Zárlat. 4.2 száz.-os papír-járadék —, 4 száz.-os osztr. ar. jár. 99.25, Nagy. ar. jár. 95.20, Osztr. hitelint. részv. 209.—, Osztrák-magyar államvasut 158.—, Eszaknyugati vasut —, Bustiehradi vasut —, Londoni váltóár 204.22, Bécsi Bankverein 186.75, Villamos részvény —, 3 százalékos magyar aranykölcsön 77.30, 4.2 százalékos esztjár. 98.—, Osztrák koronajáradék 94.10, Magyar korona járadék 92.15, Osztrák-magyar bank 132.50, Déli vasu részvény 21.—, Elbevölgyi vasut —, Bécsi váltóár 830.—, Párisi váltóár 811.33, Unió bankrészv. —, Alpesi részv. —.

Hamburg, július 12. (Zárlat.) 4.2 százalékos esztjár. 97.50, 1860. sorsjegy 173.—, Déli vasut 20.75, 4 százalékos arany-járadék 95.55, Osztrák hiteltőzvény 210.—, Osztrák-magyar államvasut 157.50, Olasz járadék 104.—, 4 százalékos Magyar arany-járadék 95.—.

London, julius 12. Angol consol 82.—
 Páris, julius 12. (Zárlat). 3 százalékos francia j.a.
 dékok 97.65. Osztr. aranyjardék 100.70 Magyar arany-
 jardék 97.—, 5 százalékos boigár kötvény 1896. évről
 514.50 3/4 százalékos Olasz jardék —. Déli vasuti
 elsőbbségi kötv. 273.—, 5 százalékos marokkói j.a.
 dék 513.— 4 százalékos 1890. román kölc, 96.—. 4
 százalékos amort. románjár. 1905. 94.50, 5 százalékos
 orosz jardék 104.70, 4 és fél százalékos 1909. orosz
 jardék 102.10, 4 százalékos spanyol jár. 94.95
 221.00, 4 százalékos unifikált török jár. 94.60. Török sorsjegy
 4 százalékos unifikált török jár. 94.60. Osztrák földhitel-
 intéze 12.65 Osztr. Länderbauk —. Magyar jelzálog-
 bank 507.—, Banque de Paris 1790, Banque Ottomane
 bank 507.—, Osztrák-magyar államvasut —., Déli vasut
 629.— Osztrák-magyar államvasut —., Déli vasut
 112.—, Meridionalvasut 661.—, Hartman gépgyár 641.—
 Rio Tinto 16.21, Sucrerie d'Egypte 77.—, Tula 375.
 Urrikányi kőszén 186.40 Chartered —, De Beers 437.50
 East Rand 13.3—, Jagersfontein 218.50, Trans. Land
 Comp. 67.75, Váltó Amsterdamra (rövid) 208.81, Váltó
 német piacokra (rövid) 123.18, Váltó Bécsre (rövid)
 104.87, Váltó Belgiumra (rövid) 7/16, Olasz arany,
 váltó rövid 1/2, Váltó Svájcra (rövid) 2/16,
 Csekk Londonra 25.15 Magánkamatláb 2.—.

Üzleti tudósítások.

Sertéskonvmvásári jelentés.

(A székelyfővárosi állatvásár és köztérköpi igaz-
 garóságától.) 1910. julius 12. Előző napi eladatan
 maradvány 787 drb sertés. Pótfelhajtás 113 drb sertés.
 Mai felhajtás 510 drb sertés. Összesen 1410 drb sertés.
 Eladott 732 drb sertés. Mai maradvány 678 drb ser-
 tés. Árjegyzés. Zsír-sertés. Öreg II. rendű 280—350 klg.
 ételsúlylevonással 130—139 fillér. Fiatal nehéz 300 klg.
 ételsúlylevonással 134—144 fillér. Fiatal közép
 220—300 klg.-ig ételsúlylevonással 136—146 fillér. Fial-
 tal könnyű 120 klg.-ig ételsúlylevonással 136—146 fillér.
 (Az árak minden levonás nélkül klg. int. elősúlyban
 értendők.) A vásár irányzata lanya. Az árak válto-
 zatlanok.

Budapesti szurómahavásár.

Julius 12. Felhajtott: 1150 drb elő borju (közte
 3 rugott.)
 Árjegyzés: Elsőrendű elő borjukért 84—92 fillér.
 kivételesen 96—104 fillér, középminőségű elő bor-
 jukért 72—82 fillér, szűk és rugott borjukért 56—70
 fillérrig kilogrammonként. Az irányzat igen lanya volt,
 az árak 10—16 fillérral kgr.-kint hanyatlottak.

Bécsi sertésvásár.

Julius 12. A mai sertésvásárra 12516 drbot jelen-
 tettek be, melyből a vásár kezdetéig felhajtott 5285
 fiatal és 7167 hizott sertés.
 Árak: elsőrendű 126—128 fillér; közepéhez 114—
 124; idős 106—116 fillér; könnyű 100—112 fillér;
 fiatal sertés 100—130 fillér kilogrammonként elősúly-
 ban, levonás nélkül.

EGYETERTÉS

politikai naplap.

Kiadóhivatal igazgató: PAJOR MATYÁS.

VIZÁLLÁS.

júl. 12. jul. 11.		júl. 12. jul. 11.					
Bea	Schörding	2.65	2.22	Tisza	M.-Sziget	0.64	0.70
	Fassau	4.69	4.33		Tekchána	0.82	0.89
	Linz	1.73	1.72		V.-Namény	1.66	1.68
	Bécs	1.75	1.93		Tokaj	1.72	1.62
	Pozsony	3.65	3.65		Tiszafüred	1.46	1.30
	Komárom	4.50	4.54		Szolnok	1.32	0.94
	Budapest	4.26	4.38		Csongrád	0.76	0.86
	Paks	4.14	4.35		Szeged	1.31	1.29
	Mohács	5.44	5.47		T.-Becse	2.72	2.67
	Gombos	6.35	6.35		Titel	4.60	4.54
	Ujvidek	5.29	5.27		Hódor	1.—	0.96
	Fancsova	4.08	4.—		Tapoly	0.40	0.45
	Orsova	3.89	3.80		Bodrog	0.63	0.30
	Mozzafalva	2.14	1.92		Sajó	1.40	1.37
	Zeolna	0.60	0.58		Hornád	0.19	0.15
	Trencsén	0.50	0.52		Herettyó	0.61	0.51
	Szered	0.87	0.77		B.-Ujfalu	0.25	0.36
	Szt.-Gothárd	0.86	0.48		Kőrös	0.46	0.30
	Sárvár	1.16	0.51		Csúcsa	0.16	0.18
	Győr	3.81	3.84		N.-Várad	0.32	0.28
	Vasvár	2.28	2.28		Belényes	0.06	0.14
	Zákány	0.62	0.65		Tenkó	0.83	0.85
	Barcs	1.70	1.84		Gurabony	0.26	0.32
	Ezék	1.60	1.54		Borosjenő	0.16	0.18
	M.-Szerdah	0.68	0.16		Békés	0.28	0.30
	Zágráb	2.38	2.94		Gyoma	0.78	0.72
	Szigok	3.78	3.46		Gy.-Fehérvár	0.24	0.36
	Mitrovicza	0.04	0.03		Branjovska	0.96	0.02
	Deés	0.98	1.06		Soborsin	0.28	0.32
	Szatmár	0.35	0.—		Arad	0.70	0.72
	Kraszna N.-Majtény	0.34	0.22		Makó	1.10	1.10
	Latorozakunkács	0.16	0.17		K.-Kostoly	0.84	0.68
	Laborez Hemonná	0.—	0.—		Kiszető	0.14	0.10
	Ung	0.—	0.—		Temesvár	0.14	0.10
					Beaskerek	0.95	0.90

A KÜLFÖLDINÉL 50% OLCSÓBB ÉS JOBB!
SZEKELY SERTÉS
 TERMÉSZETES GYÖGYÁSVALVIZ
 AZ EMÉSZTÉST ELŐSEGÍTI,
 AZ ÉTVÁGYAT FOKOZZA.
 MAGYAR ÁSVÁNYVIZ FORGALMI ÉS KIVITELI RT.
 BUDAPEST • TELEFON 162-84.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Julius 12. —

Kinevezések. A földmivelésügyi miniszter az
 állami erdősítetek összesített közös rangsorozati létszá-
 mában, Kövéri György, Kriváczky Andor, Ilykovits
 László, Szilváy József, Jonásch Kornél, Orosz Zoltán,
 Magyar János, Bizony Ferenc és Egedy György id.
 min. érdemérmek-gyakornokokat érdemérmekjelöltékké,
 Erős Resz és Hreblay László vezéret érdemérmek-
 kolarai hadjagatókat ideiglenes minőségű érdemérmekgya-
 kornokokká;

az igazságügyminiszter Pongrácz Olivér nyugdija-
 zott teilekőnyvezetőt a tiszfűrédi járásbírószög vé-
 rehajtóvá;

a vallás- és közoktatásügyi miniszter Baltási Kál-
 mán kiskerki róm. kath. elemi iskolai tanítót a kapos-
 vári állami elemi népiskolához rendes tanítóvá, Farkas
 Ida okleveles tantónót, a hatvani állami elemi iskolá-
 hoz állami elemi iskolai rendes tanítónóvé, Szedlacsék
 Gizella okleveles kisedővönót a niczkyfalvi állami kis-

kedővődához kisedővönóvé, Kovács Katalin okleveles
 kisedővönót a garamszentbenedeki állami kisedővőd-
 hoz kisedővönóvé, Stumpf Vilma okleveles kisedővő-
 nőt a kohárházi állami kisedővődhoz kisedővönóvé
 nevezte ki.

Athelyezések. Az igazságügyminiszter Kört-
 vélyesi Pál felszöviki járásbírósi teilekőnyvezetőt
 a szolnoki törvényszékhez;
 a székelvődvarhelyi törvényszék elnöke Fejér József
 székelvődvarhelyi törvényszéki és Sztójka Dénes szé-
 kelvődvarhelyi járásbírósi hivatalzólgatókat köles-
 nösén;

a vallás- és közoktatásügyi miniszter Rákosi Kris-
 tóf gyönyvősi állami főgimnáziumi r. tanárt a gyergyó-
 szentmiklósi állami gimnáziumhoz és özv. Jánóc Piz-
 czeré Irma hatvani állami elemi iskolai tanítónót az
 egrri állami elemi iskolához eddigi minőségében át-
 helyezett.

Pályázatok. A zágrábi pénzügyigazgatósnál
 pénzügyi fogalmazó gyakornoki állásra és a balassa-
 gymati pénzügyigazgatósnál fogalmazói állásra két
 hét alatt, a kiskisjenői járásbírósnál albírói állásra két
 hét alatt lehet beadni a pályázatot.

IDŐJÁRÁS.

Az elmúlt nap időjárásának áttekintése:

Hazánkban tegnap kiadós esők voltak, kivéve
 a nagy Alföld középrészét, ahol a csapadék 10 mil-
 liméteren alul maradt.

Prognózis a következő huszonnégy órára:

További hőemelkedés várható, helyi zivata-
 rokkal.
 (Sürgöny-prognózis: Melegebb, zivatarok.)

Állomás	Léghőmérséklet max. 700 +	Léghőmérséklet min. 1000 szintű	Csapadék és irány	Felhőzet	Csepelték mm.			Hőmérséklet	
					csapadékn.	szél	irány	ma	te
A.-Batina	15.6	15.5	E	2	0	1	17	14	
Ungvár	15.1	16.2	NE	4	3	1	19	15	
Kismén	15.7	15.9		1	4	—	24	8	
Lődny	15.2	15.3	W	2	4	8	24	16	
Dyula	15.4	16.9	W	1	4	8	24	15	
Budapest	15.4	18.2	E	1	2	—	24	15	
Herczeg	15.7	16.4		8	3	27	16		
Keszthely	15.7	17.0		8	0	—	22	8	
Pécs	15.2	17.5	W	8	0	—	25	14	
Zágráb	15.8	17.6	SSW	1	0	—	27	15	
Fiume				0	0	—	—	—	
Szeged	15.9	16.9	SE	3	4	—	22	16	
Tomcsvár	15.2	18.8	SE	1	3	6	26	15	
Nagyvárád	15.8	17.0	E	1	4	—	24	14	
Kolozsvár	15.3	16.1	SE	1	0	—	15	8	
Nagyszombat	15.4	14.2	E	1	4	20	20	15	
Szatmár		16.0	SE	1	4	8	24	14	
Eger		17.8	SE	1	4	2	17	8	
Arvabarja		14.0	NE	2	4	1	16	11	
Szolnok	17.4			4	17	22	14		
Komárom	17.0	N	1	4	4	24	16		
Magyaróvár	15.4	W	0	0	12	13	14		
Sopron	20.6	SE	1	3	—	25	16		
Békés	21.6	W	1	0	—	28	16		
Cirkvenica	18.9	W	3	4	3	19	11		
Dobozon	17.7	N	1	1	15	26	14		
Kecskemét	19.9	NW	2	0	3	24	14		
Oroszlány	17.1	S	2	3	—	24	14		
Arad	19.3	SE	4	2	—	17	14		
Zombolya	20.7	SW	3	2	—	25	19		
Yerecs		18.0	SE	3	0	—	26	18	
Orsova									

BUDAPESTI ERTEKTOZSE			Mai záró árfolyam		Mai záró árfolyam		mai záró árfolyam				
	Pény	Áru	Pény	Áru	Pény	Áru	Pény	Áru			
Államadósság			Záloglevelek, elsőbbségek.		Gőzmalomok.		Iparvállalatok.				
Magyar aranyjardék — 4%	118.30	118.70	Pesti magy. keresk. bank — 4 1/2%	99.50	100.50	Borsód-miskolci gőzmalom — — —	420	430	Magyar ruggyantárgyár r.t. — — —	404	455
Magyar koronajardék — 4%	92.30	92.45	Pesti m. keresk. b. közs. ktv. — 4 1/2%	94.75	98.75	Concordia-gőzmalom r.t. — — —	362	315	Magyar vasuti forgalmi részv. társ. — — —	484	466
Magy. kir. állampénzt. jegy 4 1/2%	100	100.30	Házai bank részvényszerű — 4%	97.75	97.75	Első budapesti gőzmalom r.t. — — —	180	170	Magyar villamossági r.t. — — —	40	40
Államkölcs. Vaskapu céljára — 3%	77.10	78.70	Adria tengervízvezet. r.t. — 4 1/2%	99.50	100.50	Erzsébet-gőzmalom-társaság — — —	400	460	Nagyszombati villamossági r.t. — — —	93	98
1870. évi nyereménykötés — 4%	92.85	93.1	Budapesti közúti vasp. társ. — 4%	96.25	97.25	Liza-gőzmalom r.t. társaság — — —	385	375	Neuchâss nasiel tanningyar — — —	586	592
H.-Schlösser reg. kárt. kötv. — 4 1/2%	99	100	Budapest vill. vár. vasut r.t. — 4%	91	92	Pesti hengermalom-társaság — — —	820	825	Szegedi kenderforgó r.t. — — —	1500	1408
Magyar földterherment. kötv. — 4%	92.85	93.81	Budapest-pécsi vasut. — 4%	92.50	93.50	Pesti molnárk. és sütők. gőzm. r.t. — — —	950	940			
Horv.-Szlavon — 4%	98.75	94.5	Kassa-oderbergi vasut. 1899. — 4%	94	95						
Tiszai és szegedi nyer. kölc. — 4%	105.60	109.6	— — — 1899. ar. 4%	108	109	Iparvállalatok.					
Egyesített járd. papírban — 4 1/2%	97.75	98.25	— — — 1891. p. 4%	94	95	Beocsini cementgyári Unió r.t. — — —	675	678	Magyar ruggyantárgyár r.t. — — —	500	500
— — — 4 1/2%	97.75	98.25	— — — 1891. ar. 4%	108	109	Budapest-szentlőrinci téglagyár — — —	600	610	Magyar vasuti forgalmi részv. társ. — — —	484	466
Magyar aranyjardék — 4%	118.30	118.70	M. folyam. és tengher. r.t. 4 1/2%	98.50	99.50	Egyesült tégl. és csemmentgyár — — —	315	317	Magyar villamossági r.t. — — —	40	40
Magyar koronajardék — 4%	92.30	92.45				Eszék-magyarországi közny. bány. — — —	330	350	Magyar vasuti forgalmi részv. társ. — — —	484	466
Magy. kir. állampénzt. jegy 4 1/2%	100	100.30	Bankok.			F.-magyar. bány. és kőbánya — — —	475	410	Budapesti közúti vasp. társ. — — —	93	98
Államkölcs. Vaskapu céljára — 3%	77.10	78.70	Angol-osztrák bank — — —	812	816	Magyar általános közny. bány. r.t. — — —	685	689	Budapesti villam. vár. vasut r.t. — — —	375	377
1870. évi nyereménykötés — 4%	92.85	93.1	Budapesti bank részv. társ. — — —	99.50	100.50	Magyar kerámiai gyár r.t. — — —	85	87	Bpest-pesti-rákosp. vill. v. r.t. — — —	330	316
H.-Schlösser reg. kárt. kötv. — 4 1/2%	99	100	Első magyar iparbank — — —	94.14	94.18	Magyar szövőipari részv. társ. — — —	600	606.50	Bécsi vasut — — —	500	500
Magyar földterherment. kötv. — 4%	92.85	93.81	Erdélyi bank részvényszerű — — —	100.93	101.04	Magyar általános közny. bány. r.t. — — —	209	206	Bpest-pesti-rákosp. vill. v. r.t. — — —	330	316
Horv.-Szlavon — 4%	98.75	94.5	Házai bank részvényszerű — — —	97.75	97.75	Magyar általános közny. bány. r.t. — — —	685	689	Déli vasut — — —		

KÜLÖNFÉLÉK.

Alkony az erdőben.

Zöld erdő falombja sejtelmesen rezzen;
Gondolataimon valami átrepben.
A fák halk zugása — halom — azt susogja;
Virágtépő ősz jön a dalos pagonyra,

Valahogy körül fog valami mély bánat,
Csöndes érintése tulvilági árnyak;
Sóhaj jön ajkamra, az is csak azt mondja,
Amit a korhadó öreg cserfák lombja.

Ősz jön a virágra, dér az őszi tájra;
Elpusztul a testünk s a lelkünknek álma...
... Muzsikászó hangja ide-ideveted. —
Talán mert meghalunk, azért szép az élet!

Pedron.

(Az orosz császár muzeuma.) Pétervárnak egyik legpompásabb látványossága az 1840-től 1852-ig épült *Eremitage-palota*, amelyben a gazdag csári mügyűjtemények vannak elhelyezve. Ugy a szentpétervári, mint a külföldi műkedvelők körökben már évtizedek óta megszokták, hogy a csári gyűjtemények esőndjét még újabb művek vásárlásával vagy egyes gyűjtemények kiegészítésével sem zárták meg. Az utolsó öt hónapon belül azonban, amióta gróf *Tolsztoj* Iván elfoglalta állomását, az átalakítások és új beszerzések terén annyi történt, hogy az utolsó évtizedek lebhargiája szinte teljesen pótoltatott. A szentpétervári művészeti élet egyik legjelentékenyebb eseménye volt ugyanis hosszú idő óta az a körülmény, hogy *Szemenov-Tian-Sanszki* titkos tanácsos világhírű és kizárólag németalföldi műremekből álló magángyűjteményét megvásárolták a csári gyűjtemény részére, amely ily módon most már csakugyan párját ritkítja az egész világon. Szemenov tudniillik jóformán az egész életét arra szentelte, hogy a németalföldi művek gyűjtésével a németalföldi festőművészet egész történetét annak rendszeres fejlődésben bemutathassa. Célja sikerült is. A gyűjteményben 700-nál több festmény van, mintegy 400 különböző művésztől, köztük a legnagyobb mesterektől: *Rembrandt*ól és *Rubens*től is. A Szemenov-féle gyűjtemény sajátosságát képezi, hogy benne a másodrendű, sőt a kisebb mesterek jellegzetes művei is szerepelnek és így teljes képet nyújtanak a németalföldi festőművészet történelmi multjáról. A megvásárolt mügyűjtemény azonban egyelőre

még nem kerül az Eremitage-ba, minthogy az agg *Szemenov* kikötötte, hogy haláláig a gyűjtemény az ő palotájában hagyandó. Mindenesetre dicséret illeti Szemenovot azért, hogy vasszorgalommal és kiváló műérzékkel létesített gyűjteményét nem adta idegen kézzre, habár a tökéletes kollekczióért egyes amerikai milliomosok már rengeteg összeget kínáltak.

(Esküvő a halál után.) A Londonba érkezett japán újságok sajtáságos eseményt írnak le, amely Honshiu-sziget partján egy japán halászfaluban játszódott le. Két öngyilkossá lett szerelmes posthumus házasságkötéséről van szó. A férfi, a japán falusi Romeo, halászlégény volt, a leány, az ő Juliája, ősrégi nemes családnak kissé könnyelmű hajlandósága gyermeke. Az előkelő leány szülei kéréssel ellentétben a szerelmes pár házasságát; mivel pedig a szerelmesek nem tudtak egymás nélkül élni, elhatározták, hogy együtt a halálba menekülnek. Egy mámorító, gyönyörű éjszakán, amilyent csak a krizantémumok meseországában lehet megérni, a leány titokban eltávozott a barbár szülők kastélyából és a szerelmeséhez sietett, aki már forró vágyakozással várt rá a bárkában. Miután felvonódott a vitorla, a szerelmesek bárkája elhagyta a partot és céltalanul szelte a vizeket, amíg a hold fenyjárt az ég boltozatán. De mikor a bárka hajnalbitorban kezdett uszni, felkészülődött a szerelmes pár, hogy kegyetlen szándékát végrehajtsa. A bárka korlátjához támaszkodva erősen összekötötték magukat és ahogy a nap egész pompájával ragyogta be a tájat, felhangzott egy éles jajsóhaj, majd megcsobbant a tenger mély vize. Még annak a napnak a délutánján partra vetették a hullámok a két holttestet. Megindult a vizsgálat. Szavahihető tanúk nyilatkozatai alapján sikerült megállapítani a tragédiát és az okait, mire a hatóság azt ajánlotta a gyászoló szülőknek, hogy esketessék össze az öngyilkost párt, hadd legyenek legalább a halálban törvényesen egymáséi, ha már az életben nem lehettek. Az eszmét mindenki helyeslően fogadta és annak rendje és módja szerint megtörtént az esküvő. Az anyakönyvbe előbb a házasságkötést jegyezték be és azután a halált. Most már a szerelmesek lelkei boldogan és gondtalanul mehetnek be a paradicsomba, amely az ősrégi legenda szerint Japán fölött terjeszkedik ki magasan a levegőben.

(A szoborbüne.) Szegény, boldogult Coppée oly erélyes francia költő volt, hogy élete utolsó napjaiban még a pápa is megdicsérte érte és most kimondják róla, hogy elrontja az ifjúságot. Ezt a meglepő körülményt, amelynek a Coppée-munkák legalaposabb ismerői előtt is érthetetlennek kell lennie, a newyorki dohányozó-ellenes szövetség el-

nőke fedezte fel. Vádja nem a halott poéta ellen irányul, hanem Coppée-nak a párisi Saint Francois Xaviertéren levő bronzszobra ellen.

Coppée Francois szenvedélyes cigarettázó volt. Ezért a csak nemrég felavatott emlék mintázója a kezében cigarettával ábrázolta őt. Ezt a bronzcigarettát támadja most Pease Charles miszter, a newyorki dohányyellenségek főnöke. Levelet irt a Figaróba és azt mondja, hogy a bronz Coppée azzal a cigarettával „népszerűsíti“ a dohányyelvezetet és az átkos nikotinra csábítja az ifjúságot.

A „Figaró“ volt olyan szives, hogy lekötölte a tiltakozást, anélkül, hogy a pártjára szegődne. A párisi újság joggal kételkedik abban az erőben, amit Pease a szobornak tulajdonít.

„Ha a kö és a bronz ilyen hatással volna a járókelők frivol lelkeire — véli a „Figaró“ — mennyi erényt terjesztenének mindazok a nagyemberek, akiket tékozlóan el-elplántálgattunk a mi köztterein! Hány orleansi szűzünk van nekünk? Hány nagy feltalálónk és kiváló politikusunk. Micsoda aratás lehetne a mi földünkön hírességekben és hősekben!“

(Egy Robinson-ivadék halála.) Londonban egy érdekes ember hunyt el. III. Ross György királynak nevezte magát ez a Robinson-ivadék. Az indiai Ozeán egy maláji szigetének volt ő a királya és Londonba azért jött, hogy a betegsége érdekében gyógyulást. A Ross-dinasztia története igen érdekes. A XIX-ik század első éveiben Ross George Clumis skót eredetű tengerészhadnagy vetődött a Kokos-Keeling-szigetekre. Amikor Darwin nagy utazása közben odézrt, I. Ross Györgyöt már mint abszolút uralkodót találta, aki vagy ezer alattvalója fölött abszolút hatalommal uralkodott. Népe nagyon szerette és a szigetek felvirágzottak alatta. A főkereskedési tárgy kókuszdió, a kókuszkereskedés főügynöke a király. A most meghalt III. Ross György az első Rosznak az unokája. Országát most angol protektorátus alatt volt. Pénzük kis pergamendarabkákat használtak a király sajátkezű aláírásával. III. Ross György háborút is viselt — a patkányok ellen. Egy hajótöréskor a roncsokról patkányok jöttek a szigetre és úgy elszaporodtak, hogy átkává lettek az országnak. A király erre macskákat hozatott. De a jámbor maláji nép úgy szerette a macskákat, hogy gondosan táplálta őket, amire természetesen a macskák békén hagyták a patkányokat. Most mind a két elszaporodott jövevényfajta versenyt győzri a lakosságot. Egyébként azonban a nép rendkívül boldog. Ross utódja valószínűleg a veje lesz, egy német kereskedelmi tengerész-hadnagy, aki Ross király benszlött feleségétől született lányát vette el.

LIRA HERCEGNŐJE.

— Regény két kötetben. —

IRTA: W. ROBERTS.

38

— Ön igazságtalan. Mi nem vagyunk azon könnyelmű teremtmények közül valók, akik közé ön számít minket. Ha Miva —

— Miva! ismételte Tricotrin haragos fájdalommal. Ugyan, ki az az élőlény kivüliem, aki jogot mert formálni magának ahhoz, hogy fölötte rendelkezék? Talán azért, mivel életét, — melyet én mentettem meg — nem tudom olyan fényvel és pompával körülvenni, mint mások tudják, lemondják minden hozzávaló igényemről? Talán azért, mert gyermekes halálansága, mely néha felülkerekedik benne a beképzeltsége s azon méreg hatása alatt, melyet mások örültsége okoz, engedjem elpusztulni a lelkét pusztán azért, hogy a testi gyönyöröket ideiglenesen megszerezhesse magának?

— Arcát a harag pirja öntötte el, s ajkai remegtek a fájdalomtól. Igen nagy kín volt neki, Mivát ilyen ajánlatoktól körveve látni.

Lira hercege megütöközve bár, de harag nélkül hallgatta Tricotrin kifakadásait. Ő felismerte azonnal ezen méltatlankodásnak, — melyet ő ébresszett fel, — jogosságát.

— Megbocsájt nekem, ha önnel most minden himezés-hámozás nélkül fogok beszélni? — kérdezte. — Természetesen, minden kétséget kizárólag, joga van önnek ehhez a szerethez, s ahhoz, hogy a gyermek engedelmességén önnek; jogában áll, belátása szerint, úgy irányítani sorsát, amint legjobbnak találja. De mit tart ön a leghelyesebbnek erre

nézve? Ha ön érzi, hogy ebből a gyermekből különbet fog faragni, mint amilyen most, csak szóljon nekem, s én azonnal félreállok az utjából. Én elhiszem, hogy senkinek sem fekszik jobban a szívére a gyermek jövője, mint önnek, de ha eltekintünk mindentől s pusztán a külsőt nézzük, feltétlenül különösképpen látszik az a törekvés, melylyel ön ezt biztosítani akarja. Gondolja meg csak jól, ön nem rokona a lánynak s előbb-utóbb el fog jönni az az idő, mikor a gyermek érdekéért le kell mondania arról, hogy a gyermek egyetlen védelmezője és támasza legyen, anélkül, hogy a világ rágalmozó nyelvét maga ellen ne fordítsa. Mit gondol, — el fogja-e hinni önnek a világ, hogy a teljes önzetlenség vezérli ezen cselekedetében, s hinni fog-e Miva ártatlanságában?

— Oh, a világ! De ugyan mi közünk van nekünk a világhoz? Mi nem törődünk vele, az pedig nem vesz észre bennünket. Ugyan mit is törődne egy kalandorral és egy lenenezzel?

— Önnek jogában áll megfelekedezni a világról, de Mivának nem szabad ezt tennie. Ön szigorú és igazságos s tudom, akkor is önzetlenül fog itélni, ha maga fölött kell itélkeznie. Ha Miva se nem a felesége, se a huga hogyan akarja a világ előtt igazolni, hogy nem a szeretője? Ha az ön iránta táplált szerete nem ebből a fajtából való, hogyan akarja őt boldoggá tenni, s hogyan akarja jövőjét biztosítani? Ön lehetlenségeket akar elkövetni, ha arra gondol, hogy Mivát felnőtt korában is épp egy egyedül hagyja, mint gyermekkorában. A lány elég büszke, nagyra-vágyó és kíváncsi ahhoz, hogy most is épp úgy turje a nélkülözést, mint gyermeksege alatt. Nem hiszem, hogy ön e gyermek számára, ki iránt annyi gyöngédséggel viseltetik, oly jövőt óhajtszon megalapítani, mely számára az

örök sötétség és szenvedés, s mely nem lehet a gondoskodó szeretet következménye.

— Önnek nagyon bámulatraméltó, ritka beszélőképesége van! Nem tartozik talán ön is a lány tisztelői közé? — kérdezte Tricotrin gunyosan.

— Ön nagyon jól ismer engem, semhogy ezt feltételezhetné rólam, — mondá a herceg egyszerűen. — Én és szerelem! — Talán nem vagyok idősebb önnel, de ifjúságomból már semmi sem maradt meg, még annyi sem, mint önnek. Ismétlem önnek, hogy ön, ki annyira szíven viseli, hogy a gyermeket minden rossztól megóvja csak két dolog között választhat, vagy úgy erősíti meg a fölötte való gondoskodás jogát, hogy feleségül veszi, vagy pedig visszalép ettől s a gyermeket anyám gondjaira bizza. Ön legjobban fogja tudni, hogy a lány szerencséje s hajlandósága melyiket fogja inkább kívánni. Mondjon el nekem mindent tekintet nélkül a körülményekre, én jó barátja vagyok. Lira hercege nem feledékeny. Még nem felejtettem el azt a bizonyos júliusi éjjelt, mely udvaromban játszódott le.

A herceg nesztelenül távozott a szobából ki az est homályába.

Tricotrin nem tartóztatta; észre sem vette. A toronyórák kiann már a második negyedét ütötték, de ő nem hallotta; egészen el volt merülve gondolataiban.

— Arra a sorsra jutni, mint Bruno — mormolta magában. — A hála örve alatt követelje a szerelmét, mely nem adatott meg s vakságában magához lánczoljon egy olyan teremtet, aki — talán ha megöregszik, s elveszti testének alakját undorodva huzódna el tőle. Ezt választhatja tehát, s akkor meg kell csinálnia a lányt s el kell hitetnie véle, hogy gyermekes ragaszkodása az asszony szerelme.

(Folyt. köv.)

SZINHÁZAK.

Szerda, 1910. július 13-án.

Fővárosi Városligeti Színház

Mulató Budapest.

Látványos énekes bohózat 3 felvonásban, 5 képből. Írta: Fround és Mannstätt. Fordította: K. F. Aldolgozta: Föld Mátyas.

Személyek:

Csípke Frida
Vakaró Lőrincz
Pincsi Jácint
Pamyla
Vakaró Milla
John Black
Orsoly Jenő
Jagica
Fraszteros M. csa
Ruszkó Józsi
Kaparné

Kezdet 1/2 8 órakor.

FŐVÁROSI NYÁRI SZINHÁZ.

(BUDAI SZÍNHÁZ)

Rossi Rozina és Rózsa Lajos vendégfelleptével.

Rigoletto.

Dalma 4 felvonásban. Szövegét írta: Pave. Foddította: Nádas-kay Lajos. Zenejét szerzte Verdi.

Személyek:

Mantua hg.
Rigoletto
Gilda
Sparafucille
Magdalena
Monterone

Kezdet 1/2 8 órakor.

A min. v. és köz. miniszter elismerő leiratával kitüntetve.

Dr. Batizfalvy I. Z. főváros legelső

FOGORVOSI INTÉZETE

áthelyezve: **Károly-körút 3. sz. alá.**

Fájós fogak meggyógyítása

Tartós fogtömések,

Fogszívások (altatásban is.)

Jóállás mellett mérsékelt szabott áron.

Vidékiek félnap alatt megkapják műfogalkat.

Kiváltunk

ZÁLOGBAN

levő arany- és ezüstékszereket, sorsjegyeket s azokra magasabb kölcsönt nyújtunk.

MANNHEIM SIMON ÉS FIA

Budapest, IV., Parisi-u. 5.
(Főpostával szemben.)

MAGYAR-HORVÁT TENGERI GŐZHAJÓZÁSI R.-T.

Fiuméből Dalmáciába és Olaszországba.

A turisták által elismert legrövidebb és legkényelmesebb összeköttetés.

Fiume-Dalmácia: naponta hajóindulás, ezek közül 4 gyorsjárat Fiuméből Zara, Spalato, Gravosa (Ragusa), Curzola, Castelnovo és Cattaróig. Az utazás tartama Gravosáig csak 20, Cattaróig csak 24 óra.

Fiume-Venencia: hetenként hat gyorshajó-összeköttetés.

Fiume-Ancona: hetenként három gyorshajó oda és vissza.

Ezen gőzök közvetlen csatlakozásban közelednek a Budapest felől érkező és Budapestre induló gyorsvonatokkal, melyek a hajóállomásig és onnan közlekednek, ugyszintén Venecziában és Anconában az olasz vonatokkal csatlakoznak és pedig Róma, Napoly, Bari, Brindisi, Bozonna, Milano stb. felé.

A gőzhajók modern kényelmével, hűtőfűtés-kel, kitérő átteremmel és a kényelmes és kellemes utazás minden kellékével vannak berendezve.

Bővebb felvilágosítást nyújt a Központi Menetjegyiroda, Budapest, (V., Vigadó-tér 1.) és annak összes magyarországi fiókirodái.

EDISON MOZGÓFÉNYKÉP

VALLALAT R. T.

BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCZA 21.

Telefon 64-20.

Minden villanyvilági-
tásra berendezett
lakásban és helyiség-
ben tartható

Házi mozgó-
fénykép előadás

Egy előadás díja K 50
R legkedveltebb otthoni
szórakozás :: Megren-
delhető telefon útján is

Telefon 64-20.

Tokaji Bortermelőök Társasága r.-t.

TOKAJ.

Telefonszám: Tokaj 5.

Telefonszám: Tokaj 5.

A legmegbízhatóbb beszerzési forrása a felség.

tokaji szamorodni és aszu-boroknak.

Próbarendelésre alkalmas csoportok!

1 posta kosár: 1 palack 0.7 lit. 1904. évi kiváló szamorodni bor; 1 palack 0.7 lit. 1901. évi zamatos szamorodni bor; 1 palack 0.5 lit. 1904. évi 2 puttonos aszu, 1 palack 0.5 lit. 1901. évi 4 puttonos aszu K 11.55

Ladában!
20 palack 0.7 literes 1904. évi tokaji szamorodni bor K 33.—
12 palack 0.5 literes 1904. évi tokaji 2 puttonos aszu bor K 37.20
20 palack és pedig: 10 palack 0.7 lit. 1904. évi szamorodni bor és 10 palack 0.5 lit. 1904. évi 4 puttonos aszu bor K 47.50

Hordóban!
60 liter 1908. évi tokaji asztali bor — 54.— korona.
60 : 1907. : : pecsenye bor — 66.— korona.
60 : 1904. : : szamorodni bor — 81.— korona.
60 : 1901. : : szamorodni bor — 128.— korona.

A csomagolásért, hordóért és ládaért semmit sem számítunk fel. A megrendelő vasúti állomásraig bérmentve küldünk minden rendelést. Részletes árjegyzékkel szívesen szolgálunk.

Viszonteladók kedvezményben részesülnek.

EGY ÉV ALATT

szertt nálunk közel

1000 CSALÁD

egyedül csak általunk bevezetett rendkívüli kedvezményes rendszerünk alapján havi 20 kor. fizetésért kiváló gyártmányu, modern

zongorát.

Ez többet bizonyít, mint bármely hangzatos reklám.

'MUSICA'

részvénytársaság zongora telepe Budapest, Teréz-körút 1.

Telefon 4-81. Telefon 4-81.

Kiváló gyártmányu zongorák, pianinok készpénzért, csekély havi részletfizetésért és kölcsön, szakkerü javítás, hangolás, modernizálás és becsereítés.

Sürgöny Bécsből!

A mi „Coosor” zsebelli gyújtó-szerzőmunk bevezetése alkalmából elhatároztuk, hogy minden más reklám mellőzésével 10,000 darabot ezen páratlan gyújtókészülékű forgalomba hozunk s azok a következő leszállított áron kaphatók: 1 drb 2 kor., 6 drb 8 kor., 12 drb 14 kor. után vétel. Ezen reklámkésztet elfogadásával az árak ismét a névterekre emelkednek. „Coosor” a világ legjobb zsebelli gyújtókészüléke. Egy nyomásra azonnal fény és tűz támad. Soha csereben nem hagy! Nem villamos telep. Kicserelehető tüzkő s ezért évekig eltart.

Cím: Oest-Ung. Union Unternehmung für pat. Erfindungen Wien, V. Wiedener Hauptstrasse 104.

Heti műsor:

1910. július hó	Fővárosi Városligeti Színház	Fővárosi Nyári Színház
14 Csütörtök	Mulató Budapest	A kis Vulkán
15 Péntek	Mulató Budapest	A kis Vulkán
16 Szombat	Mulató Budapest	Az indiai nábob
17 Vasárnap	Szereplés Asszonyok	Az aranykakas
	Mulató Budapest	Varázskeringő

HALTENBERGER BÉLA,

ruhafestő, vegytisztító és gőzmosó-gyára KASSA. Alapítási év: 1810. Ruhák legszebben tisztítottunk vagy festettek. Bőrkabátok sötét színekre tartósan festettek. Gallérok, kézelők tükrösen hófehérre tisztítottak. Gyors és pontos kiszolgálás. Árjegyzéket kívánatra készíttünk.

Bukor-paprika a legjobb, hódít az egész országban!

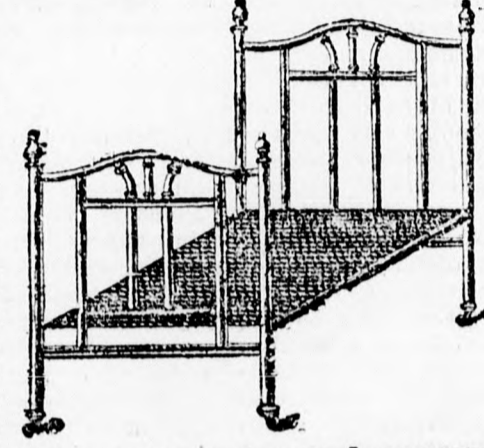
A hírneves Bálóné, L. Mozdony-u. 44. sz. szegedi halászihoz címzett vendéglobban csupán Bukor-paprikával készíti elismert jó ételét, Bukor-paprika minden fűszer- és esemege-üzletben kapható. Megrendeléseket a következő címre kérek: S. Szabó Adárr, VI. Bajnok-u. 27. Bukor-paprika főraktára. Cégetmet a t. fogyasztóközönség szíves pártfogásába ajánlom.

BUKOR LAJOS

Budapest. Szeged. Tatatóváros.

Rézágy 32 frt

Aczélcsőrnyágyatél vaskeretrel 5.50

Összesítő vaságy matraczsal 8.75

Az itt bemutatott vaságy sodronnyal és rézdiszítással bármely színre emállirozva 16 frt.

Mindennemű vas- és rézbutort legolcsóbban szállít

NÉMETH fémbutorgyára, V., Koháry-u. 19a.

AZ ATHENAEUM IRODALMI ÉS NYOMDAI R.-T. KIADÁSÁBAN

MEGJELENT

A MŰVELTSÉG KÖNYVTÁRA

VIII. KÖTETE

Az ó- és középkor története

314 szövegkép, 14 fekete, 11 színes műmelléklettel és 8 színes térképpel.

IRTA: MÁRKI SÁNDOR.

Márki világtörténete egészen új irányt jelent a magyar történetírás terén. Korszakokat és embereket művésziessé jellemez s lelkükbe világít bele. A mult eseményeit beszélve el a jövő útjaira is rávilágít úgy, hogy Márki Sándor könyve rendkívül lebilincselő volt a mellett igen tanulságos olvasmány is.

Ára 24 kor.; két kötetbe kötve 30 kor.

WAGY LÁSZLÓ

A GYERMEK ÉRDEKLŐDÉSÉNEK LÉLEKTANA.

Ára 3 korona.

Kapható LAMPEL 12 könyvkereskedése (Wedianer F. és Fia) r. t. a. t. Budapestben, VI., Andrássy-út 21. sz. és minden könyvkereskedésben.

ÁGY és ÁGY BETÉTEK
Réz és vasbutor, kertisátor, pad, szék és asztalok, szőnyeg, függöny, ág- és asztalterítők, kárpitozott butor, paplan, matracz stb. nagy választékban készpénzért, valamint

részletfőrészletésre
is kapható.

Pfeffermann Imre utóda
GYÁRÁBÓL
Budapest, VII., Dohány-utca 38. sz.
Arjegyzéket bárkinek kívánatra ingyen és bérmentve küld.

Bérgyőzőkocsik
Bérgyőzőkocsik nagy választékban.

Bérgyőzőkocsik
Bérgyőzőkocsik minden méretben.

Szecesszusható vaságyak
Szecesszusható vaságyak legjobb minőségben.

Bérgyőzőkocsik
Bérgyőzőkocsik minden méretben.

Szecesszusható vaságyak
Szecesszusható vaságyak legjobb minőségben.

Bérgyőzőkocsik
Bérgyőzőkocsik minden méretben.

Szecesszusható vaságyak
Szecesszusható vaságyak legjobb minőségben.

LEGFINOMABB AZ EZÜSTÜSTBEN FŐTT

MÁLNASZÖRP

GESSLER SIEGFRIED BUDAPEST
ALTVATER-LIKÖRGYÁRÁBÓL.

Titkos betegségek
gyógyítására legjobban ajánlható 28 éven át szerzett kórházi tapasztalatai alapján

Dr. KAJDACSY

v. cs. és kir. ezredorvos és kórházi főorvos.

Biztos sikerrel, rövid idő alatt gyógyít húgyvesefolyást, hólyagbajt, sebeket, bujakórt (syphilis), bőrbajokat, elgyengült főlőrőt, idősebbeknél is, onförtözést és annak utóbbait, ideg- és hátervezbajt, valamint minden női bajt.

Endel d. e. 10 óráig d. n. 4-ig és este 7-8-ig
Budapest, VIII., József-körút 2. szám.

Levelekre válaszol, gyógyszeréről gondoskodik. — Levél útján is biztos gyógyulást.

KERTÉSZ PÁL
Divatnagyrúhá. Divatnagyrúhá.
Budapest, VII. ker., Rákóczi-ut 40 szám.

A FÜRDŐ-IDÉNYRE
nagy választékban, olcsó, szabott árak mellett kaphatók: Fürdőruhák, fürdő-köpenyek, fürdő-sapkák, fürdőkalapok, fürdő-csizmák és fürdő-lepedők. Női és férfi tróttir minden kivitelben és fazonban már 7.-K-tól feljebb. Gyermek részére minden nagyság raktáron. Női fürdő-ruhák minden nagyságban, voilból és lüsterből, díszes fazonban 4.50 K-tól feljebb. Gyermek részére minden nagyságban 3 K-tól feljebb. Bő tartalmaz 1000 ábrás Arjegyzék ingyen és bérmentve. Női fürdő-köpeny szép kivitel 7.-K. Férfi uszó-dress minden nagyságban 1.60 K-tól.

MŰVÉSZETI KÖNYVTÁR
Szerkeszti K. LIPPICH ELEK.

Legújabb kötetei:

Szinyei Merse Pál.
IRTA
MALONYAY DEZSŐ.

Nagy magyar mesterünk életének és művészetének kimerítő jellemzése, műveinek reprodukcióival. Maga Szinyei írta meg benne önéletrajzát, művészi hitvallását pedig facsimilében közli a kötet.

Ára díszkötésben 8 korona.

Szabó Emil és Társa
Budapest, V., Ferencz József-tér 6. sz.
— Gresham-palota, a Lánchíddal szemben.

Telefon 76-48. :: Sürgőncim: Szabóék, Budapest.

Szállítunk **BOLINDER** nyersolajmotorokat, **DOBRY**-féle benzinmotorokat és cséplőgépeket, **szívógázmotorokat és malomberendezéseket.**

Arjegyzéket ingyen és bérmentve küldünk.

Viszontelárusítók kerestének.

Dürer.
IRTA
FELVINCZI TAKÁCS ZOLTÁN.

A német művészet legnagyobb mesterének munkásságát nagy tárgyismerettel, élénk előadásban, művei teljes sorozatának bemutatásával ismerteti. Dürer művészete oly biztos, szemléletes körvonalakkal jelenik meg e könyvben, mint valami tükörben.

Ára díszkötésben 8 korona.

Kaphatók a kiadónál:
LAMPEL R. könyvkereskedése
(Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál
Budapest, VI. kerület, Andrássy-út 21. sz. és minden könyvkereskedésben.

EREDETI **GARVENS** SZIVATYUK

NAGYBANI RAKTÁRA
BUDAPESTEN
MŰSZAKI ÉS GÉPIPARI RT.
VII. VOROSMÁRTY-UTCA 19/b
TÜZOLTÓ-PECSEKELŐK

Tányértalpu Barnabás

a Maczkónemzetség hírneves ivadéka Az En Ujságomban Pécsa Lajos gyermeklapjában számol be **északsarki utjának mulatságos kalandjairól** és írdeákja Boes Bálint fürge tollal már írja is az érdekes kalandok történetét. Kívüle még a magyar irodalom valamennyi jeles tollfogatója ir hétről-hétre szép mesét, csengő verset, mulattató történetet és a kellemes szórakozás közben szinte észrevétlenül játszva, jókedvűen tanul az íráskülből minden gyerek. — Előfizetési ára negyedévre 2 korona 50 fillér.

Az új évnegyed július 1-én kezdődik. Előfizetni lehet a kiadóhivatalban (Budapest, Andrássy-ut 10.) vagy bármely más könyvkereskedés útján.

HAZASULANDÓK FIGYELMÉBE!

JEGYGYÜRÜK, HÁSZAJÁNDÉK-TÁRGYAK

A LEGELŐNYÖSEBBEN

POLGÁR KÁLMÁN

ÉKSZERESZ-ES MŰV. IS

üzletében szerezhettek be

BUDAPEST, Erzsébet körút 29.

VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KÜLÖNÖS GONDOT FORDÍTOK.

ARJEGYZÉK 2000 RAJZZAL INGYEN ÉS BÉRMENTVE

Neustein Fülöp
Cukrozott hashajtó labdaccai

(NEUSTEIN-féle ERZSÉBET-labdacsok.)

E pilulák hasonló készítményeknél minden tekintetben többre becsülendők: mentek minden ártalmas anyagból, az alcsordiszertek bajainál legjobb eredménnyel használhatók, gyöngyöden hashajtók, vértisztítók; egy gyógyszer sem jobb a mellőtte oly ártalmatlan, mint e pilulák, a

székszorulás
legjobb betegségek forrása ellen. Cukrozott kullsejük miatt még gyermekek is szívesen veszik.

Egy 15 pilulát tartalmazó doboz 30 fillér, egy tekeres, mely 3 dobozt, tehát 120 pilulát tartalmaz, csak 2 kor. 2 kor. 45 fill. előleges beklidése mellett egy tekeres bérmentve küldetik.

Óvás! Utánzásától különösen óvakodjunk. Kérjük határozottan NEUSTEIN FÜLÖP hashajtó-labdacsot. Valdi csak ha minden doboz törvényileg bejegyzett védjegyünkkel, piros-fekete nyomtatásban "SZENT LIPÓT" és Neustein Fülöp gyógyszerész aláírással van ellátva. A kerék törvényesülleg védett csomagjaink aláírásunkkal vannak ellátva.

NEUSTEIN FÜLÖP, Szent Lipót-hoz
himzett gyógyszerész, Bécs, I. Flankeng. s.
Kapható: Budapestben, Török J. gyógyszerész, Király-utca 13. és Andrássy-ut 28.

8 hirdetésí rovattban minden sro egyszeri beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK

8 hirdetésí rovattban minden sro egyszeri beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

Pénzszekrények,
használtak és újak, rendezési olesó áron kapható a budapesti pénzszekrényraktárban, Budapest, V., Bálvány-utca 6—C.

Világhírű
kecskeméti fajgyümölcs-kivitel 5 kilós postaköszörrel utánvétellel, szép nagy szemű spanyolmeggy csemegezni vagy befőzéshez I-rendű 4 kor., II-rendű 3-50, III-rendű 3 koronára szállítja Molnár Gyula termelő Kecskemét X. 159. szám. 5988

Tisztviselői kölcsönt
köztisztviselőknek és katonatiszteknek előjegyzéssel és előjegyzés nélkül. Jelzalgkölcsönt 60 évre. Váltakozkölcsönt kereskedők, iparosok és magántisztviselőknél gyorsan és előnyösen folyósítatt.

Szép családlház,
télien-nyáron lakható, közel a villamoshoz, Buda legszép részén, eladó. A ház áll: 2 nagy 4 szobás lakásból és 1 egyszobás lakásból, mellékhelyiségekkel. Teleknagyság 437 négyzetögl. Megtudható: I., Mártonhegyi-ut 39.

Kókuszdíózsír
kóser, vaját, zsirt teljesen pótol, főzéshez, sütéshez kitűnő. Ötöklős postadoboz kor. 7.50 franco. Klein Sándor, Wien, Kaiserjosefstrasse 7. 5940

Hirdetmény.
Alulírott községi előjáróság közönséges kiáltással, hogy a községi vadászati terület Nagyatárcsa községhez tartozó 1910. évi július hó 16-án délután 3 órakor tartandó nyilvános árverésen 1911. évi január hó 16-tól 1917. évi július hó 31-ig terjedő időre a legtöbbet ígérőknek haszonbérbe fog adatni. Kiküldési ár 400 korona. A legmagasabb ajánlati összeg felének megfelelő összeget köteles ajánlattevő az árverés alkalmával biztosítékul lefizetni. Árverési feltételek a jegyzőirodában megteudhatók. Nagyatárcsa, 1910. június 20. Fáy Aladár jegyző, Varga István bíró h.

Kárpitos nyergesek
részére mindennemű kelleknek képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küldi a Budapesti Paszománygyár Részv.-társ. Nagymező-utca E. 46.

Gödöllön
Öreghegy alján egy kis ház jó kuttal, elsőrendű szőlő és gyümölcsösökkel, 1100 négyzetöglös, villamos menten fekvő telek, mely augusztus havában már a forgalomnak át lesz adva, minden elfogadható áron eladó. Bővebbet Nagymező-utca 21 házmesternél.

Benes Károlyné
VI. kerület, Teréz-körút 26. szám alatt levő elsőrangú angol és francia női divattermével kapcsolatos szabászati és varrodatanintézetében a beiratások a XII-ik tanfolyamra megkezdődtek és naponta d. e. 10—12-ig, d. u. 2—6-ig eszközölhetők.

Vigyázzon
ha megvásárolja és vásároljon valódi Réthy-féle csukorkát 60 fillérrért.

A gyakorló
gyorsírók Társasága gyorsírás (Gabelsberger-Markovits rendszerű) és gépirást magyar és német tanfolyamaira, különféle rendszerű, látható írású írógépekre, beiratkozhatni naponként. Beiratási díj nincs. Tandíj igen mérsékelt. Végzett növendékeinket díjtalanul állásba segítjük. Telefon 18—09. GLOGOWSKY és TÁRSA, Andrásy-ut 12. és Révay-utca 6. szám. 28644

Parlamentli
gyorsírók által vezetett magyar-német gyorsíró iskola. Gépirás és magyar német levelezés-oktatás. A teljes kiképzés díja havi 10 kor. Kereskedelmi akadémiá tanárok által oktatott szaktantárgyak. Az Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület hivatalos tanfolyama. Alapította Markovits Iván 1863-ban. Biztosállás-követés. Nyitva szep. 1-től jul. 1-ig. Havonként új tanfolyamok. Tájékoztatót küld a Gabelsberger szakiskola. (Csak Liszt Ferenc-tér 10. előbb Gyár-utca 4.) Címre vigyázzunk! — Az egyesület ezen kizárólagos szakiskolájá írógépezégek föl s más hirdetésünkkel független. Telefon 64-69. Beiratások egész napon és

Zálogcédulákat
veszek. Elzálogosított briliánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 kor. költségmentesen kiváltok és teljes értékét kifizetem. 756

SCHILLER IZIDOR
ékszerkereskedő
Budapest,
Sip-utca 8. szám.

Saját gyártmányú fürdőkádak
akár 14 kor. fölfebb: fűthető kádak 60 kor. fölfebb. Elválók mindenféle kutszivattyúk és házi vízvezeték-berendezéseket legolcsóbb áron.
LEFKOVICS ADOLF
Budapest, VII., Wesselényi-u. 51/E. Telefon 113—46. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

+ Soványosság +

Az egyedüli eredménytől kísért háziszser a dr. William Hartley tanár amerikai erőtáp-pora. Soványak tartós, szép teit testidomokat nyernek. — Hölgyek remek keblet. Hat hét alatt 20 kilo gyarapodásért ítéllást. Vérszegénység, gyengeség, idegesség ellen és gyomorhajosoknak nélkülözhetetlen tápszer. Kintutelve: Chicago, Berlin, London Hamburgban. Készítő levelek minden országból. Dobozonként 1 frt 10 kr. Használati utasításással. Főraktár: Balázs Mór E. Budapest, VII., István-ut 11, II/1. Telefon 156—80.

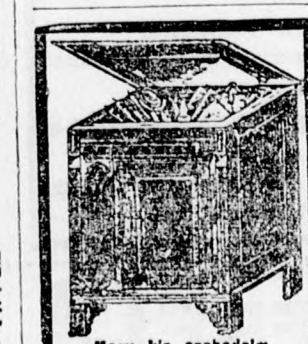
Hirdetmény.
Alulírott községi előjáróság közönséges kiáltással, hogy a Nagyatárcsa községi tulajdonát képező korcsma-épület, kert és jégverem Nagyatárcsa községhez tartozó 1910. évi július hó 15-ik napján délután 2 órakor nyilvános árverésen 1911—1916. évekre haszonbérbe lesz adva. Egy negyedévi haszonbér az árverés után azonnal biztosítékul lefizetendő. Árverési feltételek a jegyzőirodában megteudhatók. — Nagyatárcsa, 1910. június 20. Fáy Aladár jegyző, Varga István bíró h. 29118

BUTOR
részletfizetésre vagy meghatározott időre, szolid árak és legkedvezőbb fizetési feltételek mellett. — Felvilágosítással szolgál.
LISZT ISTVÁN BUDAPEST,
most Kristóf-tér 8., I. em. (Váci-utca mellett) butor-raktárban. Telefon 171—38. Több mint 500 képpel ellátott árjegyzékünket bárkinek 60 fill. ellen franko elküldjük.

Zálogcédulát,
Briliánsot, gyöngyöt, ékszert, aranyat, ezüstöt és régiséget veszek. Alt-Wien porcellán, régi bronz, osontárgyakat, szobrokat és olajfestményeket veszek. Kértesz ékszereket és régiségkereskedő Király-u. 85. — Telefon 95—48. — Meghívásra jövök.

Ajtók, Ablakok,
vasredőnyök, használtak és újak, bármily méretben és alakban, igen olcsón kaphatók.
Wiener A. utódánál
BUDAPEST, ÜLLŐI-UT 123.
Telefon 62—80.
Alapítástól 1898-ban.

WOLLNER M.H.
Epest, V., Arany János-utca 22a. (Bálvány-u. sarok) Telefon 36-63. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Magy. kir. szabadalm.
jégszekrények
(nagy jégmentekartításca) minden nagyságban. Fürdőkádak szabadalmazott fűtéssel kaphatók
WIESEL ADOLFNAI
Váci-körút 47/a. (Podmaniczky-utca sarok.) Telefon 91—20.

BUTOR
30% megtakarítás!
Régi Butorszalon
Budapest, Ferenciek-tere 3 télemelet. Vétel és eladás használt és új polgári, urasági lakberendezéseknél, mahagoni és palisander butorok, ural szobák, angol börgarnitúrák és teljesen berendezett mintaszobák, keleti szőnyegek, csillárok. — Telefon 82—13. 28589

EUFON
töleszernélküli 220 koronás beszélgépet : teljesen ingyen adunk annak, aki nálunk 25 drb. kétoldalu, 26 centiméteres átmérőjű, tetszés szerint választható nagy lemezt vásárol. Kerje ingyen gramofon prospektusunkat és lemezteljegyzékünket.
Szent László Intézet
Budapest, 27. Veres Pálné-u. 10.

Saját gyártmányú fűthető fürdőkádak
körmelegítő kályhakkal

hullám-ülő-fotel és gyermekkádkak, valamint az e szakmába vágó higiénikus cikkek, jégszekrények, szolid és modern kiviteiben, nagy választékban jutányos áron.

A gyermekáldást
2 vagy 3 száma meghatározni, nagyon okos dolog és sok pénzmegetakarításal jár. Az erre vonatkozó pontos utasítást, a melyért sok ezer hálaírat beérkezett, titoktartással küldi 90 fillér magyar levélbélyeg ellenében Frau A. Kanpa, Berlin S. W. 247. Lindenstrasse 51 28694

CSIZ-FÜRDŐ,
A kontinens legerősebb jód-brom gyógyfürdője, nagy radioaktivitással. Meglepo gyógyeredmények a mirigyek megbetegedéseit, verbajok és mindazon alkati betegségek-nél, hol a jód mint specifium jó alkalmazásba. Ivó, fürdő, izzasztó hidegvizkúrak, szén-savas fürdők. Megnyitás május 1-én. Kényelmes elsőrendű berendezés, szanatórium, gyógyszertár, zongora, lawn-tenisz, tombola, kirándulások. Vasúttól, posta, távirata helyben. Hivatalos orvos Kallós Jenő dr. Államhivatalnok, katonatisztek elő-utóidényben 50% kedvezményben részesülnek. Prospektussal szolgál a fürdőigazgatóság. Csizai gyógyvíz cthonai használatra kitűnően bevált, megrendelhető a fürdőigazgatóságnál és Edelakty L. főelárnásnál Budapest.

VALÓDI FRANCIA GUMMIÉ S HALHOLYAGOK
100% TUBERKULÓZIS ÉS STERYL
Kérjeny. minden joghívomabb GUMMI-KÜLÖNLEGESSEGET csak özámennél kaphat.
NEUMAYER LIPÓT
BUDAPEST, V. Váci-körút 132. AUERFENYHÁZ

Nagy Imrenél
Budapest, VI. Váci-körút 9. feljárati Szerecsen-utca 1. — Kis képes modern, teljesen új album ingyen. Nagy album 50 fillér.

BUTOR
készpenzért vagy részletre minden kamat nélkül legolcsóbban — Óriási választék poliuros butorokban.
Nagy Imrenél
Budapest, VI. Váci-körút 9. feljárati Szerecsen-utca 1. — Kis képes modern, teljesen új album ingyen. Nagy album 50 fillér.

LEGJOBB SZIVATTYÚK ÉS TŰZFEKENDŐK ÉG VÁRT A SZIVATTYÚ GÉRGYÁR
BUDAPESTI SZIVATTYÚ ÉS GÉRGYÁR
RÉSZVÉNY TÁRSASÁG
BUDAPEST, V. Váci-ut 69

25 koronáért
készülnek saját műhelyben mérték után remek szabásban, finom kiviteiben divatos férfiöltönyök vagy felöltők finom szövetekből, Lichtman Sándor férfiszabómester Budapest, Rottenbiller-utca 4-A. sz. Vidékre postázominták bérmentve helyben szabásmát kívánatra házhoz küldöm. 28692

Ananász
kajszinbarackot postaköszörként 3 korért, zöld ringlót, zöld diót, 2 korért, új burgonyának mázsáját 10 korért, vajbálnak 16 koronáért szállítja Gyümölcskivitel Csongrádról.

50 korona heti kereset
vagy 50—60% jutalék mindenkinek, ki alumínium áruimnak magánosoknál való eladását vállalja, többek között szabadalmazott újdonságok, melyek Ausztria - Magyarországon még nem ismeretesek. A képviselőt ezelszerű kihasználása állandó jó keresetet biztosít. Mellékfoglalkozásnak is alkalmas. Felvilágosítás, minták ingyen. Ne késsen senki érdeklődni. Levelezőlap elegendő. Német nyelvű levelezés kéretik.
ANTON HRUBY
Müglitz (Morvaország).
ÜGYNÖKÖK
Minden szakmabeli egyének tetemes keresetre tehetnek szert törvényesen engedélyezett sorsjegyek eladásával. A legmagasabb jutalékok, később esetleg fix általányi fizetünk. Ajánlatok:

Értékpapírbank, Rotter,
Budapest, V., Honvéd-utca 4.

BUTOR
készpenzért vagy részletre minden kamat nélkül legolcsóbban — Óriási választék poliuros butorokban.
Nagy Imrenél
Budapest, VI. Váci-körút 9. feljárati Szerecsen-utca 1. — Kis képes modern, teljesen új album ingyen. Nagy album 50 fillér.

BUTOR
készpenzért vagy részletre minden kamat nélkül legolcsóbban — Óriási választék poliuros butorokban.
Nagy Imrenél
Budapest, VI. Váci-körút 9. feljárati Szerecsen-utca 1. — Kis képes modern, teljesen új album ingyen. Nagy album 50 fillér.

LEGJOBB SZIVATTYÚK ÉS TŰZFEKENDŐK ÉG VÁRT A SZIVATTYÚ GÉRGYÁR
BUDAPESTI SZIVATTYÚ ÉS GÉRGYÁR
RÉSZVÉNY TÁRSASÁG
BUDAPEST, V. Váci-ut 69

Légszesz és villamos csillárok
legelőnyösebben szerzegek be **Kulcsár Sándor** bronzáru- és csillárgyárban, Budapest, VI. ker., Dessewffy-u. 9—11.

Sztraka
menthol fogszippan erős baccilusölő hatásánál fogva a szájüreget szagtalanítja, fertőző betegségtől megóv és fogainkat hófehérre varázsolja. Ara gyógytárakban egy kor, 3 drbot 3 koronáért bérmentve küld Sztraka gyógyszerész Mohol/I. 28392

Tankönyveket és Segédkönyveket
vegyen
Magyarország legrégibb és legnagyobb tankönyvkereskedésében
LAMPEL R.
könyvkereskedő
(Wodianer F. és Fiai) részvénytársaság
Budapest, VI., Andrásy-ut 2L
— Itt kapható
az elami-, polgári-, közép-, felsőbb leány-, kereskedelmi- és magániskolákban s a szakiskolákban használt minden levő minden tankönyv és segédkönyv a legújabb kiadásban.
Postai megrendelések a beérkezés napján azonnal elintéztetnek.
A kiadásunkban megjelent összes tankönyvek jegyzékét kívánatra készíttatva megküldjük.
LAMPEL R. könyvkereskedő
(Wodianer F. és Fiai) r.-t.
Budapest, VI., Andrásy-ut 2L

KWIZDA-FÉLE FLUID
Kifő-védjegy.
Turista-fluid.
Rég bevált aromathas beőrzésű az ínak és izmok erősítésére és edzésre. Turisták, keréparozók, vadászok és lovasok által sikerrel használva elő és utóerősítésre nagyobb turak után.
Egész üveg ára K 2.—
Fél üveg ára K 1.20
Kwizda-féle Fluid
Valóan kapható a gyógyszerárakban. — Főraktár: Töök József gyógyszerésznél, Budapest, Király-utca 12., Andrásy-ut 26.